DAS UNVOLLENDETE

EEN VERZAMELING GEBASEERD OP DE “75 LEUKE WANDELROUTES” VAN WANDELNET

INHOUD

Wat vooraf ging 4

Das Unvollendete 4

Waarschuwing 4

Noord-Holland 5

Amsterdam (bij herhaling) 5

Noord, 2 april ´25 5

Amsterdam Muiderpoort – Amsterdam Centraal, 21 augustus´25 8

Zaandam, 13 juni´24 & oktober’25 12

Haarlem, 2 maart´26 15

Alkmaar, 3 november’26 18

Noord-Brabant 26

Dorst, 4 april ’25 26

’s Hertogenbosch, 5 april ’25 26

Breda, 19 januari´26 28

Intermezzo: de mytische wereld van het Wandelen. 31

Krabbegat (Bergen op Zoom: Fort de Roovere), 16 februari’26 32

Goirle, 12 maart’26 34

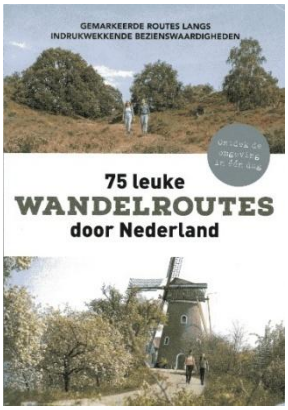
Vught – Den Bosch, 23 maart'26 36

Oisterwijk, 4 augustus ´26 38

Eindhoven, 6 augustus´26 43
Land van Cuijk (Beers, Linden), 8 oktober'26 44
Zuid-Holland 47
Delft Campus – Schiedam – Rotterdam, 13 mei´25 47
Den Haag (bij herhaling) 51
Delft, 18 december '25 55
Rotterdam, 9 februari'26 57
Leiden – Voorburg, 21 mei'26 60
Dordrecht Stadspolders, 8 juni '26 61
Groningen 63
Groningen (bij herhaling) 63
Haren – Groningen, 14 mei'26 67
Drenthe 70
Assen, 22 december'25 70
Gieten – Borger, 14 april'26 72
Meppel, 18 september´26 75
Gelderland 81
Tiel, 7 januari'26 81
Arnhem, 19 februari'26 83
Slijk-Ewijk, 8 maart 84
Winterswijk, 20 maart´26 85
Rozendaal, 13 april´26 88
Buren, 16 mei'26 90
Druten – Afferden – Deest, 5 juni'26 92
Zoelen, 26 september'26 95
Utrecht 96
Bilthoven – Utrecht, 13 januari'26 96
Houten, 31 januari'26 98
Utrecht, station-to-station I, 8 februari'26 100
Amersfoort (bij herhaling) 103
Utrecht, station–to-station II, 28 maart'26 110
Breukelen – Woerden 27 April'26 114
Utrecht, station-to-station III, 11 juni'26 116

Wijk bij Duurstede, 15 september'26 118
Vianen – Vreeswijk v.v., 24 september'26 120
Doorn, 6 oktober'26 122
Limburg 125
Maastricht - Kanne (B) vv., 26 januari'26 125
Kaldenkrichen (D) – Venlo, 5 april'26 131
Spaubeek – Sittard, 8 april'26 133
Overijssel 135
Steenwijk, 3 februari'26 135
Zwolle, 28 maart'26 139
Borne- Almelo (Twentse Beken), 31 maart'26 142
Hanzesteden – 21 april'26 147
Zutphen 147
Deventer 150
Dalfsen – Zwolle (Overijsselse Buitenplaatsen), 29 mei'26 153
Wezep – Zwolle, 10 oktober 2026 156
Flevoland 160
Almere, 12 februari'26 160
Schokland (Middelbuurt), 9 Maart'26 162
Lelystad: Stadswandeling Oost en Stadswandeling West, 27 april'26 165
Marknesse, 2 oktober'26 170
Friesland – Fryslân 173
Leeuwarden(Ljouwert, Liwwadden of Leewadden), 23 februari´26 173
Franeker (Frentsjer), 3 maart´26 178
Sneek (Snits), 9 mei'26 181
Stavoren – Workum, 28 juli '26 185
Zeeland 189
Walcheren 189
Middelburg, 25 februari´26 189
Vlissingen, 25 februari´26 191
Middelburg – Veere, 15 juni '26 194
Zierikzee, 1 augustus'26 199
Bijlagen 203
Lange afstand paden (LAW) volgens wikipedia 204

WAT VOORAF GING

Een aantal langeafstand wandelingen om te beginnen. En een aantal verhalen over die wandelingen in de vorm van blogs op onze website. Maar ook een verjaardag. Je kent het wel, zo'n dag waarbij je vooraf de vraag krijgt "*wat wil je hebben*".
Zo begint ook het verhaal over het groot Rivierenpad.
Inmiddels is het probleem complexer geworden. Ik ben bezig met een paar LAW's en heb er een reeks gedaan. Nu moet ik er op dit moment voor naar uiteinden van het land (*Kustpad III*), of naar België (*Dwars door de lage landen*). Leuk, helaas blijken ze niet altijd te combineren met het dagelijks leven.
En nu is er, voor mijn 72e verjaardag in maart 2025, een nieuw boek: *75 wandelroutes*, ze beweren zelfs leuke wandelroutes. Door Nederland.

DAS UNVOLLENDETE

In tegenstelling tot de LAW's, die ik van start tot finish loop, wordt dit boek ingezet voor de wandelingen er tussendoor.
In lijn met die uitgave staan de tochten per provincie, en dan in chronologische volgorde.
Niet dat ik de illusie heb ze alle 75 (opnieuw) te lopen. Daarom vooraf alvast de titel: "*Das Unvollendete*". Tenslotte zijn er al meer wandelverhalen op onze website met een titel die verwijst naar muziek. Want lopen met muziek in je hoofd is nooit verkeerd.
Met de mogelijkheid van extra ommetjes, bij voorbeeld in de provinciehoofdsteden. We gaan het meemaken.
En, o ja, in september'25 kreeg ik een herseninfarct. Deel van de wandelingen werden ineens trainingsrondjes. Nog steeds: veelal wel "*Leuke trainingswandelingen".*
Tot slot: dit verhaal stopt na 75 wandelingen, Unvollendete is leuk, toch moet er een punt achter worden gezet.
Tenzij anders vermeldt zijn van alle wandeling GPX routes te vinden, vooral bij Wandelnet.

WAARSCHUWING

Bij deze wandelingen doen we aan route vinden, niet aan waarheidsvinding. En zelfs die eerste is niet betrouwbaar. En verder: veel leesplezier.

Om wel een soort van beeld te geven van de omstandigheden waaronder gelopen starten we ergens met "*het wandel weer*". Afkomstig uit de vakantieverslagen toont het per wandeling een aardig fotootje met de temperatuur en het weer.

Wel betrouwbaar zijn de alom aanwezige kabouters en andere mytische lieden, al zijn ze soms slecht te vinden. Ze komen in meerdere verhalen voor. Ieder geval met een uitgebreide toelichting in het verhaal over de wandeling in Breda.

NOORD, 2 APRIL ´25

Dit is een vreemde eerste wandeling van dit blog, toch wel passend.

Wandelnet maakt een inspiratiebundel over "*Beloopbare Steden en Dorpen*".

Daar ben ik bij betrokken geraakt, wat alleen al blijkt uit de wandelaarster op het concept. Dat concept ligt er, alleen moeten er nog wel foto's komen van Amsterdam Overhoeks. Deze nieuwe wijk rond het oude Shell hoofdkantoor is autoluw, compact en met alle ruimte voor voetgangers en fietsers. Amsterdammers zijn het er niet mee eens. Nu is dat niet verwonderlijk, want dat is de basishouding van Amsterdammers. In dit geval vinden ze het een buurt voor bevoorrechte rijken, terwijl zij in Amsterdam moeten wonen. Misschien hebben ze dit keer gelijk; ik vind het vastleggen van deze wijk in aanbouw een uitdaging. Bovendien is het een eenvoudige tocht: naar Amsterdam CS en dan oversteken met het pontje.

Het eerste wat je al vanaf de pont ziet is het Eye museum aan het IJ. Het nationale foto- en filmmuseum is een architectonisch hoogstandje naast de Amsterdam Tower. Via shared space voor fietsers en voetgangers loop je van de Buiksloterweg via een brug naar Overhoeks.

De yarn-bombing zal weinig voorbijgangers opvallen, wie al decennia getrouwd is met een breikampioen ontgaat het niet 😊

De nieuwe wijk is leuk om in rond te kijken, met verdiepte auto- en fietsgarages en veel voetgangerspaden wijkt het zeker af.

In de wijk zie je de wel eerste hekken bij een aantal tussentuinen. Wederom, uitgaande van de Amsterdamse mentaliteit, trek ik me daar geen flikker van aan, waardoor het prettig kijken en fotograferen is. De wijk zou over een jaar of twee af moeten zijn. Dit is dus het moment om nog iets van de bouw vast te leggen.

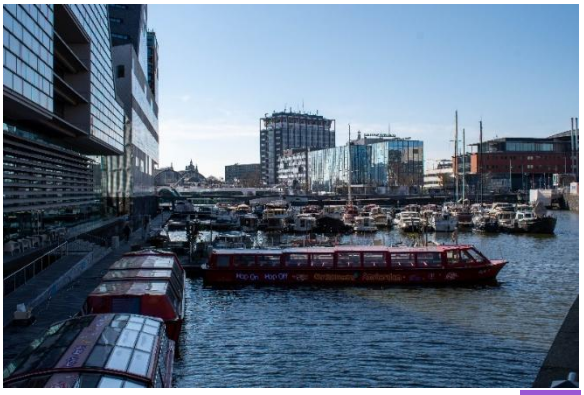
Na grondig rondgestruind te hebben gaat de tocht over de wandelpromenade langs het IJ terug naar de pont. Alles bij elkaar heeft de tocht niet veel tijd gekost en het is mooi weer. Een mooi moment om de expeditie te verlengen en de pont van CS naar de voormalige NDSM werf te nemen. Het informatiebord zegt dat het "*een bruisend centrum van artistieke expressie en creativiteit is".* Amsterdammers zijn in meerderheid tegen want het is een gebied waar de graffiti lagen dik op de muren zit en de loodsen gevuld zijn met vage instanties zoals Greenpeace. Omdat je er alleen met de pont makkelijk komt, is het sacherijn van de locals verder wel beperkt. In één van de gebouwen zit het nationale graffiti museum. Het opent opmerkelijk laat voor een museum om 11 uur; het heeft een mooie afbeelding van Anne Frank aan de buitenkant. Als ik er langs kom staan er al verscheidene middelbare schoolklassen hijgend voor de deur. Dus niet iets om tussen aan te sluiten.

Nu is dit niet zo erg, "de schrijvers" zijn toch van mening dat streetart op straat hoort en dan vooral hier. Er wordt vrolijk rond gekliederd op alles wat verf houdt, daarnaast staat er ook absoluut behoorlijk werk met een reeks landelijk bekende artiesten. Ik herken "invader" Franck Slama, KBTR, TikTok, Copycat, Pop-eye, Insane Society en Bunbun. Hier twee bladzijden met voorbeelden.

Na een wat langere rondwandeling pak ik de pont terug, daarbij kan ik nog zwaaien naar het oude schip van Veronica. Wel de verkeerde pont, waarmee je eindigt op de pontsteiger aan de Tasmanstraat. Maar ach, mooi weer en de wandeling richting station is goed te doen. Onderweg kom ik twee oudere toeristen tegen die de tram willen. Nu ben ik allesbehalve Amsterdammer, toch ik kan wel vertellen dat ze vanaf CS de verkeerde kant uit zijn gelopen. De man wil wel terug, al vindt hij het verkeer waar hij langs moet erg druk. De vrouw denkt dat ik onzin klets, en poeiert me, nog net beleefd, af. Ze lopen door, ik hoop dat ze van de havens hebben genoten 😊

NO
SM
SPEAK
UP
NO MORE WAR

GPS
MIQ

AMSTERDAM MUIDERPOORT – AMSTERDAM CENTRAAL, 21 AUGUSTUS´25

Deze wandeling is deel van het Westerbork pad. Niet dat dit iemand op zal vallen, want alle Wandelnetstickers zijn verdwenen.

De start is bij station Muiderpoort door de Transvaalbuurt.

Daar loop je langs het Steve Bikoplein en verschillende informatieborden over het joodse verleden van de wijk en de manier waarop de nazi´s ze hebben uitgeroeid. Namen als Frits Grönloh (Nescio) en Herman Heijermans worden genoemd. Ook zijn er veel monumenten die verwijzen naar het lot van de joden, racisme en discriminatie. Op zich niet heel vreemd op iets wat het Westerborkpad heet.

Het pad gaat door een aantal parken en parkjes. Ook daar weer monumenten, waarover zo meer. Voor die tijd vallen de schreeuwende en krijsende nieuwkomers op. Of je ze nu leuk vindt of niet, de halsbandparkieten hebben zich blijvend in Europa gevestigd en laten dat duidelijk horen.

Zeker in het Oosterpark, waar de wandeling in de lengte door gaat. Hier staat het nationale slavernijmonument. Officieel mijdt de wandeling dat door een volgende ingang te nemen. Gelukkig bedenk ik onmiddellijk dat ik langer door het park wil, zodat het rustig bekeken en gefotografeerd kan worden. Het eindigt bij het Wereldmuseum en passeert vervolgens Artis.

Onderweg kom je ook regelmatig langs de metalen tegels die herinneren aan hen die zijn vermoord tijdens WOII.

Verder loopt je langs het Anne Frank huis, waar het ernstig druk is, en de Hortus Botanicus. Vervolgens wordt er een korte bocht door het Wertheimmuseum gemaakt.

Het park is uit 1812 en het oudste park van de stad. Niet het meest opwindende, wel staat hier wel het mooie hedenkingsmonument “nooit meer Auschwitz” van Jan Wolkers.

Op de hoek van de Weesperstraat staat het *Holocaust Namenmonument* met meer dan 100.000 namen van mensen die in de 2e wereldoorlog zijn verdwenen. Het bestaat uit spiegels en muren met namen. Een bijzonder indrukwekkend geheel.

Het is even zoeken, daarna wordt duidelijk dat de families Kool en Vos te veel in de lijsten voorkomen.

Dan is het echt de grachtengordel in, over het Rembandtplein en richting Centraal Station. Er valt een duidelijk verschil op met de wandelingen elders in het land.

Op fietstassen lees ik het volgende:

Goed dat ze het melden, want ze doen geen smoel open een een knikje kan er absoluut niet af.

Desondanks is het toch een leuke wandeling, waarbij je ook de Stopera passeert. Bij het Centraal Station maak ik een extra bocht. Dit is de week van Sail 2025. Ze stellen me niet teleur.

Er zijn heel veel boten op het IJ en er is een enorme file van wandelaars. Nu voldoet dat duidelijk aan de verwachtingen. Het was al feest dat het verder vrij rustig was in de stad.

Het is absoluut de moeite eens kennis te maken met dit fenomeen. Tegelijk weet ik dat ik niet ben gebouwd om file te schuifelen. Dus na korte tijd is het rechtsomkeer en terug naar het Centraal Station. Alles bij elkaar: niet te vaak naar de stad, nu leuk en een boeiende wandeling met prachtweer. Sail? Volgende pagina!

TOT ZIENS!

ZAANDAM, 13 JUNI´24 & OKTOBER'25

Van het station een rondje door de stad naar een bijeenkomst van de Beweegalliantie. Eerste keer zonder rollator na herseninfarct. Een wandeling die ik eigenlijk alleen aandurfde door een wandeling vorig jaar, toen ook voor Wandelnet. Dus net voor het begin van deze bundel. Hier zijn beide wandelingen alsnog uitgewerkt.

JUNI '24

De wandeling gaat eerst het station uit langs het monumentale stadhuis en een hotel. Moderne architectonische hoogstandjes met gestapelde groene Zaanse huisjes.

De echte groene Zaanse huisjes kom je onderweg ook tegen, nadat je de gedempte nieuwe gracht bent afgelopen, waar trouwens verbazingwekkend veel water in staat 😊.

Het is een uitgezette stadswandeling waarbij je een goed deel van het oude centrum ziet, inclusief die huisjes.

Heel aardig is dat het huisje van Tsaar Peter de Grote hier staat. Hij heeft hier een periode als scheepstimmerman heeft

gewerkt op een werf, om de kunst af te kijken. Dat was al even geleden (1697), en het houtje gebouwtje zou allang zijn weggerot als men niet op het idee was gekomen om er gewoon een huis overheen te zetten.

Het geheel is nu een klein, uiterst aardig museum.

Peter zelf heeft ook nog een beeld gekregen die hier (uiteraard) op de dagfoto is geëindigd.

De wandeling gaat verder langs water en sluizen.

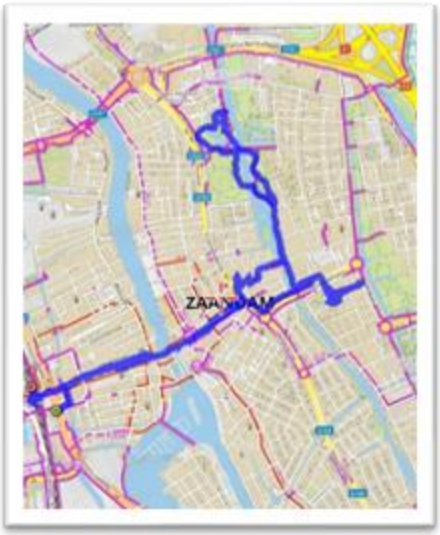
Er is veel nieuwbouw en het is mooi om te zien dat er daarbij inspiratie is geput uit de oude Zaanse stijl.

Hieronder een paar foto's die tijdens de wandeling zijn genomen.

OKTOBER'25

Dit aardige ommetje is georganiseerd door de Beweegalliantie en staat onder leiding van de "dichter" van het verzorgingshuis, die hier wekelijks een loopje begeleidt. Het opmerkelijke is dat een route een acht vormt, zodat je halverwege kan afhaken als het te zwaar is. Daarmee wordt goed ingespeeld op de optie voor ouderen om zo lang mogelijk mee te doen.

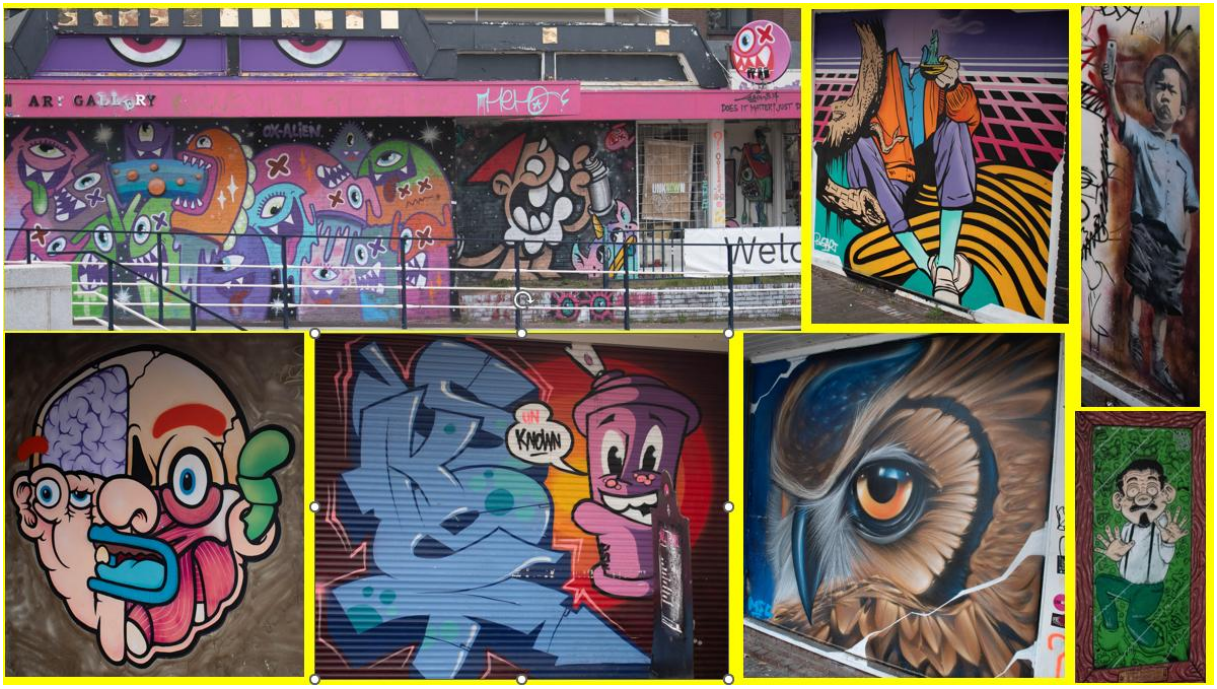

Door sportcoaches wordt onderweg een "training" verzorgt.

Deze keer loop ik veel minder dan de eerste Zaanse wandeling, toch is het een geslaagde persoonlijke training, naast de oefeningen onderweg. Onderweg kom ik deze keer veel sloopwerk tegen, maar ook een graffiti tentoonsteling. Zie hieronder!

HAARLEM, 2 MAART´26

Bij mijn overstap in Amsterdam wil een stel mannen instappen voor ik er uit ben. Dat gaat zelden goed. Ook nu niet. Dus loop ik richting uitgang onder het luidkeels nageschreeuwde en herhaalde “vuile kankerhond”. Ik wil wel dat ze weten dat ik ze gehoord heb, je moet beleefd blijven 😊, dus met mijn middelvingers omhoog verdwijn ik via de roltrap. Dit is duidelijk onze hoofdstad. En dat brengt me bij het doel van vandaag. Bij deze 75 leuke wandelingen wil ik alle provinciehoofdsteden afvinken. Het is mooi weer en een mooi moment om Haarlem op die lijst te zetten.

Met Nelleke heb ik hier eerder gelopen, en weet dus dat het een leuke tocht kan zijn, zeker met dit weer. Wel is er nu een langere route gevonden. Nog steeds te overzien, dus ik start pas na de ochtendspits op het oudste station van het land (1908).

Daarbij slaag ik er in de verkeerde uitgang te nemen, maar als snel loop je weer aan de goede kant van het spoor en de monumentale gebouwen aan de ravelijn kant van het station zijn ook aardig.

Langs het stationsplein gaat de route naar het Frederikspark

In het park doen de krokussen overtuigend hun best om aan te geven dat de lente is begonnen. Daar staat allerlei moderne kunst, het krijgt een eigen pagina.

Het leukst is een stapel telefooncellen met een bord met $E=MC^2$ er op. Mooie verwijzing naar de relativiteit van dingen.

In het park wordt de schooljeugd uitgelaten. Wel met oranje hesjes. Je kan niet veilig genoeg zijn. Hoewel de route nergens is aangegeven is de gpx helder: bij een kinderboerderij/hertenkamp is het oversteken naar de andere kant van het park en terug naar het centrum.

Daarbij maak de tocht een uitstapje over het water. Daar zijn twee bezienswaardigheden: een oude molen en de gevangeniskoepel van de stad. De molen is stevig verpakt in steigers en restauratiewerken, dus daar ben je snel klaar mee. De gevangenis uit 1901 is nu verbouwd en biedt plaats aan woningen, bioscopen en bedrijven.

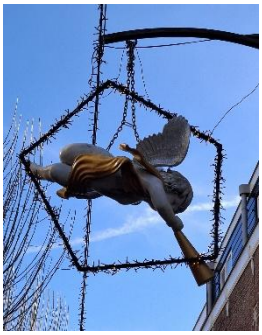
Teruglopend naar de stad, over de Catharijnebrug, valt de Bakenessertoren uit de 16e eeuw op. Daarna is het een slingeren door de oude stad, langs allerlei mooie gebouwen en langs kanalen. Daarbij kom je langs het provinciehuis en een reeks kerken zoals de St. Bavo, waar de man die de boekdrukkunst niet heeft uitgevonden trots voor de deur staat. En langs de Sint Joseph kerk, die bekend staat om zijn mooie interieur. Ik stap er even binnen en moet zeggen, ik ben het er mee eens.

Ook loop je langs het Frans Hals museum, helaas is dat nu dicht.

Hetzelfde kan gezegd worden van een reeks bordelen in de oude stad. Ferme rode lantarens voor de deur, zonder verder duidelijke openingstijden.

Haarlem staat verder bekend om zijn hofjes, ook daar geldt: hek of poort op slot.

Het mythische figuur van vandaag is een engel die ergens boven de straat zweeft. Wat erg prettig is tijdens het wandelen zijn de vele autovrije straten met veel plantenbakken. Dit, los van een valpartij over een stoep, is een heerlijke tocht, waarbij je bij het station wordt uitgezwaaid door Kenau Simonsdochter Hasselaer en Wigbolt Ripperda; het beeld verwijst naar hun rol van deze figuren bij het beleg van Haarlem in 1572-1573. Het haalt de weerfoto.

ALKMAAR, 3 NOVEMBER'26

Dit laatste, meest recente, verslag staat tamelijk aan het begin van de bundel. Voor wie wandelverhalen wil lezen is het op dit punt dus ook een Unvollendete.

Door de indeling in provincies komt het toevallig zo uit dat de eerste en de laatste wandeling in Noord-Holland zijn gemaakt. En dan is de tocht door Alkmaar ook nog eens maar voor een deel een uitgezet ommetje. We hebben een paar jaar in deze stad gewoond, dus het wordt deels een tocht om herinneringen op te halen.

De geplande wandeling door het centrum is me te kort, ook als er een museum wordt meegepakt. Daarom start de tocht bij station Alkmaar Noord.

Dat is dicht bij de Hoornse vaart, waar de eerste molens gefotografeerd kunnen worden. De kanaalwandeling wordt gevolgd door de afslag richting stad. Na een korte bocht verschijnt "*Geestmerambacht*" op een richtingbord. Dat is de vooraf bedachte kant uit, dus neem ik die maar eens. Toen wij er woonden had de Alkmaar een slecht verkeersbeleid. Dat is nu anders. Of het beter is?

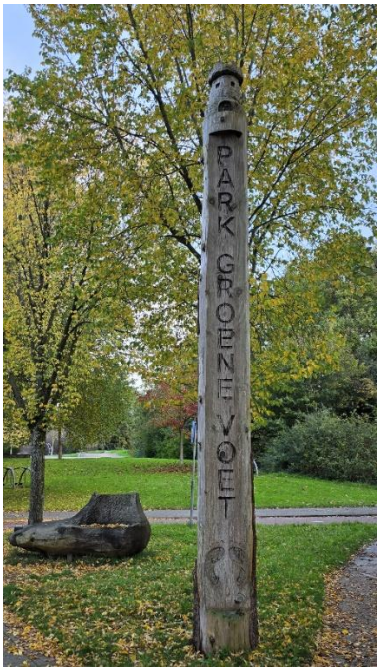

Ik kom op een kruising van de Huiswaarderweg, waar 3 van de 4 richtingen voor voetgangers zijn afgesloten. Ik besluit even een fietser te zijn. Zo kom je toch in de mooie parkomgeving voor voetgangers van de Rekerhout. Er is veel water en de herfstkleuren zijn prachtig.

Het park eindigt bij winkelcentrum de Mare. Een zee van winkels, maar veel vertrouwde zaken zijn weg, zoals die fantastische visboer, kapper Kool en de muziekwinkel.

Na de Mare volgt een bekend deel van de wijk en daarnaast het “Park Groene Voet”, ook weer een leuk wandelgebied.

In Koedijk zijn er wat singels waar je prima langs kan lopen naar de wijkgrens om vervolgens tussen de weilanden en akkers richting Geestmerambacht te gaan. Daar kom je uit op het punt waar ik veel heb gedoken in de “Alkmaarse jaren”. Het uitzicht op de grote plas in vandaag het meest noordelijke punt van de wandeling. Hier wordt omgekeerd richting Koedijk.

Er blijkt een onverhard graspad tussen de weilanden te lopen, dat is onbekend en helemaal heerlijk wandelen.

Terug in de bebouwde omgeving loop je al snel op de Saskerstraat, langs ons oude huis met er tegenover het winkelpand dat nu helemaal leeg staat.

Vanaf deze straat kan je de hoek om naar het Noord-Hollands kanaal, waar verschillende stolpboerderijen staan. Dit type mag niet ontbreken in de boerderijenverzameling in deze bundel.

Verderop richting centrum is men bezig een reeks flats langs het water te bouwen.

Wat mij betreft doet het ernstig afbreuk aan het ruimtelijk beeld ter plekke, waar de Lucas kerk ooit het hoogste gebouw was. Dit architectonische hoogstandje, een gebouw zonder rechte hoeken, staat nu wat lullig in de schaduw van de hoogbouw.

Daarna is het vooral meters maken langs het kanaal, langs de prachtige houten vlotbrug naar de stad. Als laatste, weer voorbij nieuw-/hoogbouw passeer ik het kantoor waar ik heb gewerkt. Het staat weer (deels?) te koop.

Even verderop is een brug naar de oude stad. Omgeven door singels en de resten van de ravelijn. Nu een vredelievend wandelgebied, maar met een belangrijke historie als het om de knok gaat.

In oktober 1573 werd de stad bevrijd van de Spanjaarden, een keerpunt in de 80 jarige oorlog onder de kreet "*bij Alkmaar begon de victory*". Daarmee is

voorkomen dat we nu allemaal tapas eten. Het alternatief volgt zo.

Het is al gezegd: Alkmaar en verkeer, het is een ding. Nu is er veel wegversmalling en autoluwe/-vrije gebieden. Van wat over is, is shared space gemaakt. Shared space klinkt sociaal, tot je er fatbikes en elektrische bakfietsen loslaat. Als wandelaar moet je tollend lopen als je niet iemand in je nek wil krijgen. Ongetwijfeld gaat dit tot nieuw beleid leiden, maar of dat dan wel werkt? Het blijft Alkmaar 😊.

STEDELIJK
MUSEUM
ALKMAAR

KOERS

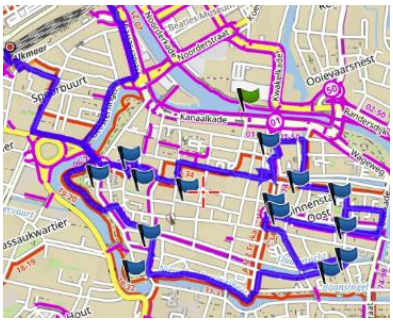
Op het Canadaplein staan de bibliotheek en het Stedelijk Museum. De laatste is goed voor lunch, toilet en inzet van de museumjaarkaart. Het museum kent veel interactieve elementen, zeker met de tijdelijke tentoonstelling van Water naar Land. Op drie muren is het landschap rond de stad geprojecteerd en kan je keuze maken voor verder ontwikkelingen zoals meer natuur, meer duurzaam etc. De nieuwe situatie wordt dan op een prachtige manier op de muren geprojecteerd.

Verder is er veel aandacht voor Jan van Scorel, die naast schilder ook cartograaf blijkt te zijn geweest.

Dan is het tijd voor de route door de binnenstad, die hier is uitvergroot.

Veel bezienswaardigheden, met onder meer de Grote Kerk, het stadhuis, de waag, het huis met de kogel, de molen van Piet,het hof van Sonoy en het Wildemanshof. Daarbij wordt er een slinger langs grachten en ophaalbruggen gemaakt. Het krijgt een extra pagina.

We pakken er wat dingen uit:

Om door te gaan op een eerder thema: nu Spanjaard en tapas zijn verdreven is er ruimte voor een streekproduct: de kaas.

De stad is er beroemd. Kaasdraven doen ze alleen op vrijdag, maar als je afremt voor het beeld op de dagfoto zie je daarachter de VVV en een museum.

Je gelooft het niet, er is een heel museum aan geWaagd: het Hollands kaasmuseum. Het is klein, maar vreselijk leuk vorm gegeven en een absolute aanrader voor iedere museumjaarkaarthouder. Je krijgt er zelfs een stukje kaas!

De Wildemanshof kenden we niet, het blijkt het grootste hof van de stad, dat nog steeds door alleenstaande vrouwen wordt bewoond.

Het stadhuis is een van de mooiste van het land, al zullen de meningen ook hier wel verdeeld zijn.

Het is al gezegd, de route door de oude stad is kort, dus na een wandeling die zonder de twee musea wel heel kort is kom je op het station. En aan het eind van 75 wandelingen. Leuke wandelingen zelfs!

Kaasmuseum
Käsemuseum
Cheese museum
Musée du Fromage
Museo del Queso
Museo del formaggio
荷兰奶酪博物馆
チーズ博物館
Hoera! Je hebt gewonnen!
Speel nog een keer...

NOORD-BRABANT

DORST, 4 APRIL ’25

“Een uurtje over onderweg” wordt omgezet in een wandeling door natuurgebied De Leemputten in Dorst, dat in handen is van Staatsbosbeheer.

Net na de spoorwegovergang staat het gebied duidelijk aangegeven, en er is een goede parkeerplaats voor bezoekers. De leemputten zijn het gevolg van graafactiviteiten van een oude steenfabriek. Verder heeft den armee er een tijd mogen buitenspelen. Nu, sinds een aantal decennia, is het weer natuurgebied.

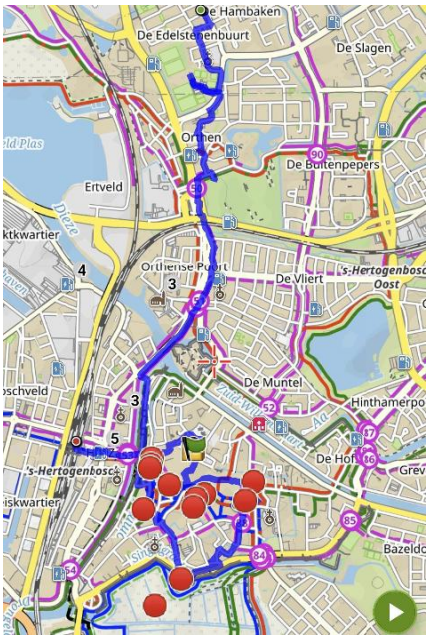
Nelleke zet bekwaam bijgaande route uit en, bij prachtweer, maken we een mooi rondje langs de plassen in de leemputten met veel watervogels en door een gemengd loof-naaldbos.

’S HERTOGENBOSCH, 5 APRIL ’25

Een uitnodiging van de Beweegalliantie brengt me naar sportpark Noord waar een discussie wordt gevoerd over de Skills garden en de achterliggende filosofie. Mooie aanleiding voor een wandeling door Den Bosch, waarbij ik het koppel aan een stadswandeling.

De tocht gaat van het sportpark langs begraafplaats Orthen waar grote grafmonmenten staan die duidelijk maken waarom de natuursteenhandel voor de poort zo’n enorm bedrijf is. Verder naar het centrum is de Citadel te vinden. Hier zijn al sinds de 13e eeuw versterkingen gebouwd.

De huidige Citadel met zijn puntvormige structuur is uit de 17e eeuw met de naam “Willem Maria”, genoemd naar de kinderen van Frederik Hendrik. Nu is een puntvormige structuur mooi, helaas één punt lag in de weg bij het graven van het Zuid-Willemskanaal en is gesloopt.

Even verderop steek ik via de buitenhaven het riviertje de Dommel over om in het oude centrum te komen. Dit omwalde gedeelte stamt uit de 14e eeuw. Het is dan ook een wandeling die deels langs het water en de, nog steeds imposante, muren gaat.

Door de binnenstad stroomt de Binnen Dieze, een riviertje waar je ook rondvaarten kan maken.

Inmiddels ben ik uitgekomen op een uitgezette stadswandeling, weliswaar zonder markering, maar met een uitstekende GPX en downloadbare beschrijving. De wandeling bestaat feitelijk uit twee cirkels. De grootste brengt je langs de Singelgracht, met nog wat kanonnen en een inkijkje in een archeologische opgraving.

Daarna gaat het weer terug naar het centrum met als letterlijke hoogtepunt de St. Jan Kathedraal. Aardig om even binnen te lopen, toch ben ik niet diep onder de indruk. Misschien net even te veel kerken gezien, al blijft even kijken een aanrader.

Op een wandeling als deze mag het beeld van Jeroen Bosch natuurlijk niet ontbreken. Het staat op het grote marktplein. Voor mij bekend terrein, wel altijd aardig om nog eens langs te wandelen. Het weer begint ondertussen te betrekken, dus ik zit er niet mee dat beide cirkels er opzitten. Het is nu een kwestie van ferm tempo maken richting station met een tussenstop, het kan niet missen, bij bakkerij de Groot. Gewapend met twee Bossche bollen loop ik naar het station voor de trein naar huis. Wel jammer dat ik daar mijn OV kaart verlies. Slotconclusie: Den Bosch: leuke stad voor een ommetje.

BREDA, 19 JANUARI´26

Het is koud. En wachten op een station als het vriest, nadat er een trein is uitgevallen, schiet niet op. Toch rijden we even na 8 uur Breda binnen. Het station is inmiddels 10 jaar oud, al het ziet er als nieuw uit. Vanuit het station loopt je stadspark Valkenberg in. Direct kan je zien dat de plaats door drie dingen wordt gedomineerd: katholicisme, militarisme en de van O.N.'s, waarbij de laatsten vaak samengaan. Net voor het park staat een mooi beeld van een pinguïn met een hoed als een drone, het haalt de Wandel weerfoto. En het is niet de enige sculptuur. Een vluchtende moeder en kind uit 1940 is natuurlijk een dramatisch beeld, doordat dat iemand hier in de vrieskou het kind een jasje heeft aangetrokken heeft toch wel wat.

Daarna is het diep het centrum in naar een wel zeer ruime markt die na lang nadenken "de grote markt" is genoemd. Waarschijnlijk hetzelfde reclamebureau heeft nagedacht over de naamgeving van het enorme godsdiensthuis dat je even verder op het volgende plein vindt. Jawel, het handelt om "het Kerkplein" en de "Grote Kerk". Allemaal leuk om langs te wandelen, al is het meeste eerder beschreven in het verhaal over onze vakantie in 2018. Een mogelijke uitzondering is de echte kunst (volgens een vriend van ons): een man op een paard. Op een afstand is te lezen dat het gaat om W3v.O.N. Nu zegt dat niet alles, want daar hebben we er twee van gehad. Nu schijnt er een beeld te bestaan van KWv.O.N. de 3e, die ergens in een krat in een depot staat. Bovendien was deze "3e" dik en wordt zijn uiterlijk goed omschreven door zijn bijnaam "de Gorilla". Verder heeft de W van het beeld een hoed die eind 19e eeuw oudmodisch was, dus moet dit pWv.O.N. de 1e zijn, koning der Britten.

Ondertussen verwijzen straatnamen naar militiaren, de stad is tenslotte nooit meer over de bevrijding met een turfschip heen gekomen.

Een grote kazerne was de Chaussee kazerne. Het terrein is inmiddels ingericht "for better use": moderne nieuwbouw die strak is, en me wel aanspreekt.

Het oude hoofdkantoor van 108 m breed is blijven staan. En terecht, het ziet er prachtig uit. Het stamt nog net uit de 19e eeuw waarbij vooral de gevel met torentjes bij de entree heel kenmerkend is.

Daarna gaat het in rap tempo richting Ginneken, om vervolgens de natuur in te lopen. Voor dat gebeurt kom je langs een breiwinkel, een leuk beeld van een varkentje, een financieel adviseur Oers en, we blijven in katholiek Brabant, de Laurentienskerk. Deze is niet opvallend maar nadrukkelijk in Ginneken, dat sinds 1942 is geannexeerd door Breda. Mogelijk is eerder opgevallen dat ik zo mijn vooroordelen heb over de verschillende facties der Christenen, toch kan je de katholieken niet ontzeggen dat ze gevoel voor feesten hebben. Een absoluut topfeest is voor hen de kerst. Nu kom ik langs een winkel die daar half januari nog niet overheen is. Mogelijk mag het zelfs blijven hangen tot de carnaval 😊

Bij villa Valkrust, een rijksmonument, neemt de route de bocht richting Markdal in de Baronie.

Daarbij is dit wel het moment om even kritisch te zijn over “deze route”. Met een GPX is het goed te lopen, anders is het niet te doen. Aanwijzingen variëren sterk. Er zijn knooppuntborden, verschillende, soms hele fraaie, routeborden naast de vertrouwde rood-witte LAW aanduidingen. Dat gaat een tijdje goed, tot er ineens “grenslandroute” op een sticker staat en jawel, ik loop langs de rivier de Mark de verkeerde kant uit. Het boek *75 leuke wandelingen* is inspirerend, maar kan niet als enige bron gebruikt worden.

Ondertussen zijn de velden in het Markdal geweldig om te wandelen. Door de kou zijn ze wit berijpt en zijn er overal ganzen en waterhoentjes.

Hier wordt weer eens bevestigd dat je het hele jaar door fantastisch kan wandelen!

Verschillende delen van het land kennen verschillende boerderijtypen, zoals de stolpboerderijen in Noorholland en de Kop-Romp met de uilenborden in Friesland.

Hier in het Markdal staat een prachtige kop-hals-romp boerderij. Zo mooi dat de koeien er uit, en de vergaderruimten er in zijn, toch dat doet niets af aan de schoonheid.

Paden zijn vaak onduidelijk, vaak weet je niet wat je kan verwachten: omgevallen bomen, dicht gegroeid met riet, een sloot die over het hoofd is gezien of hekken om “werken” of schapen af te zetten. De laatste vaak met schrikdraad. Nu is er eindelijk een bord dat voldoende helderheid geeft: hier is het nat. Het pad gaat door de “uiterwaarden” van de Mark. Kennis is mooi, neemt niet weg dat je wat moet beslissen. Ik neem de gok. De hanwaggels worden nat. Gelukkig, de sokken blijven droog 😊. En ik zie het mooiste deel van het dal.

Ik loop even verkeerd en kom in Ulvenhout, keer om en ga daarna, weer langs de Mark, naar het Mastbos. Hier ligt een enorme wal. Een informatiebord legt uit dat dit “de kogelvanger” is. Aan de andere kant mocht den armee zich uitleven, wat nadelig kan uitpakken voor de recreërende wandelaar, of honden die hun baasjes uitlaten.

En er zijn wat leuke vennetjes. In tegenstelling tot de wandeling bij Dorst zijn het hier natuurlijke waterplassen die in het pleistoceen zijn ontstaan.

INTERMEZZO: DE MYTISCHE WERELD VAN HET WANDELEN.

Het wordt tijd om het zo langzamerhand toch eens uitgebreid te hebben over iets waar je wandelaars nooit over hoort praten. Er zijn fantastische verhalen over herten, zwijnen en hier en daar een wolf. Ook over (roof)vogels kunnen we elkaar lang onderhouden. Over de mythische wereld zwijgen wij. Iedereen gelooft wel in de tuinkabouter. Goed gemutst en bewaakt opgesteld achter een hek. Wie zijn ogen verder durft te openen ziet dat er meer is. Direct al langs het Pieterpad kan je kleine groepjes kabouters vinden die leven in de laatste dichte bossen en wallen. En dan beginnen we nog niet over heksen als Smoks Hanne of de reuzen Ellert en Brammert. Nadat je een paar paden hebt gelopen weet je het zeker. Elfen, kabouters en smurfen: je kan ze iedere tocht onverwacht tegenkomen. In Kruinigergors en diep in het woud bij Swifterband zijn er zelfs kleine dorpen van deze mysterieuze wezens. Alleen weet niemand waar het woud van Swifterband, of Kruinigergors zijn en dus zwijgen wandelaars over het kleine leven; bang voor ongeloof en opmerkingen als “zou je niet eens afkoelen”

BREDA, VERVOLG

Langs de Bovenmark loop je Breda weer in. Daarbij loop je langs een onwaarschijnlijk beeld: de zeehond Moby Dick. Het dier was in 1984 via de Volkeraksluizen landinwaarts gezwommen en uiteindelijk hier gevangen en uitgezet naar Pieterburen.

Daarna is het doorlopen langs het water tot je de vesting bij het Spanjaardsgat passeert. Nog altijd een indrukwekkend bolwerk.

Tot slot is het alleen nog een bochtje naar het station.

KRABBEGAT (BERGEN OP ZOOM: FORT DE ROOVERE), 16 FEBRUARI'26

Om 5:56 rijdt de trein weg uit Hotsjekkerstad naar Geldermalsen,

waar ik overstap richting Oeteldonk een uurtje later gevolgd door een tweede overstap in Tullepetaonestad om te eindigen in Krabbegat bij het startpunt van deze wandeling. Wij zijn van boven de grote rivieren, deze wandeling krijgt een extra carnaval pagina.

Dit gebied is al eerder doorkruist in de laatste twee Nederlandse etappes van het diagonaalpad. Er zit dan ook veel bekend terrein

tussen, met de nadrukkelijke aantekening dat dit een rondwandeling met de naam Fort de Roovere is.

Ik kies er voor aan de achterkant het station uit te lopen en te beginnen met de noordelijke poot van de tocht. De stad slaapt nog, de eerste dag van de carnaval heeft duidelijk zijn tol geëist. Bovendien had het nieuws het weer over code geel, sneeuw en narigheid. Daarbij heb ik goed gegokt. De sneeuw is in noordwestelijke richting weggetrokken. Hier en daar is het zelfs nog wit. Los van de reigers en de mezen zijn de enige levende wezens die je ziet echte wandelaars, als dan niet uitgerust met hond.

Langs het Bravis Ziekenhuis verlaat je de bebouwde kom en ga je een afwisselend landschap

met bossen, weilanden en de Bergse Heide in.

Hier en daar krijg ik een "Houdoe", waardoor ik zeker weet dat ik in Brabant ben.

Onderweg passeer je de manege waar je op betere momenten een Brabants "*Worzge Bgroodje*" kan halen. Het is me allereerst nog te vroeg en, hoewel het wordt aanbevolen door een master chef, vind ik het ook nog van bedenkelijke kwaliteit. Hun exotische huisdieren zijn lollig.

De tocht gaat een aantal keren over de snelweg, en is verder prettig om te doen.

De zuiderwaterlinie is nieuw voor me. Samenhangend met het Fort de Roovere is het gebied een aantal keren onderwater gezet om Fransen en Belgen buiten de deur te houden. Het is gek dat er bij het lopen van het Waterliniepad nooit aandacht voor is geweest. En dat terwijl die laatste linie uiteindelijk niet bleek te werken. We zullen het op Amsterdamse bluf houden.

Je passeert tijdens de tocht een deel van de ravelijn.

Officieel gaat de route zelfs over een deel van de oude dijk, maar er komt een moment dat je een grens moet trekken over hoeveel bagger je op en af wilt glijden.

Weer terug in de stad neemt het aantal carnavalsuitingen toe. Een geeft zelfs aan dat er meer in het leven is dan met een lampenkap op lopen (hoewel dat hier nog steeds in hoog aanzien staat): er hangt een olympische vlag om ons er aan te herinneren dat de winterspelen nog in volle gang zijn.

Dan is het tijd om terug te lopen naar het station, waar inmiddels drommen mensen in aangepaste kleding tussen de verschillende carnavalsplaatsen een en weer reizen, een zo groot mogelijke bende achterlatend. Een vrouw loopt achter ze aan en zamelt alle lege blikjes in. "*Het is een zooitje*", zegt ze terwijl ze haar tas en zakken vult. "*En zo levert het nog wat op*". Gelijk heeft ze!

GOIRLE, 12 MAART'26

Er is een Wandelnet vergadering bij iemand van de Expertgroep in Goirle. Een mooie gelegenheid om een aardige wandeling te maken.

Eerst van station Tilburg naar Goirle (na een bezoek aan Starbucks) en daar de lokale rondwandeling. Uiteraard na de vergadering weer terug stiefelen naar het Tilburg Centraal station.

De tocht de stad uit gaat langs GGZ Breburg, een wandeling die we vaker hebben gemaakt. Daarna is het in rechte lijn naar Goirle, wat je langs het KWIIvON stadion brengt.

Het is bijna gemeenteraads-verkiezingen. Daar kan je niet omheen, alles is vol gehangen en geplakt, waarbij het lijkt of iedere Brabo zijn/haar eigen lokale partij heeft. Naarmate je dichter bij (het centrum van) Goirle komt worden de huizen en spandoeken groter. Na de snelweg die de plaatsen scheidt is 5 bij 2,5 meter geen uitzondering, zeker voor de VVD en “Gezond Verstand”.

Niet alleen de huizen worden groter, ook de omliggende stukken grond. Daar schijnt veel wild rond te vliegen en scharrelen, al kan niet iedereen wachten tot “the real deal” in zicht komt 😊.

Goirle heeft een rondwandeling die beschikbaar is via RoutIQ. Om daarvan de GPX te krijgen moet je eerst een abonnement nemen op een betaal app. Voor een wandeling die door de gemeente wordt gepromoot is dat vreemd. Daarnaast zijn er zo veel betaalapps voor het wandelen dat het nog knap op kan lopen. Dus probeer is het eens met de kaart en mijn Locus app. Het blijkt te doen, al werkt het wel traag. Volgende keer bij voorkeur toch weer een Wandelnet route als het even kan.

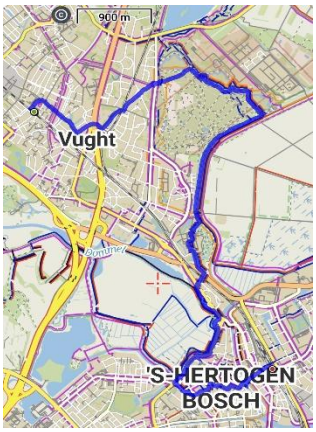

Wandelen in Brabant betekent een overmaat aan kerkgebouwen, waarvan een deel wordt verbouwd tot woningen, en centra voor van alles en nog wat.

Alles bij elkaar is het een aardig trainingsrondje met twee mooie molens en wat cultureel erfgoed. Los van een klein bochtje langs de dorpsrand geen opzienbarende tocht. De kleine lieden zijn er dan ook niet te vinden 😊.

VUGHT – DEN BOSCH, 23 MAART'26

Het is een dag tussen onze verjaardagen in. Goede moment om iets van het feestgewicht af te lopen. Maar druk, druk, druk dus valt de keuze op een "*leuke wandeling*" Vught. Goed te doen met de trein en best kort. Bovendien haal ik een overstap die theoretisch niet te doen is, en dus kan ik voor acht uur al starten.

Het mooie weer houdt vandaag nog aan, dat is goed geregeld.

De route is overzichtelijk: Vught uit, wat natuur met Brabantse beekjes zoals de Dommel en de door de Brabantse hoofdstad terug naar het station.

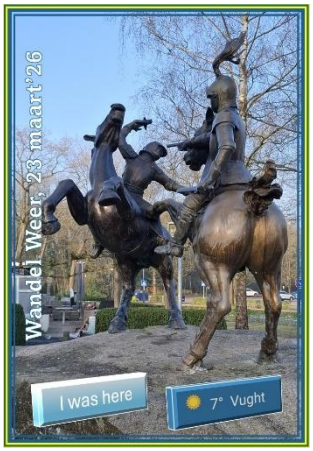
De actie "scoor fantasiefiguren" levert vandaag Wilma en Fred op. Verder is de tocht door Vught niet heel opmerkelijk. De Heilig Hart kerk ligt mooi verhoogd op een schiereiland. Verder is het lollig om de weg naar Tilburg over te steken, in plaats van met de auto die weg afscheuren, wat we regelmatig doen.

Verder maakt Vught weinig indruk, of het zouden de prachtige voorjaarsbloeiers moeten zijn, zoals de magnolia's.

De "*leuke wandelingen*" blinken zelden uit in de routeaanduidingen. Dat is vandaag anders, je zou het bijna op de stickers kunnen koersen.

Voor de weerfoto Vught scoor ik een paar ridders tijdens een toernooi. Of het "*a pleasance*" is of niet valt er niet van af te leiden.

Daarna is het de natuur in langs lunetten van een oud verdedigingswerk. Er wordt ook verwezen naar het monument voor kamp Vught; ik loop er niet voor om.

De aanwezige natuur heeft voldoende te bieden, zeker rond de watertjes van de ravelijn en wat vennen. Daarna is het een lang stuk langs het Drongelens kanaal, wat ook leuk lopen is.

De tocht gaat door Fort Isabella naar de Dommel en dan langs de stadswallen Den Bosch in.

Het Fort kende ik niet, het blijkt zeker aardig om eens te bekijken.

In/langs de stad lijkt het slot van de wandeling wel heel erg op een deel van de wandeling die ik bijna een jaar geleden in Den Bosch heb gemaakt.

Als je kijkt naar het fort dat in die etappe wordt besproken, naar de resten van forten rond Vught, Fort Isabel en de stadswallen dan is duidelijk dat de knok hier een indrukwekkend deel van de geschiedenis heeft bepaald.

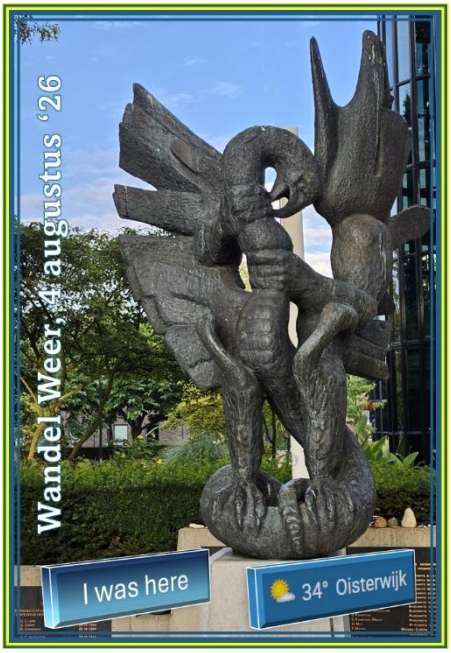
Mocht iemand denken dat dit lang geleden is, dan lijkt dat waar, maar bij de St. Jan fotografeer ik nog wat afgerasterde Spaanse militairen 😊.

In Den Bosch maak ik een tweede wandelfoto, nu van een surrealistisch beeld op het plein bij de Sint Jan, ook met Spaanse invloeden. Vervolgens sla ik twee toeristische hoogtepunten over op weg naar het station: de binnenkant van de St. Jan (*been there, done that*) en bakkerij de Groot (gesloten op maandag). Bij dat laatste denk ik dan maar dat gewichtsverlies vandaag en doel was 😟.

OISTERWIJK, 4 AUGUSTUS ´26

Vandaag is het Nationaal Hitteplan van kracht. Dus heel vroeg weg en door stiefelen. Om 07:15 loop ik het station in Oisterwijk uit. Het is bekend terrein. Ik kwam er als kind op vakantie en wij kwamen er samen en met de kinderen. De uitdaging “wat gaan we vandaag weer zien en meemaken” speelt dus eigenlijk niet. Formeel begint de route bij een restaurant aan de Gemullehoekenweg. Omdat het zeker nog drie uur duurt voor de deur van het slot gaat loop ik over het Lint langs het oude stadhuis (eind 19e eeuw) en de beroemde Marialinde die in 2023 is uitgeroepen tot boom van het jaar. Daar waren ze niet echt vlot mee, de boom is al zeker 650 jaar. Toegegeven ik vond hem al prachtig toen ik een tiener was, en hij is alleen maar mooier geworden.

Het oorlogsmonument wordt de wandel weerfoto.

Officieel heet dit de “vennenwandeling” met een hele reeks tijdens de tocht. Een aantal wordt samengevoegd in twee vennenpagina’s. Zo door de bossen lopen is prima en nu nog heel rustig. Een enkele sporter, wat soortgenoten en wat woef-walkers en dan heb je het wel gehad.

Van Esschenven

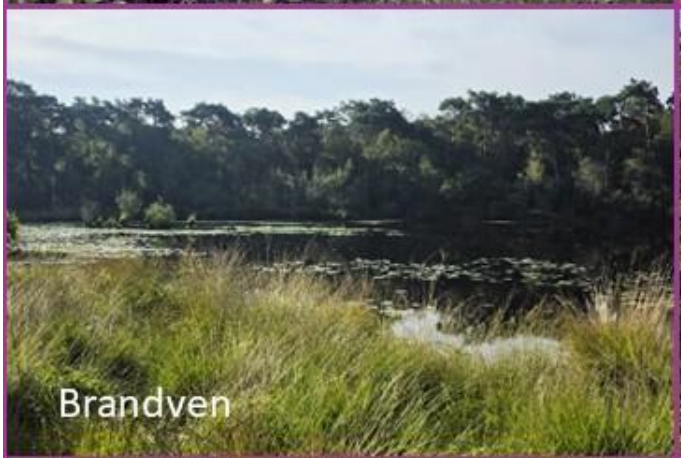

Witven

Voorste Goorven

Heiven

Speijckven

Diaconieven

Brandven

Kolkven

Lammerven
Achterste Goorven
Klein Adderven
Groot Adderven
Staalbergven
Duinven
Belvertsven & Kampina
Klompven

Bijzonderheden over de vennen zijn er wel wat te noemen, als kan je gemiddeld het simpel samenvatten met “ze zijn mooi”. Bovendien is de waterstand overal laag. Een paar dingen vallen wel op. Twee vennen (Kolk- en Duin-) zijn bebouwd; op het Klompven zie je de blauwalg drijven.

Het Staalbergven was een zwembad waar ik veel tijd heb doorgebracht, en dat is nu gesloten en vervallen. Het Belvertsven had een “steiger” met roeiboten, dat is allemaal verdwenen en de rand wordt nu duidelijk gevormd door het zand en de bloeiende heide van de Kampina.

Daarmee heb je het verhaal eigenlijk wel gehad, als ik niet vooraf al had besloten dat de 9,5 km te kort was en dat ik nog wel een extra bochtje ken. Die bocht begint bij een afslag bij het Groot Adderven. Door de bossen loop ik naar de Scheibaan, waar ik even op de camping naar het Duinven en naar de moderne tiny houses kijk.

Daarna wandel ik het terrein van het Nivonhuis “Morgenrood” op. Een man met een vrijwilligersjasje kijkt me aan met een twijfelende blik. Moet hij me direct van het terrein sturen, of krijg ik nog een seconde? Mijn verhaal over het Pieterpad begint met een gouden speld van het Nivon die mijn moeder bij 60 jaar lidmaatschap heeft gehad. Ik spreek zijn taal!

Dus halverwege die ene seconde heb ik hem al overtuigd van mijn kennis en achtergrond en duw ik hem de kaart met de route voor zijn neus. Onmiddellijk krijg ik de native status gevolgd door aanwijzingen hoe ik moet lopen. Nu is dat bij natives grotendeels overbodig, maar ach, hij is aardig dus ik hoor hem met genoegen aan.

Er is best wel wat veranderd. Het gebouw heeft zonnenpanelenn en er staat een laadpaal. En dat is slechts het begin. De twee gebouwen met slaapkamers zijn afgebroken en vervangen door een “Klein Morgenrood”. Er wordt veel meer gekampeerd, met een eigen terrein voor naturisten, al zitten die nu zo te zien allemaal in de (koel)kast.

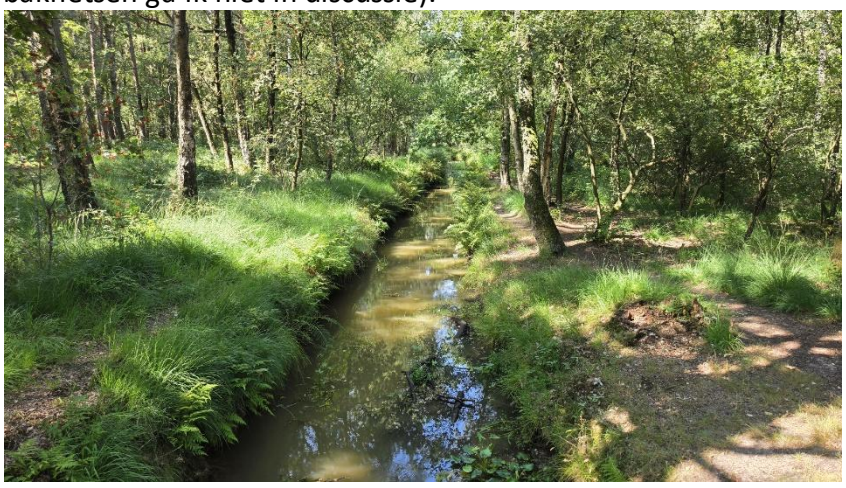
Kabouters hebben nu een eigen pad op het Nivon terrein. Ik zie er geen, met deze temperatuur zijn ze waarschijnlijk bij de naturisten in de koelkast.

De officiele wandeling blijkt over het terrein te lopen. Dus er is nog een reden dat ik gewoon door mag lopen naar het bos en het riviertje de Rozep. Die staat bijna droog met een verniewde wandelbrug met stevige balie.

Dan is het nog even door naar het Belvertsven. Het aantal paden is teruggebracht in het natuurgebied. Dan geldt: gewoon mijn neus achterna tot ik aan de over van het Belvertsven sta. Van daar begint te terugtocht naar het station.

Een deel gaat over een fietspad langs een zandpad. Een deel van de fietsers is vriendelijk en komt groetend voorbij. Een ander deel erkend wandelaars niet en godvert me opzij (met bakfietsen ga ik niet in discussie).

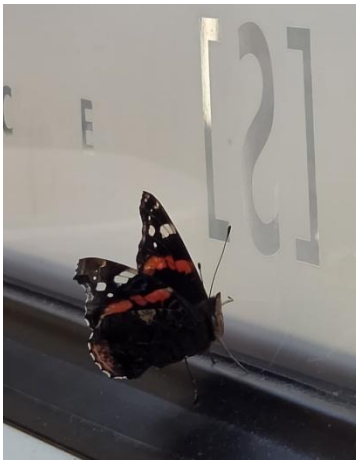
Dat is serieus onaangenaam lopen, dus ik steek af via een klein paadje langs de Rozep dat met deze droogte begaanbaar is.

Zo komt de bebouwde kom weer in beeld en passeer ik opnieuw de achterse en voorste vaart op weg naar het station.

Het is even wachten op de trein, daarna gaat het in hoog tempo en met aangename koeling richting Tiel.

Ondanks het nationaal hitteplan was de wandeling vandaag goed te doen.

Tot slot: ik blijk niet de enige die verkoeling in de trein zoekt. Een aardige om nog eens te benadrukken dat het vaak om de natuur gaat tijdens deze tochten!!

EINDHOVEN, 6 AUGUSTUS´26

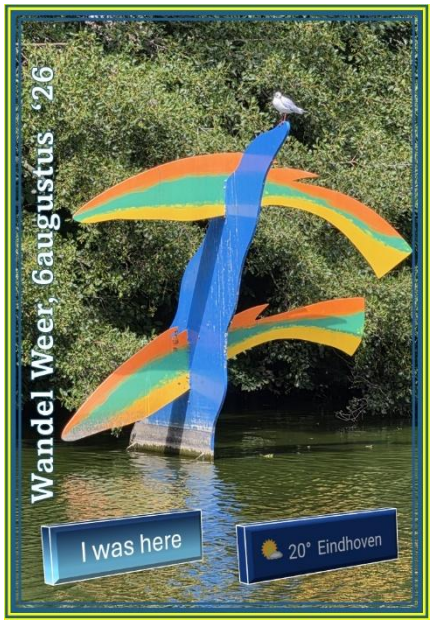

Sommige wandelingen blijven je langer bij dan anderen. Neem nu deze in Eindhoven uit 2022: baggeren langs de Dommel.

Vandaag is Nelleke opnieuw uitgenodigd bij haar vriendinnen van het breiende gilde. Een mooie gelegenheid het gebied opnieuw te bekijken, nu op een moment dat het overal maximaal laag water is en de brandweerkorpsen in heel Europa overuren maken.

De paden zijn nu kurkdroog; verder is het een herhaling van de eerdere tocht. Wel zijn er nu mooie planten in en langs het riviertje.

De Wandel Weerfoto komt van een van de meertjes tijdens de route.

Verder is er weinig dat echt opvalt. Zelfs voor de kabouter van de dag moet ik goed zoeken. Uiteindelijk zie ik er één in de schaduw.

Zuidelijk, bij de Onze Lieve Vrouwestraat buigt de tocht terug langs de Dommel. Langs het eerste stuk staan herdenkingspaaltjes voor overledenen. Dat is nieuw voor me. Bomen ter herinnering komt vaker voor, maar polyester paaltjes? Mogelijk brengt het sommigen troost, wie weet?

Dan is het terug naar de breiclub met nog een foto van hop vlak voor de finish. Gewoon omdat het zo'n leuke plant is. Volgende keer een andere route!

LAND VAN CUIJK (BEERS, LINDEN), 8 OKTOBER'26

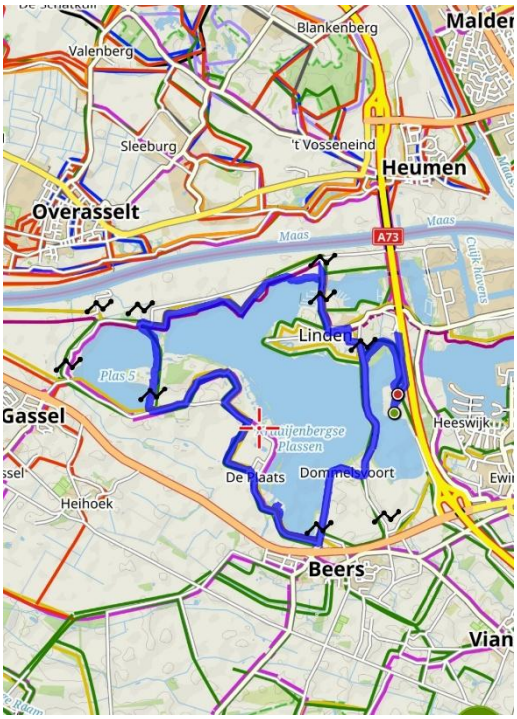

De "Wollies" club van Nelleke heeft een wolfeestje in Linden, in het Land van Cuijk. Een bijeenkomst in huisje op een recreatiepark. Voor mij een prachtgelegenheid om aan het begin van de herfst als designated driver een wandeling in de buurt te maken. De GPX die internet levert gaat deels over een etappe van SP14, deels "gewoon" om de plassen. En dat weer aangepast om niet alleen over verharde wegen te lopen. Het resultaat is dat ik 100 meter minder loop dan de geplande route. Een leuke wandeling langs 4 duikstekken, bekend van wrakduiken en examens en langs het gebouw van de Bungelaer, waar ik biologie heb gegeven.

Het weer houdt niet over; de herfstkleuren en de laatste bloeiende planten maken het helemaal goed.

In de Kraaijenbergse Plassen zitten veel vogels. Of ze vliegen rond. De ganzen met veel lawaai!

In het gebied dat onverhard is lopen wilde paarden. Even voor ik terug ben zie ik een bord voor loslopende koeien. "Het zal", denk ik, waarna ik bijna mijn nek breek over zo'n herkauwer.

Verder blijft het water een terrein voor sporters. Duikers zijn er niet te zien op het moment, wel spot ik windsurfers, vissers en er liggen veel dobberdingen variërend van sneue zeilbootjes tot jachten waar je ook een huis voor kunt kopen.

Bij de Bungelaer is het tijd voor een lunch. Als éénling wordt ik in een lullig hoekje zonder uitzicht geparkeerd en het personeel zou de peper niet in de soep maar in hun reet moeten steken 😊. Hoewel, de soep is best lekker.

Het uitzicht over de plassen blijft de rest van de wandeling boeiend, als ben je er soms een eind van af en dan iets het alleen meters maken..

Verder valt op dat er veel verklaarbaar onbewoonbare boerderijen te zien zijn onderweg. Dat leidt uiteraard tot de vraag of de kabouters nog in beeld zijn, of dat die ook naar betere oorden zijn vertrokken. Dit “horen, zien en zwijgen” trio beweerd in ieder geval dat ik welkom ben in het land van Cuijk.

Uiteindelijk gaat het met een eindsprintje over een brug naar Linden.

Het sprintje wordt deels ingegeven door het feestje, en vooral door de wolken die wel heel dreigend worden.

Daarbij kom ik langs een aardig beeld, net voor de paraplu opgezet mag worden. Een element van een wolliesfeest is de “ruime” aanwezigheid van voedsel.

Dus er volgt een korte stop om (nog) een stuk vlaai te verwerken voor we de auto richting huis sturen. Met een prachtige regenboog was ook deze dag weer de moeite waard!

ZUID-HOLLAND

DELFT CAMPUS – SCHIEDAM – ROTTERDAM, 13 MEI´25

Recent heb ik het station Delft Campus gefotografeerd voor de brochure "*Beloopbare steden en dorpen*", die deze week officieel verschijnt. Een station dat er nog niet was toen ik hier nog cursussen volgde.

Het is een extra attractie er nu een wandeling te starten. En levensgevaarlijk. Je moet bij de Delftse Schie komen en daarbij de racebaan naar de A13 oversteken. Dat doet

niemand, en dus rijdt het verkeer gewoon door rood. Eenmaal intact langs het water wordt het lekker lopen, op een enkele nijlgans na, die met jongen zit en in discussie wil over de route. Als ik ook agressief doe lijkt een stapje opzij de beste oplossing voor iedereen.

De bermen staan prachtig in bloei, met veel koekoeksbloemen. Bij het Abtwoudse bos gaat de route de bossen en de weiden in, met onderweg veel water en bruggetjes. Het is een warme zonnige dag en er is veel volk onderweg, wat een enorme verandering is ten opzichte van recente tochten in Friesland en Groningen, waar je alleen aanspraak aan de schapen lijkt te hebben. Naast gepensioneerde fietsers, hondenuitlaters en random wandelaars zijn er opvallend veel mamils[1]. De route is, volgens het boek, van de NS. Dat zal, aanduidingen zijn van routenetwerk Zuid-Holland. En die is ruk. De pijlen met "Hof van Delfland" geeft de meeste zekerheid, helaas niet voldoende om op aanwijzingen alleen te lopen. Bovendien

werkt men ook met een kooppunten aanduiding. Ook die is onvoldoende voor deze tocht. De omschrijving van Wandelnet biedt, in combinatie met de GPX, de meeste steun. Er zijn ook Wandelnet/Nivon stickers, onder andere het Rottemeren- en het Groene hart pad. Vandaag is het vooral zaak die te negeren.

Omdat het warm en droog is, is het deel van de wandeling naar Schiedam door de Noord Kethelpolder een feest. In een natte periode verwacht ik veel bagger op deze tocht. Het feest is over als je Schiedam binnen loopt. Er hangen veel vrolijke vlaggen die vertellen dat Schiedam 750 jaar oud is. De weg in de Kerkbuurt is smal en ze scheuren als idioten. Ik word zelfs door een wandelaar aangesproken als ik spring om het betere platrijden te voorkomen.

[1] Van Herman van de Zandt: Mamils: *Middle aged men in lycra*.

Een kerkbuurt zonder kerk, in dit geval de 19e eeuwse St. Jacobus de Meerdere (wat hem onderscheidt van St.J. de Mindere), kan natuurlijk niet. Er is een prachtige omschrijving van het interieur van het gebedshuis, helaas passeer ik buiten de geloofsuren, dus hij is op slot.

De laatste sprong in de Kerkwijk breng me langs het water. En naar een mooie omgeving die naar het centrum van Schiedam gaat.

Eerst langs nieuwbouw, waaronder het metrostation Parkweg, daarna is het door naar het oude centrum van de "jeneverstad". Het verdient een eigen pagina, hoewel de hoge molens (ooit de hoogste ter wereld) als eerste opvallen. Het oude centrum en de wandeling langs de Schie vormen een prachtige afwisseling met het groen van het eerste deel van de route.

Twee musea vallen me op. Dat er een jenevermuseum is verbaast me niet, de ander is voor Coöp, de supermarktketen die het heeft afgelegd tegen de Alberts en de Dirken. De Coöp was uniek door de coöperatieve aanpak. Mijn ouders hebben er korter of langer gewerkt, dus het heeft voor mij ook nog een jeugdsentimentele waarde. Helaas geldt voor beiden: ze zijn dicht.

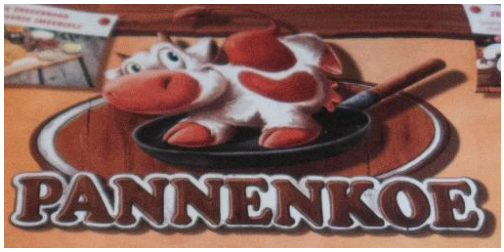
Over de markt, langs het oude stadhuis en langs de mooie oude gevels zou je al snel de beelden in de stad over het hoofd zien. Ten onrechte: er staat een prachtige reeks arbeiders uit de glorietijd van de stad.

Als voorstad van Rotterdam kan je hier ook niet om de havens en de schepen heen.

JANSEN & WOUTERLOOD
LEMON SQUASH
(KWAST)
DISTILLATEURS LIKEURSTOKERS SCHIEDAM
Schiedam
DISTILLEERDERIJ
Onder de Boompjes
DE KUYPER
ANNO 1695
VISITORS AND SUPPLIERS
PLEASE REPORT FIRST AT THE RECEPTION
KONINKLIJKE DE KUYPER DISTILLEERDERIJ
1e KLASSE KAD.SECTIE L.3258
JENEVERMUSEUM
SCHIEDAM
proeverij
JENEVER MUSEUM
P. LOOPUYT & CO
DISTILLERS 1772
1797
OUWE
DUYS
in ieder huis

Dan loop je ook nog tegen deze reklame op. Briljant in zijn eenvoud en te leuk om niet even te lunchen. Een pannenkoek banaan later ben ik klaar om door te lopen richting Rotterdam en daarmee naar de eindbestemming van vandaag.

Nu ben je daar niet zomaar, het is een beste bocht door Rotterdam. De steden gaan in elkaar over. Direct na de stadsgrens zie je al een welkom in de stadshavens. Daar begint het met wat verbazing. Er staat een bord met “Floating Farm” bij de eerste haven waar je langs komt.

Nu is dat floating overdreven, maar een boerderij met een stuk of 40 koeien valt op. Er is een hieper moderne melkstraat en de boerderij annex winkel bestaat uit een drietal geschakelde containers. Er worden wat foto’s gemaakt en dan klinkt er wat geschreeuw uit de container. Ik maak er niets van dus ga even kijken. Iemand lijkt “tegen, tegen” te roepen. Dus ik vraag eens waar ze tegen zijn. Het blijkt verkeerd verstaan, de gekleurde vrouw riep “Zeger”. Ze maakt me duidelijk dat ik een dubbelganger ben van deze man. Ik ga op de foto, en de Zeger in kwestie wordt van mijn bestaan op de hoogte gebracht. Ondertussen staat er een puberdochter naast, die het duidelijk besterft onder de actie van haar moeder. De vrouw en ik hebben echter een leuk gesprek en laten de dochter lijden in haar frustraties.

Daarna passeer je op dit moment een cruiseschip waar vluchtelingen zijn ondergebracht. Dat klinkt luxe, in werkelijkheid is het heel triest om te zien in wat voor hutten de mensen zijn ondergebracht.

Na het Marconiplein gaat de route over de “buitenbocht” van de Spaanse bocht. Een onverhard pad over een dijk, groen in het midden van de 2e stad van het land.

De bocht eindigt bij een oude spoorrails en dan is het naar beneden langs het water. Daar ligt een tweede vluchtelingenboot, dicht bij de grote moskee van de stad.

Met de slechte routeaanduiding en de doorgaande wegen wordt het daarna even een speurtocht, tot ik

bedenk dat Rotterdam redelijk bekend is, en de weg naar het station niet heel erg ingewikkeld.

Dus gaat het in rechte lijn naar Rotterdam CS.

Ook hier een realistisch menselijk beeld, nu, in tegenstelling tot Schiedam, is het nu een moderne Rotterdamse.

Met nog een laatste bewonderende blik op het nieuwe Rotterdamse station wordt het tijd voor de terugreis naar Passewaaij.

Die begint met een sprintje. Het is bekend dat de trein naar Utrecht van het laatste perron vertrekt en in twee minuten het hele station oversteken is serieus sporten.

Het lukt, en ik ben zelfs al voor Gouda uitgehijgd.

DEN HAAG (BIJ HERHALING)

HAAGSE BOSJE EN REGERINGSCENTRUM, 9 DECEMBER'25

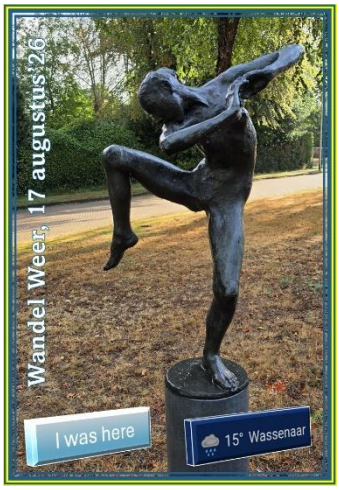
Herseninfarct. Niet doen, slecht effect op stabiliteit en loopvermogen. Ik deed het wel in september en was dus drie maanden uitgeschakeld voor serieus wandelen. Nog steeds eigenlijk, vandaag is het de eerste min of meer serieus wandeling na wat kleine testrondjes.

Deze keer door bekend gebied. Althans, dat dacht ik. Jaren deels in Den Haag gewerkt en veel rondjes gelopen. Ook nu weer door het Haagse Bosje, langs de ministeries en het RVO gebouw. Daarna versleten, dus bocht langs de kamer en Haagse Harrie uitgesteld tot volgende keer. Wel met verbijstering gekeken naar

die 30 etages die ineens op het pleintje voor het station staan. Met in de hoek nog net zichtbaar de oude koningin. En dat was niet de enige verandering. Beide stalletjes waar ik mijn broodjes haring haalden zijn weg. Volgende Haagse tocht dan toch langs Scheveningen? We gaan het zien.

WASSENAAR - DEN HAAG, 17 AUGUSTUS'26

De zomer is voorbij. Het regent en men staat in lange broeken en jacks te wachten op station Geldermalsen. Ik ook, want de trein naar Passewaaij ligt er uit. Vandaag naar Den Haag, dat in het boek drie wandelingen heeft. En waar ik het eerste ommetje na mijn infarct heb gemaakt. Inmiddels ben ik weer helemaal op gang, al kies ik vandaag niet voor de langste route.

Een ander bewijs dat de zomer bijna voorbij is, is dat de dagen ernstig korter worden. Pas op Utrecht Centraal begint het te schemeren. Ik word er vreemd aangekeken omdat ik nog in een korte broek loop.

In Den Haag is de bus richting Stoeplaan in Wahshenâ is snel gevonden. De minimum grootte van een huis in die laatste plaats is gelijk aan 2 twee-onder-één kappers in onze, toch wel riante, straat. De tuinen zijn gelijk per stuk aan die van een woonblok bij ons. Voor bejaarden zoals ik heeft dat een voordeel. Blaasproblemen kunnen worden opgelost door een tuin in te stappen en daar je ding te doen zonder dat men het vanaf de straat of de oprijlaan ziet. En ook buiten bereik va van de overal aangekondigde bewakingssystemen.

Ik word ingehaald door een vriendelijke vouw die vraagt wat ik ga lopen. Ze wordt heel enthousiast als Meijendel noem en wijst me precies waar ik de duinen in moet.

Dat lukt goed en geeft rust want Wassenaar mag dan een van de duurste plaatsen van het land zijn, de nazaten van allochtonen maken er een ongeremde rotherrie. Dat houdt op als je de bebouwde kom uit bent. Kennelijk zijn halsbandparkieten niet gesteld op natuurgebieden 😊.

In april '23 heb ik hier ook gelopen als etappe van het Kustpad. Toen was er allerlei wild in beeld, wat vandaag niet wil lukken. Neemt niet weg dat het heel leuk lopen is. In de echte duinen loop ik helemaal alleen, tot op enig moment de route zich samenvoegt met het Kustpad, dan wordt het drukker. Deze keer loop ik noord/zuid, dus het is in ieder geval anders. Vanaf de Waalsdorper vlakte wordt het drukker. De lunch eet ik op een bankje bij de executieplaats daar.

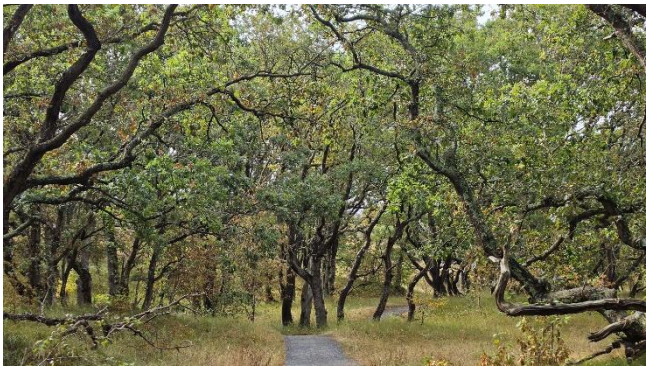

Het meest deprimerende van de situatie is dat den Armee in de buurt aan het oefenen is waardoor het permanent het geluid van vuurwapens te horen is.

Los daarvan is het een prachtig gebied. Alleen is er, net als in ’23 niet veel over te schrijven.

Het wordt wel iets drukker. Fietsers, hardlopers en wafwandelaars zijn nu naast wandelaars steeds in beeld. De LAW mensen, zoals ik, lijken vandaag allemaal richting zuid-noord te kiezen. Dus veel groeten, verder geen contact. De fietsers hoor ik regelmatig Duits spreken en in meerderheid moet je ze een “*verpiss dich*” blik geven, omdat ze denken dat je wel in het niets verdwijnt als ze op je af rijden. Er zijn er ook die de omgeving en regels kennen; zij komen vrolijk groetend voorbij.

Voor de wandelhobby is er ook nog een aardig beeld. Een fietspad, grotendeels met gescheiden banen en een paardenpad met middenbermpje. De voetgangers moeten zich er tussendoor worstelen. Ook hier staan we onderaan de “food-chain”.

Ook heb ik nog een confrontatie met een fietsende tijdgenoot. Als ik een stap opzij doe om een foto te maken wordt me toegebeten dat ik midden op de weg sta. Met een pas sta ik volledig in de berm met de opmerking “*zo dan?*”. Er volgt een afkeurend “*grahumpf*”. Meestal hou ik me in, wandelen is ontspannen, nu kan ik een “*Eikel!!*” niet onderdrukken.

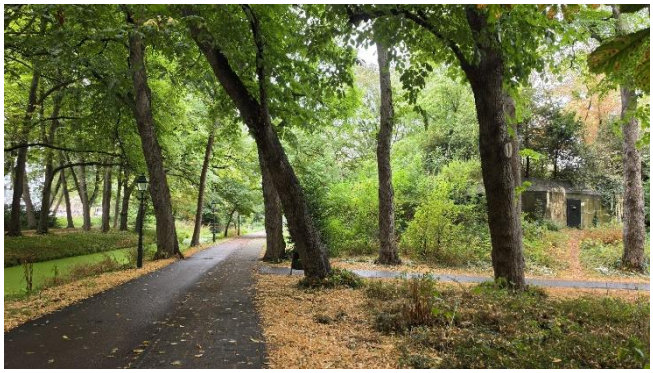

De foto was van het bord “Landgoed Clingendaal”, een mooi gebied waar ik me op verheug. Helaas staat even verderop een bord “Omleiding” waardoor er een andere route gekozen moet worden. Het landgoed zie ik alleen aan de andere kant van een gracht liggen. Over die omleiding is verder niet over nagedacht, een vervolgbord die het afmaakt is er niet. We mogen het dus zelf uitzoeken.

Hierdoor mis ik het Haagse Bosje. Nu staat er nog een volgende tocht in Den Haag op de planning, misschien dan, nu is het niet anders.

Wel valt op dat je nog steeds veel bunkers ziet, als zijn ze regelmatig overgroeid.

Het loopt lekker en omdat ik niet een veel kortere wandeling wil maken door de afsluiting wordt de bocht door het centrum iets opgerekt.

Dat blijkt best leuk met veel architectuur uit de eerste helft van de vorige eeuw. Ik mis Haagse Harrie, maar passeer wel paleis Noordeinde.

Ook hier staat een kopie van het beeld van Wilhelmina. Mijn mening staat in het verslag van de wandeling door Rotterdam. Daarmee wordt de verbondenheid tussen het vorstenhuis en deze omgeving wel onderstreept, ik zet de vier van vandaag hieronder alle vier op een rijtje: vlnr: PWVON, KWIIvON, EvWP en KWvON. Twee zijn er te paard. De meest opmerkelijk is die een blokje om blijkt te zijn: van zijn plek naast het Binnenhof dat nu wordt gerestaureerd naar het werkplekje van zijn nazaat KW(IV)AvON.

DELFT, 18 DECEMBER ‘25

Vandaag is er een vergadering van een experts groep van Wandelnet in Delft. Net zoals ik zijn ze “van een zeker leeftijd” dus vroeg starten zit er niet in. Het is daarom een mooie gelegenheid om heel vroeg in de trein te stappen en vooraf een stadswandeling te maken. In de eerste ochtendschemering ontdek ik dat Delft een heel nieuw station heeft en dat daar veel kerstverlichting in past.

De wandeling gaat langs de grachten door het centrum. Het miezert en nodigt niet uit om te wandelen. Als je dat dan toch doet heb je een mooie tocht. Deze route geeft de boeiende punten aan, alleen kan je er om deze tijd niets mee. Alles is nog dicht.

De Oostpoort uit de 14e en 15e eeuw is in ieder geval niet te missen. Daar zit een raar bochtje in de route, die leidt je langs een klein restje van de oude stadsmuur.

Daar is nu ook een proefopstelling voor een vissenbos in de Schie. In de Amsterdamse grachten werkt het goed, dus hopelijk ook hier?

Via het marktplen met inmiddels obligate cafés als “*Ik zit bij Moeke*” kom je in een straatje met de *Maria van Jesse*kerk. Het is bestraat met klinkers met namen. In eerste instantie denk je dan aan de memorie tegels voor de jodenvervolging. Het blijkt dat Delft er een eigen variant

op nahoudt. Deze maakt onderdeel uit van de Delft promotie.

In dat kader kom je ook langs een enorm blauw hart en langs het melkmeisje van Vermeer van Wim T. Schippers.

Leggen we niet uit, het krijgt de *Wandel Weer*foto van vandaag.

Daarna is het afbuigen richting vergaderlocate. Dat gaat via een tunneltje dat aan de ene kant is versierd met eenden en aan de andere kant met snoekbaarzen. Tunnelversiering varieert sterk, deze is prachtig.

Alles bij elkaar ben ik iets te snel en maak een extra wandeling door een park waar kraaien, eksters en halsbandparkieten een hardschreeuwwedstrijd houden. De nieuwkomers winnen. En verder zie ik op de terugweg een zwaan 😊.

Vandaag is de conclusie dat dit een leuk rondje is en de moeite om in een ander seizoen nog eens over te doen en te combineren met museum bezoek en de Nieuwe kerk. Nu hou ik het op “weg langs de nieuwbouw”.

Heel leuk is dat de vorm van de gevels hier is gebleven.

Hier het stuk van de route dat wel is gedaan. Vanaf de molen terug blijft op de verlanglijst.

ROTTERDAM, 9 FEBRUARI'26

Deze wandeling begint met het laatste deel van de wandeling van 13 mei '25, alleen in tegengestelde richting. Bij Rotterdam CS rechts af langs het spoor en dan een heel eind rechtdoor. Tot aan de Heemraadsingel, en dan richting Delftshaven.

Twee keer heb ik een baan in Rotterdam gehad. De tweede was in een hoekhuis aan deze singel. Het is koud en mistig, al lukt het om er een foto van te maken.

Dit is een NS wandeling, en wie er pijlen van weet te vinden, zoals deze krijgt extra punten.

Gewoon niet proberen om het op die manier te doen. GPX en flexibiliteit zijn de enige opties. Over dat laatste vandaag:

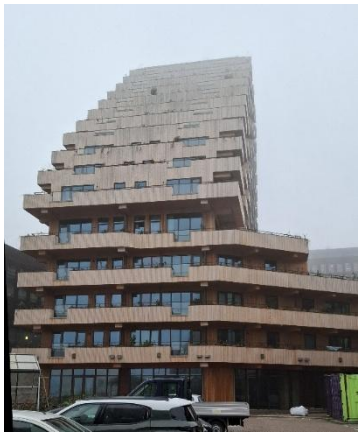
- Aan het eind van de singel graaft men iets op, en is de route afgesloten. Dit is redelijk te omzeilen.
- Dat omzeilen geldt ook voor de ophaalbrug in Delftshaven. Die wordt met de hand bediend, dus dat duurt eindeloos. Gelukkig is de overkant niet nodig, want een brug verderop moet je al weer terug.
- De St.Jobs haven is een ander verhaal. Er staat een stapeltje rood-witte hekken en een bord dat wandelaars er niet door kunnen. In het voorbijgaan vraag je je dan af of dit voorbereiding is, of nog niet opgeruimd. Een paar honderd meter verder loop je vast. Conclusie: de oude havenloodsen zijn nu kantoorpanden en het verenigd personeel heeft met het Rotterdamse "*Niet lullen maar poetsen*" alles opzij gezet om makkelijk op kantoor te komen.
- Wat later steek je over naar de Euromast. Het is bekend dat die wordt afgestoft. Nu is dat ding naar hoog (185 m), dus als er iets naar beneden komt haal je het journaal. Dus is er een ruime cirkel omheen afgezet, daarmee is de route in het Park onbereikbaar.

- Dan is de bedoeling dat je vanuit de veerhaven oversteekt naar het Noordereiland. Geen idee waar. Er scheuren wat watertaxi's over de Maas, het is onduidelijk waar die starten.
- Gelukkig is er een pier met een Waterbus. Inchecken met OV pas en voor alle zekerheid toch even vragen waar we heen gaan. "Dordrecht", is het antwoord, ik vlucht van boord en pak "de zwaan[2]" als alternatief.
- Tot slot deze borden aan de kop van het Park. Onnodig om te zeggen dat in de aangegeven richting geen voetgangerspad ligt.

Deze opsomming mag niet worden uitgelegd als een mislukte wandeling. Door flexibel te zijn in de route zie je nog veel mooie dingen. Zoals de gevels in Delftshaven, waar ook deze molen staat, of de houten hoogbouw, een recent staaltje van duurzaamheid.

Langs een van de havens staat een slavernij monument. Kleiner dan in Amsterdam, en zeker minder bekend. Toch is het niet alleen mooi, de begeleidende tekst geeft helder aan welke foute rol de Rotterdamse reders op dit punt hebben gespeeld.

En zo in de koude mist blijft de Euromast indrukwekkend.

Heel lelijk is het beeld van Wilhelmina. Dacht niet dat ik het ooit zou schrijven: het beeld in het W-park in Utrecht is er een schoonheid bij.

Voor alle zekerheid is er een hekje omheen gezet. Het is speculatie, maar ik ga er van uit dat dit gebeurd is om te voorkomen dat haar nazaten op een dag langskomen om de monstruositeit in de Maas te kieperen.

Als gezegd, via de Zwaan neem ik de bocht naar het Noordereiland, waar in de loop van de jaren zeer indrukwekkende hoogbouw is ontstaan.

[2] Witte brug over de Maas.

Daarna is het wandelen langs een stuk waar we veel hebben gereden toen we nog in de buurt woonde. Via de Hef- en de Willemsbrug gaat het terug naar Noord langs de oude witte hoogbouw, de paalwoningen en de koopgoot.

Dan is het een lang stuk van het Maritiem Museum naar het Eenheidsplein, en dan richting station. Ondertussen hangt de stad vol met borden voor de gemeenteraadsverkiezingen. Met het neofascistische “Rotterdammers eerst” trekt Leefbaar Rotterdam stemmers.

Het nodigt uit om nog sneller naar het station te lopen. Net voor de Westersingel is een extra bocht langs het “Depot”

Deze uitbreiding en tijdelijke vervanging van Boymans-Beuningen is waanzinnig mooi, en de stad spiegelt er prachtig in. Langs de Wester singel staat nog steeds een reeks beelden. Een paar jaar gelden is kabouter Buttplug van Paul McCarthy ook hierheen verhuist. Als “Wandel Weer” mag hij niet ontbreken.

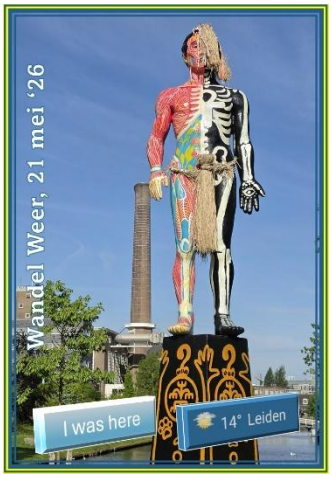

LEIDEN – VOORBURG, 21 MEI'26

Dankzij de NS (*not*) blijft er weinig wandeltijd over voorafgaand aan een Wandelnet vergadering in Voorburg.

Dus wordt er gekozen voor een eigen route. Vanuit het station loop ik in rechte lijn naar de ravelijn van het oude centrum en volg die tot ik moet afbuigen om in Voorburg te eindigen. Dan volgt er alleen nog een paar honderd meter naar station De Vink (en nieuwe vertraging). Ondertussen is het lente, mooi weer en blijkt de ravelijn en boeiende wandeling.

Direkt bij het station staat wat boeiende graffiti van landelijke crews.

Daarna is het de bocht nemen en zo goed mogelijk langs het water blijven om de ravelijn te volgen. De molen en wat kerken zijn bekend, maar al snel loop je langs onbekend gebied, vooral nadat je om een elektriciteitcentrale bent heen gekronkeld.

Op dat moment realiseer je dat veel uitgezette routes vooral de hoogtepunten van een plaats pakken. Het is absoluut waar dat Leiden er daar genoeg van heeft, maar er is zeker meer. De ravelijn bestaat voor een groot deel uit een parkstrook. Veel bloemen, oude panden, waaronder een stadspoort en kunst. Soms heel modern, zoals bij het openluchttheater, soms klassiek zoals het moeder-en-kind beeld van Jan Wolkers. Of gewoon lelijk, zoals de silhouetten van dieren die overal geplaatst zijn.

Dan is er nog een oude katholieke begraafplaats en ik ontdek de stadskabouters die richting Voorburg rond bomen leven.

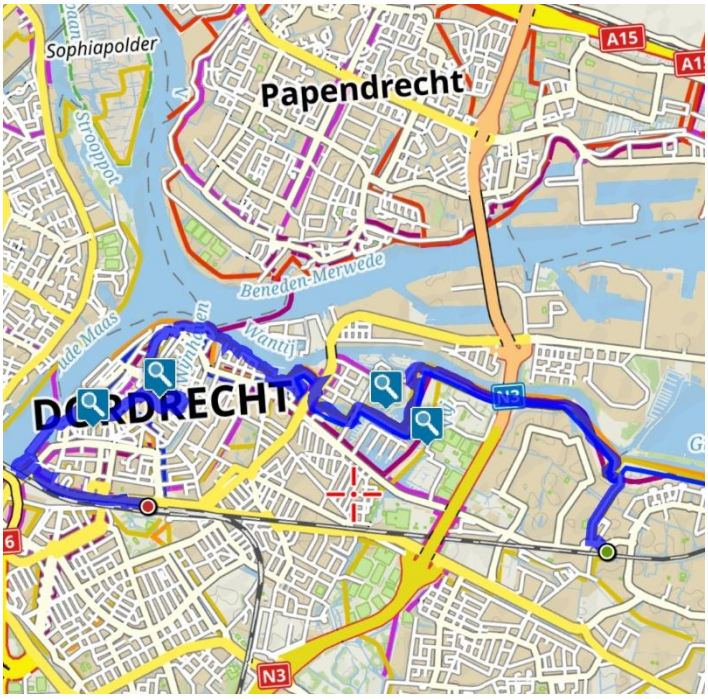

Tot slot: sommige borden moet je negeren!!!

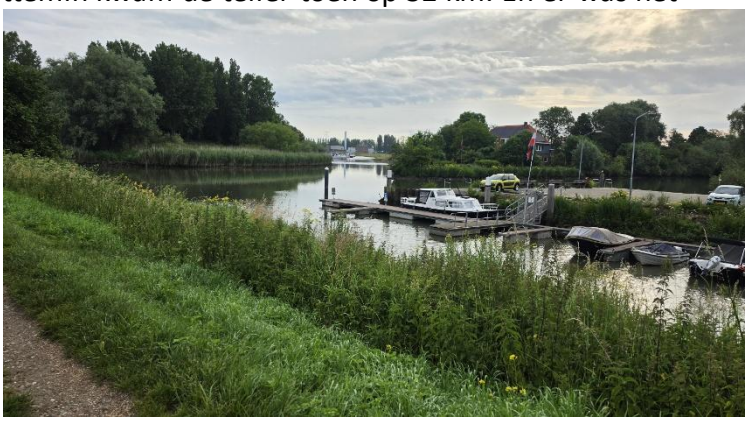
DORDRECHT STADSPOLDERS, 8 JUNI ‘26

Deze wandeling vertoont veel overeenkomst met het laatste stukje van het Waterliniepad, waarbij de kreet uit de Hoekse Waard is gebruikt: “*Hoe dichter bij Dordt, hoe rotter het wordt*”.

Bij die laatste dubbele etappe is een stukje afgesneden omdat het te heet was om verantwoord door te gaan, desalniettemin kwam de teller toen op 32 km. En er was het voornemen de laatste bocht nog eens te maken. Dat is dus vandaag. Vanaf station Stadspolders is het een overzchtelijke wandeling die langs water en de oude binnenstad gaat. Het blijkt een verrassend leuke wandeling met veel groen en bloeiende planten.

Het eerste water waar je langs gaat is het Wantij met veel bootjes en watervogels. In het Wantijpark staat een opmerkelijke rulne. Het is een oude schietmuur uit 1919. Het heeft een vage geschiedenis, inmiddels is het een aardig rijksmonument.

Na het Wantij volgt de Vlij, tot je een stuk verdop weer bij het Wantij uitkomt. De overgrote meerderheid van de voetgangers is Woefwalker.

Ze zijn van de vriendelijke soort, iedereen groet je/kwispelt.

Je passeert een veldje met Tiny houses, altijd aardig.

Het Wantij eindigt in de Beneden Merwede. Vanaf dat punt gaat de route met een laatste bocht richting het oude stads centrum.

Hoewel ik er drie jaar heb gestudeerd, ken ik de stads nauwelijks. Omdat er een molen staat, en vele kerken, is Dordrecht volgens onze maatstaven een serieuze stad.

Binnen de kaders van deze "*leuke wandelingen*" verhalen is de kikker op een van de hofjes van de stadsroute een aanvulling op "*de kleine lieden*".

De kunst krijgt bij deze wandeling een eigen pagina, met een kartonnen bondcoach als toegift. Tijdens de tocht wordt ten slotte op verschillende plaatsen duidelijk dat we ons warmlopen voor het WK voetbal.

Zonder meer opmerkelijk is Villa Augustus, een tot hotel omgebouwde historische watertoren. Het heeft een openbare tuin, en wordt verder omgeven door een indrukwekkende massieve muur die is opgebouwd uit alle puin waar men de hand op kon leggen.

Het deel van de wandeling door het oude centrum maakt duidelijk dat het echt de moeite waard is om Dordt in deze verzameling op de nemen. Van oudsher is het een havenstad met nu nog overal kanalen en haventjes die worden omgeven door allerlei bouwstijlen met onder andere mooie geveltjes, waarvan er een aantal spectaculair scheef hangen.

En waar water is zijn meeuwen. Ze zijn zelfs zo nadrukkelijk aanwezig dat ze op een Dordts verkeersbord mogen. Ik keek dreigender dan de vogels en heb mijn lunch succesvol zelf naar binnen gekregen 😊

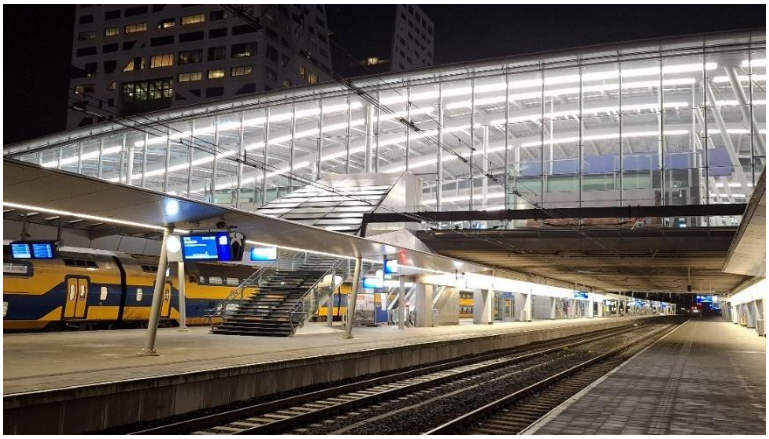
GRONINGEN (BIJ HERHALING)

RONDWANDELING, 13 DECEMBER ’25

Korte wandelingen. Daar moet ik het nu nog mee doen. Plan is om alle provinciehoofdsteden toe te voegen aan deze verzameling. Groningen biedt het een en ander aan GPX wandelingen, al valt het bij het gekronkel in de binnenstad niet mee om exact op route te lopen.

En het ligt niet naast de deur. Dus in alle vroegte gaat de reis in het donker langs het nog stille Utrecht CS.

Daarna in één ruk door naar het vernieuwde station in Groningen. Dat is prachtig, nu de enorme verbouwing achter de rug is[3]. Oversteken voor het station, langs het peerd van ome Loeks en van daar de binnenstad in, langs het prachtige museum.

Eerst gaat de route langs de A-kerk. Daarna gaat het noordelijk door het centrum. Het is er markt. Waarom daar een hele rij viskramen naast elkaar staan is me een raadsel, en toch: met een meer dan uitstekend broodje haring met ui en zuur ben ik er blij mee. En toegegeven, het heet hier de vismarkt.

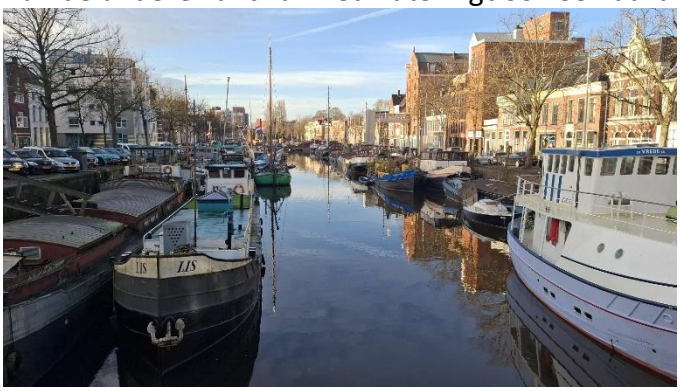

Aan de kop van de markt is een AH. Normaal niet de moeite om te noemen, deze wel want die zit in een monumentaal pand met beelden voor de deur.

Via een slinger verlaat je over de “*Kijk in het Jat*” brug de binnenste stadsring en kom je langs de Noorderhaven. Er liggen veel dobberdingen, dus ook hier is serieuze scheepvaart.

[3] Zie Kustpad deel III

Aan de andere kant van het water ligt ook een aardig deel van het oude Groningen.

Waaronder een van de universiteits-gebouwen. Het eindigt met een stukje langs het Turfdiep voor je via de Maagdenbrug terug het centrum in gat. Verscholen achter utiliteitsbouw aan de Kattenhage ligt de Prinsentuin. Aangelegd in 1626 door neefje Ernst Casimir van “de vader des vaderlands”.

De tuin is openbaar en aan te bevelen als onderdeel van de route, die je onder de prachtige zonnewijzer terug brengt naar het Turfdiep.

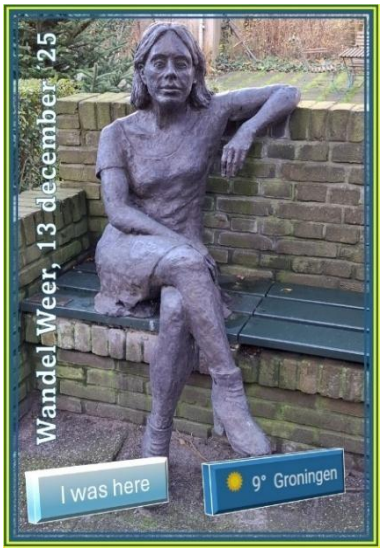
Even verder neem je de bocht naar het Martinikerkhof met idem kerk en toren. In de tuin staat een boom met een steen die verwijst naar de *“wandeltocht des vaderlands”* (die er niet meer langs gaat 😊).

Over de toren: dit was ooit, met 127 meter, de hoogste van het land. Gebouwd in de 16e eeuw, nadat twee eerdere torens waren verdwenen na brand. Koppig volk die Groningers, dus toen de Spanjaarden in de 80-jarige oorlog waren verslagen werd dit zeer uitbundig gevierd, ondermeer door het aansteken van pekvaten op de derde trans van de toren. En zowaar, ook de derde toren vatte vlam en brandde af.

De huidige toren is iets kleiner en kijkt uit over de grote markt. Op de hoek zit het clubhuis van Vindicat, de studentclub die al 200 jaar, en vrij succesvol, strijdt om de titel “foutste ballenclub van het land”. Sinds 1970 een gemengde club. Op dit moment staan ze massaal in de weg voor hun honk, om te kijken naar het volk, dat zich beweegt over de Groninger kerstmarkt.

Nu hebben we net in Hamburg onze kerstmarkt overdosis al gehad, dus ik wijk uit en ga via een bocht langzaam richting station.

Onderweg wordt de weerfoto gemaakt. Deze laat zien dat het fris, mooi en droog is. Groningen heeft ruim voldoende beelden waaruit gekozen kan worden.

Voor deze zal je echt even moeten zoeken. Ze zit in een hofje in het voormalige Sint Anthonis Gasthuis. Via een hekje kan je er naar binnen, het pleintje is een aanrader.

De laatste aanrader is de synagoge uit 1906. Gebouwd door de architecten Kuijpers en Veen, in neomoorse stijl, nadat ze de synagoge in Berlijn[4] hadden bekeken. Vandaag is het open met een kunstveiling en de mogelijkheid de kleine tentoonstelling te bezoek. Kort bezoek, en zeer de moeite waard.

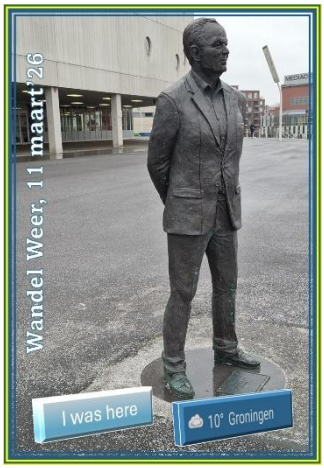
Een eindsprint langs Loeks en zijn paard brengt me hijgend bij de trein naar huis. Alle lof voor de conductrice die de deur nog even openhoudt.

De rit lijkt lang, en ik ben best moe, dus ik doe een mega treintukkie. In Utrecht klinkt ineens een enorm geluid. Het voelt een beetje als een Flashmob. Op het “balkon” van het station heeft het NS orkest zich opgesteld en speelt een reeks kerstliedjes. Als ik om me heen kijk maken ze iedereen blij.

[4] Zie het verhaal: 1989 - 1993 Berlin Band Drei Teil 5-7

MEER & BETER BEWEGEN SYMPOSIUM, 11 MAART ’26 GRONINGEN.

Zo snel weer naar Groningen vraagt om uitleg, en die is simpel: ik woon een symposium bij voor Wandelnet, in het FC Groningen stadion, en de organisatie vraagt sportief te komen. In mijn geval daarom met een wandeling van en naar station Groningen Centraal. Op de heenweg in een directe lijn vanuit de nieuwe achterkant van het station.

Dat gaat eerst parallel aan het spoor naar station Europark en dan de hoek om, over het oude Winschoterdiep naar het stadion waar Martin Koeman streng voor zich uitkijkt. Hij krijgt de Wandel Weerfoto.

Stichting FC Groningen organiseert, in samenwerking met de Beweegalliantie, een derde symposium. Nu met thema “*Fit zijn is een hoofdzaak*”. Hoewel het primair een Gronings gebeuren is, zit het op landelijk niveau en is het met de paden en routes in het noorden de moeite om vanuit Wandelnet vertegenwoordigd te zijn. Mijn focus ligt toch op sport en ouderen, en dat past mooi bij het symposiumthema.

Tussen de bedrijven door is er gezond voedsel en koffie, ook tijdens de leuke workshops in de skyboxen, het is goed geregeld. Uiteraard zit er een beweegmoment in de dag. Nu met een rondje langs het voetbalveld met wat oefeningen en tegen een bal trappen.

Na een inleider die me weinig doet en tweetal workshops, “*Van wachttijd naar hersteltijd*” en “*Positieve gezondheid als superpower*”, is het tijd voor een uitgebreide lunch met tot slot een Keynote van Martin Hersman, die gewoon keigoed is. Een foto van hem maken waarop hij niet beweegt blijkt niet mogelijk.

Ik besluit buiten de spits terug te reizen, met mijn verse *Goody bag*. De tijd die overbrugd moet worden slijt ik met een andere route terug en een extra rondje langs het Oude Winschoterdiep, de Aa kerk en idem water. Met tijd voor een broodje op de markt in het centrum, en een blik op de Martinitoren.

De nieuwe rondweg rond en door de stad en het station zijn af. Aardig detail is dat ze een deel van de fly-over als monument hebben laten staan.

HAREN – GRONINGEN, 14 MEI'26

Het is Hemelvaart, en dat is goed te merken in Utrecht. Er is vrijwel niemand op het station. Het is daarna ook een ongehinderd rit naar Assen voor de overstap naar Haren.

De wandeling van vandaag heeft een “jeugdsentimentele” waarde. Het is vrijwel exact vijf jaar geleden dat ik het Pieterpad begon. Nu, bijna 5000 km verder, is het aardig de wandeling met een verse blik te bekijken.

Deze NS wandeling loopt een stuk min of meer parallel aan de wandeling van de 2e dag (etappe 3). Ik kies er voor om hem nu zuid-noord te lopen.

Het begint met een rondje Haren, waarbij je langs Nationaal park Drentse Aa komt. Helaas ligt het mooiste deel van dit park de andere kant uit. Ook passeer je restaurant Sassenhein. Daar heb ik goede herinneringen aan, helaas is het nu nog te vroeg, dus even niet.

De weersvoorspelling was heel naar, maar, als veel vaker, het valt zat mee. In Haren hoost het even en als ik van het Diep naar de oever van het Paterswoldemeer loop zijn er weer een paar spetters, verder wordt de lucht steeds blauwer.

De vrije dag wordt door velen gebruikt om te sporten: hardlopers, racefietsers en wandelaars.

In de laatste categorie zit een flink deel Pieterpadters. In deel 1 van het verhaal over het Pieterpad staan de verschillende soorten wandelaars die ik toen onderscheidde omschreven.

Achteraf ontbreekt er een groep: de huis-tuin-en-keuken LAW-er: sjouwt op zijn/haar gemak zonder het tempo van de expert te kunnen en willen benaderen. Ze zien en beleven meer, met minder sportblessures. Er lopen er vandaag de nodigen van en, want daar nemen we de tijd voor, ze groeten elkaar vriendelijk.

Zeker aan het begin van deze “*wandeltocht des vaderlands*” zijn er de nodige Newby’s.

Met twee koppels raak ik in gesprek. De eerste staan bij bijgaand richting bord. Ze zijn van mening dat de lengte van het pad minder is dan staat aangegeven en dat het meer is dan in Pieterburen staat. Ik help ze uit de droom. Door routewijzigingen zijn er onderweg veel schattingen. Een zelfs van 380 km. De afstand is echter >500 km, maar verder wel leuk. Licht bedrukt lopen ze door.

Het tweede stel heeft een vastloper bij een rotonde. Ze krijgen gids, kaart en telefoon niet op dezelfde lijn. Daar ik me herinner dat deze dubbele rotonde even lastig was vertel ik ze hoe ze verder moeten. Weer twee mensen blij gemaakt.

En wat die route betreft: de hele weg hoor je veel zangvogels en in Haren scoor ik zelfs nog een olifant.

Ook opvallend is dit in eerste instantie onooglijk gebouwtje. Het is een wachthokje voor de tramlijn die in 1939 is opgeheven. Goed gebouwd dus!

Mooi materiaal voor de Wandel Weerfoto is er nauwelijks in Haren, maar deze tuinhulp aan de kant van de weg mag er wezen.

Daarna gaat het de plaats uit en een stukje langs het Noord-Willemskanaal en het Hoornse Diep.

Dan wijkt de NS wandeling af van het Pieterpad en brengt je naar de oever van het Paterswolde- en Hoornse meer. De eerste vond ik als kind intrigerend. Als ik me toen had gerealiseerd dat het gewoon "*meer in het bos van de katholieke voorganger*" was had het zeker minder indruk gemaakt. De twee meren zijn het gevolg van geografische splitters. Het is gewoon één bak water, die in het midden smaller is. Je kan er op varen of padvinders uitlaten (ze hebben hun eigen tentenveldje) dus het is een serieuze poel.

Op zich niets opmerkelijks, ware het niet dat ik nu net op dit punt in 2021 ook al bij die opgehaalde brug stond te fotograferen.

Daarna slingert de weg zich mooi door een bos- en veenlandschap in de richting van de stad.

Als je dan ook nog een molen passeert die wordt omgeven door rondscheurende zwaluwen dan is er sprake van een echt toeristisch toppunt.

Verderop langs het Hoornse Diep moet ik wachten voor een klein ophaalbruggetje.

Bij Groningen staat een bevoorradingspost met water. Bij navraag blijkt de marathon van Groningen onderweg te zijn. Net op dit punt gaat die wedstrijd de hoek om, dus mijn gesjok wordt niet verstoord.

De ringweg en het station zijn nu af, wat betekend dat de wandelaar redelijk rusitg de stad in kan lopen. Vanuit deze hoek is er een aardige blik op het station.

Ook de A kerk en weer dat reuzenrad komen goed in beeld.

In de stad gaat de route langs het Groningsmuseum dat nu wel open is. Tijd om de museumjaarkaart te trekken. Tenslotte is dat ook goed voor toiletbezoek en het museumcafé waar je een lunch kan scoren.

Er is een aardige tentoonstelling over hip-hop en wat ze daar bij kunnen slepen. Denkend aan Merijn stuur is de familie wat foto's. Het museum krijgt een aparte pagina.

Tot slot volgt er nog een rondje binnenstad. Wat me nu pas opvalt is dat er nog een prachtige Ravelijn te zien is van de oude stadsverdedigings wallen.

Verder loop ik het rondje nog meer "bij benadering" dan normaal, er is veel overlap met de vorige twee wandelingen. Niet dat dit onplezierig is, het is aardig net iets andere bochten te zien. Zeker de Prinsentuin blijft de moeite waard, alleen al omdat het nu helemaal groen is. Op de plek van de kerstmarkt is nu een kermis. En ongelofelijk druk, dus ook hier wordt de route soepel aangepast. Via Wandelnet let ik nu wat meer op de situatie voor voetgangers. Daarom eindigt dit verslag met een foto van de sterk verbrede zebra's die op sommige plaatsen in de stad zijn.

ASSEN, 22 DECEMBER'25

De kortste dag van het jaar van het jaar zegt alleen iets over de tijd dat het licht is. Om 6:26 stap ik in de trein richting Assen. Ik heb er twee keer gewerkt. De eerste keer als manager van de Novem regiokantoren. De dependance in het centrum passeer je vrijwel onmiddellijk als je uit het vernieuwde station komt, waar nu een enorm beeld van een hond voor staat. De stad zelf hebben we 35 jaar geleden voor het laatst bezocht.

Een tweetal stadswandelingen lijken een aardige start om er nu eens goed rond te kijken.

Het is bijna kerst, dus overal zie je kerstversieringen. Helaas, om 9:15 staat er nog niets aan.

Het eerste waar je tegenop loopt is Neppertje, waarvan gezegd wordt dat hij ook geen bruine bonen lust.

Op het voetstuk staat dat hij Bartje heet, dat is onjuist. Nu is er wel een verklaring. In Assen is men uiterst secuur als het om kunstschatten gaat. Bartje is gemaakt van zandsteen, wat ernstig lijdt onder het weer en vooral vandalisme en zure regen. Daarom heeft hij een veilig onderkomen gevonden in het Drents Archief, wat goed afgesloten is op dit moment. De toeristen willen ook wat, dus is hij vervangen door Neppertje van brons. In Drenthe gelooft men dat hij niet gejat wordt voor het metaal. Ik adviseer om, als ze toch niet voor bonen bidden, het voor Neppertje te doen.

Langs het beeldje en het Drents Museum gaat het over de Brink, langs restaurant de Brink, naar de Vaart. Sommige

borden zeggen de Hoge Vaart, daar er niets vaart en er alleen een pannenkoekenboot in rust ligt is "vaart" al overdreven.

Assen lijkt, op de vrouw die vraagt of ik de kerstman ben na, tamelijk uitgestorven. Toch is de wandeling zeker niet vervelend. Veel mooie oude gebouwen en onderweg de nodige kunst, onder meer straattekeningen en murals. De route is lastig. Achteraf blijkt dat het een gewoon gelopen route te zijn waarop bezienswaardigheden zijn aangegeven.

Niet verkeerd, wel toch ook heel verwarrend, zeker als je langs een parkeergarage wordt geleid. Wat je ook zelden ziet is dat de route over een begraafplaats (de noorder begraafplaats) gaat. Deze blijkt recent gerestaureerd en het is een aardige bocht. De vraag blijft of deze man zich heeft doodgelachen in 1881, in ieder geval is het gietijzeren monument indrukwekkend.

Aansluitend ga je een stuk door een bospark voor je langs een hertenkamp (gelegen aan de hertenkamp) weer terugkomt in de kern van de provinciale hoofdstad.

De brink wordt weer gekruist, waarna je in het moderne winkelcentrum inloopt. Met een ijsbaantje en een oliebollenkraam. Het lijkt een mislukte opzet voor een kerstmarkt.

De stemming begint er in te komen, de kerst-eland heeft de lichtjes al aan.

Bijna bij het station kom je weer langs het Drents Museum.

Vandaag is dat toevallig op maandag open (kerstvakantie), dus tijd om de museumjaarkaart in te zetten. Los van goede erwtensoep en wat te drinken blijkt het museum sterk gemoderniseerd met prachtige tentoonstellingen. Ik speel wat met selfies waarna het tijd wordt voor een laatste bochtje. Dat gaat via een beeld dat verwijst naar de TT-Assen (volgende pagina) terug naar het station. Een van mijn duikbuddies krijgt de selfies in handen en laat er medogenloos I.A. op los 😊

GIETEN – BORGER, 14 APRIL'26

Op het station komt de stationskat bij me langs. Mooi moment voor een selfie om Wart te feliciteren. Daarna gaat het in hoog tempo naar Assen, waar een relatie tussen de dienstregeling en het aanwezige vervoer volledig ontbreekt. Het lijkt er op dat ik 49 minuten op een bankje in de mist mag zitten. Bij navraag legt een Q-buzzer[5] me uit dat bussen pas in de dienstregeling verschijnen als iemand ze start.

Snel en onverwacht stop een bus de goede kant uit, dus ik stap maar in. Hoewel de relatie met 9292 ontbreekt, reken ik het goed. Gieten is een aardige plaats met mooie gebouwen en een kerk en molen, dus volgens onze standaard een volwaardig dorp.

Verder staat er een kabouter en een lollig beeld voor de weerfoto. Dus nog voor de plaats wordt verlaten zijn al een aantal doelen gerealiseerd.

Het dorp kent, als zoveel plaatsen, verdichte nieuwbouw. Vandaag mag een foto van dat project niet ontbreken 😊

Daarna gaat het, langs meer aardige beelden, Gieten uit en begint de tocht tussen akkers en weilanden richting Gasselte.

[5] Chauffeur ener Q-Buzz

Zoals altijd is het aardig om te kijken naar de boerderijen. Hier vooral kop-romp met rietgedekte daken.

Nog voor je Gieten uit bent passeer je de eerste van de Drentse specialiteit: het hunebed.

Daar stoppen de provinciale hoogtepunten niet. In Gasselte, kom je bij een Nederlands kampioen. Geen hunebedbouwer, maar een koekenbakker

Bij bakkerij Timmer serveren ze ook koffie, dus het is de uitgelezen plek voor een pauze. Er kan alleen worden gesteld dat ze ook van mij “full points” krijgen.

De route, die vandaag absoluut voortreffelijk is aangegeven als onderdeel van het Drenthepad (SP). Het gaat over de Hondsrug en je zou langs het Hunzedal moeten komen, al is dat verder niet opgevallen.

Het mooiste deel van de wandeling is een bocht even voor Borger door een natuurgebied met heide, zandverstuiving en jeneverbesstruiken.

Als wel vaker is er niet echt een verhaal van te maken, anders dan dat de natuur hier eindeloos mooi is.

Daarna sta je vrij snel in Borger, met het grootste hunebed van het land.

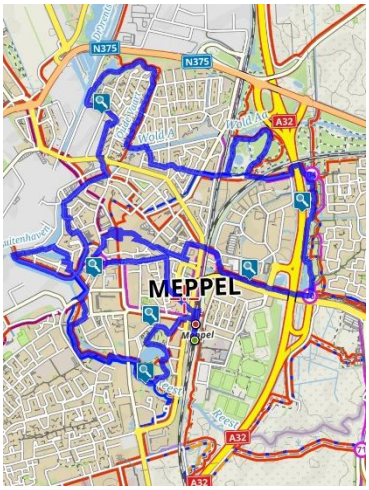
Met een sprintje weet ik de bus naar Assen te pakken waardoor de prachttocht wordt afgesloten met een vlotte thuisreis.

MEPPEL, 18 SEPTEMBER´26

NS-ers op weg naar hun werk: luidruchtiger krijg je het nauwelijks. Een treintukkie zit er dan om 06:00 uur in ieder geval niet in. En zo begint de dag vroeger dan ik wil. Op station Utrecht CS is het dan ook nog stil en donker. Doel vandaag is een stedenwandeling. Het benadrukt dat deze 75 leuke wandelingen anders zijn dan de LAW's en SP's.

Die laatsten zoeken toch, als het even kan, de natuur. Steden zijn er alleen om in een rechte streep doorheen te lopen. Of, en bij voorkeur, er omheen. In deze reeks bezoeken we bewust wel een paar plaatsen. Zoals alle provincie hoofdsteden en enkele van "de elf". Er zitten er een paar tussen die ik, zonder deze wandel hobby, nooit zou hebben bezocht, zoals Steenwijk en Zutphen. En vandaag dus Meppel.

In een tweede poging, want het spoor is niet altijd betrouwbaar, zeker niet als terroristische boeren staven op het spoor leggen zoals de afgelopen week. Los van een verbinding met lange overstaptijd ziet het er vandaag beter uit.

De wandelomstandigheden zijn aan het veranderen. De lange hete zomer is voorbij en de herfst kondigt zich aan met vochtige lucht de eerste vallende bladeren en paddenstoelen. Zoals uit de openingsfoto van de bundel blijkt, ik ben een "all weather" wandelaar die probeert deze 75 wandelingen dit jaar nog rond te krijgen.

Officieel heet deze tocht het Meppel Grachtenpad. Klinkt indrukwekkend, en het doet aan Amsterdam denken. Meppel heeft de bijnaam Mokum van het noorden (evenals Winschoten trouwens). Ik had absoluut geen idee van het bestaan van die grachten, maar ze zijn er echt, en ze zijn best leuk om langs te wandelen met mooie ophaalbruggen en oude huizen met aardige gevels.

Wel is alles in het oude centrum veel lager dan in de grote steden.

Verder zie ik een andere overeenkomst met onze hoofdstad. Niemand doet een smoel open.

Waar mijn andere wandelingen veelal vriendelijke mensen oplevert, kijken ze je hier aan of je een pedomaan bent. Toegegeven, de scholen zijn weer begonnen, dus de jeugd scheurt overal rond, maar ik heb geen moment het idee om ze in de fik te steken 😊.

Dat brengt je op de vraag hoe dit volk wordt genoemd. Meppelummers lijkt voor de hand te liggen. Een informatiebord meldt een andere naam. Het lokale volk heet Muggenspuiters of Meppeler Muggen. Het verhaal is helder. Een jochie zag donkere wolken om de kerktoren en brulde “brand, brand”. Enfin, brandweer rukt uit, spuit alles plat daarna blijkt het geen vuur maar een grote wolk muggen. Het schijnt dat de lokale bevolking in de 19e eeuw nog op de vuist ging als ze muggenspuiters werden genoemd; Meppeler muggen is inmiddels een door de VVV gesteunde geuzennaam.

Ze hebben zelfs een standbeeld voor dit verhaal achter de 15e eeuwse kerk opgericht.

De echte bloei van de plaats was in de 17e en 18e eeuw, toen er zich veel binnenvaartschippers vestigden en het een belangrijke plaats werd om turf af te voeren.

In de grachten liggen nu nog verschillende boten. Het schijnt dat ze via het Meppeler Diep en Zwartsluis de Zuiderzee konden bereiken.

Niet al het water is meer te bevaren. En daar kan je dan net zo goed een dobberding in gooien voor slechtzienden, zodat zij ook weten in welke plaats ze terecht zijn gekomen.

Verder staan er aardige beelden en zijn elektriciteitskastjes en tunnels beschilderd.

De aardigste beelden staan hier, het schilderwerk krijgt een eigen pagina.

Via de wijk Oosterboer gaat het richting Engelgaarde. Er zijn van die delen van wandelingen die er op de kaart onaantrekkelijk uitzien. Waarom naar een snelweg lopen en er een stuk langs? Hier word je verrast. Engelgaarde blijkt een gebied te zijn dat voor wateropslag wordt gebruikt. Met veel natuur, aandacht voor recreatie en heerlijk wandelen.

Bij die recreatie opties bepaal ik wel mijn grens. Trekpontjes zijn leuk, maar alleen als je er fatsoenlijk op kunt klimmen.

Na dit gebied gaat de wandeling terug de stad in langs de oude haven en het Bleekerseiland. Je komt langs verschillende molens wat leidt tot de vraag wat we nog niet hebben gehad. Het antwoord is uiteraard de wereld van de kleine lieden. Die blijken zich goed te voelen in Meppel. In het park langs het water de Reest zijn hun woningen te spotten en zelfs hier en daar een kabouter.

Uiteindelijk gaat het via wat nieuwbouw terug richting station. Meppel blijkt onverwacht een hele leuke, interessante stad. Daarom nog twee extra pagina's.

Een met de natuur onderweg, gekweekt of niet, en een met wat extra stadsgezichten.

Utrecht
Zwolle
Meppel-Zuid
A32
Meppel

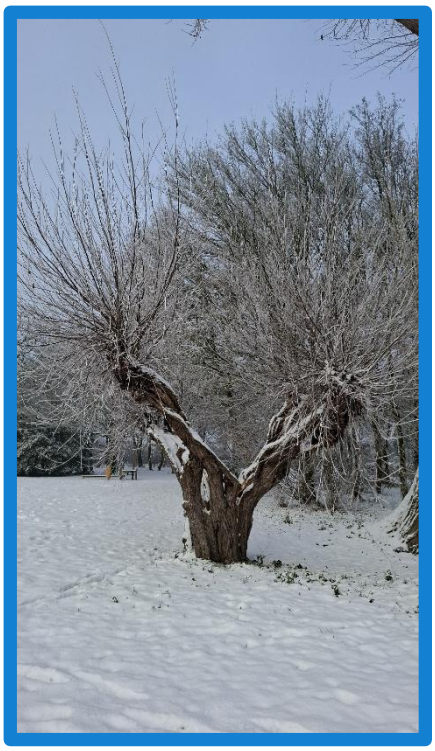
TIEL, 7 JANUARI'26

Welke wandeling noteer je wel, en welke niet?

2026 begint waar we in 2025 zijn gestopt: het opbouwen van loopconditie na een CVA. Vandaag voor het eerst weer > 10 km, om precies te zijn 12,5 in de eigen woonplaats Tiel. Heen en weer tussen diverse lichamelijke onderhoudsdiensten. Over een afstand die past bij de training, en, zoals de foto laat zien, wel onder verzwaarde omstandigheden 😊. Weinig verhaal, wel wat memorabele plaatjes.

EN MEER…..(17 MAART)

Natuurlijk biedt de eigen woonplaats mogelijkheden tot meer ommetjes. Dus hier nog wat.

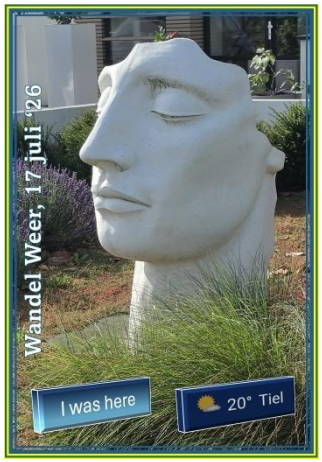
Wat te doen als de auto je laadpaal heeft opgegeten? Een rondje door de stad is dan bijna een verplichting, met een extra ommetje langs de Waal waar het water best hoog staat is het zeker niet vervelend en inmiddels is het een aanmerkelijk grotere afstand geworden dan het eerste trainingsrondje!

EN NOG MEER… (17 JULI'26)

Na de finish van het Kustpad is er niet alleen behoefte aan een volgend avontuur, maar ook aan meer sporten. Dat laatste in opdracht van de huisarts, die dit adviseert om van de spierpijn af te komen die ik heb opgelopen tussen Termunterzijl en Bad Nieuweschans. Dus doe ik een rondje nieuwe natuur. Er staat nauwelijks water, maar er lopen wel vier ooievaars, koeien en paarden. Niet echt een verhaal, wel een leuke oefening. Met de trein nog even "Station to Station"

ARNHEM, 19 FEBRUARI'26

De wandeling is mooi te combineren met een middagvergadering. Wel moet er even stevig worden ingepakt, het sneeuwt. In Tiel kom ik een NS-er tegen die voorkomt dat ik voor 7 uur nog een treintukkie kan doen. Verder is het een gezellige reis.

De tocht begint met een bocht door Sonsbeek. Bekend terrein, maar in de sneeuw en het ochtend "gloren" toch een heel andere ervaring. Het schiet geen meter op met de gladdigheid, al was dat toch al niet het vertrekpunt. Het tweede deel gaat door het oude centrum. Hoewel, oud: er is heel veel platgegooid in WOII en niet alles is met evenveel stijl herbouwd.

De route brengt je in ieder geval door de oude stad en naar de Rijn, waar wat water over de oevers loopt. Daar is ook het Market Garden informatie centrum. Daar wordt me niets nieuws vertelt maar het is er even droog en warm, daarnaast is het toch goed je de slag om Arnhem te herinneren.

Het weer nodigt ook daarna uit om ergens naar binnen te gaan, dus de museum jaarkaart wordt ingezet om de Eusebiuskerk met de glazen plafonds op de zevende etage te bekijken met uitzicht op

de Rijn en het provinciehuis.

Een twaalfuurtje bij “Hemelrijk” is een aardige manier om de tocht af te sluiten.

De kleine lieden hebben deze plek ook massaal ontdekt. Niemand lijkt er mee te zitten, goed voedsel nodigt uit om ze niet serieus te nemen.

Daarna is het terug naar het provinciehuis om Wandelnet te vertegenwoordigen. Ook in de kou is het goed lopen!

SLIJK-EWIJK, 8 MAART

Door het Sahara zand is het wat bedompt, verder is het een prima ommetje rond de plas. Keurig aangegeven, wat een beetje overdreven is, want hoe ingewikkeld kan een plas rondlopen zijn. Zeker als je het vaker hebt gedaan en het een plas is waar je heel veel hebt gedoken.

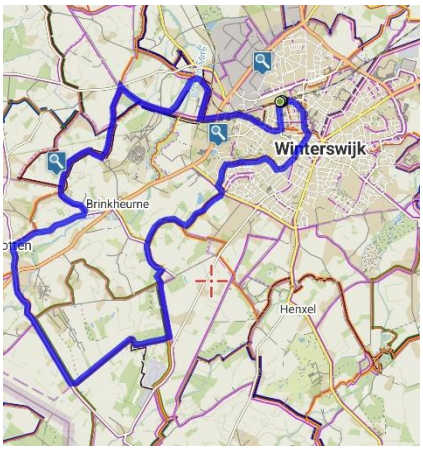
Dat alles genoemd hebbend: het is voorjaar, de krentenbomen staan in bloei en er zijn overal wilgen- en elzenkatjes.

Hele leuke wandeling veel bekenden, weinig verhaal.

WINTERSWIJK, 20 MAART´26

Nelleke herinnert zich dat we ooit een voortent in de bestemming van vandaag hebben gekocht. Maar verder: vandaag een wandeling in volstrekt onbekend gebied.

Met mooi weer is vooral de afstand een uitdaging. Voor het eerst >15 km en daarmee de laatste stap voor serieuze LAW etappes.

Verder is Winterswijk per OV een roteind en heeft RRREIS niet de beste treinen. Daarbij ga je de provincie niet eens uit, want het wandelplezier ligt in de achterhoek van de Achterhoek, waar de groene onafhankelijkheidsvlag fier wappert (als er wind staat, nu niet). Dat het een uithoek is blijkt ook uit de richtingborden. Vaak zit je dichter bij de Duitse grens dan bij het station. De plaats is niet onaardig, helaas ook niet opwindend. Aardige beelden etc. ontbreken. Wel zijn er wat murals over bekende Winterswijkers, een ervan krijgt zelfs een extra pagina.

Er zijn de gebruikelijke kerken, ondertussen passeer ik niet iets dat heel oud is. Het stadhuis is hypermodern en het marktplein lollig, maar ook niet meer dan dat. Meer naar de rand van de plaats hebben ze de woningen duidelijk pokon gegeven. Er zijn enorme villa's met veel grond ontstaan.

Zeker in Winterswijk moet er iets gezegd worden over de route. In de wereld van de wandelaar/vrijwilligers is er, net als overal in de maatschappij, spraken van de "strikten" en de "rekkelijken". Ik hoor altijd tot de laatste. Een voorbeeld: het Pieterpad. Strikten zouden dit willen omdopen in de Pieterroute. Daarbij loop je over paden en wegen, dat dan weer wel. De tocht van vandaag gaat over een stuk van het Scholtenpad, een wandelroute met geel-rode bewijzering, dus een streekpad. Met 5 etappes en 6 dagwandelingen. Die liggen rond Winterswijk, dus het is meer een kluwen dan een route. Als je dat op een richtingpaaltje plakt krijg je chaos, een vrolijke chaos. Gelukkig heb ik mijn GPX uit de *75 leuke wandelingen gids*. Die geeft exact aan waar ik moet zijn en steeds is een redelijk deel van de pijltjes het er mee eens. Vraag me echter niet of ik nu een deel van de route, een pad, een etappe of een dagwandeling heb gelopen. En zeker niet welke 😊

Wikipedia heeft een ellenlang betoog over de herkomst van de stadsnaam. Romeinen, Saksen en Germanen worden erbij gesleept. Er lijkt een lichte voorkeur voor "zompig moerasbos ". Die redenatie is voor mij onnavolgbaar, maar het past wel bij grote stukken van de wandeling. Daar houden we het dus op: moerassig gebied.

Eenmaal de plaats uit is er een aardig wisselend landschap. Boerderijen bestaan overwegend uit een reeks gebouwen. Het zijn een soort mini dorpjes, en veel snelstromende beekjes.

PIET MONDRIAAN
1872
1944
WINTERSWIJK
waar het is begonnen
1880
1892
paulweg
gers ni

STOP 7
FIETSTOCHT
PIET MONDRIAAN IN HET
WINTERSWIJKSE LANDSCHAP

Wandel Weer, 20 maart '26
I was here
14° Winterswijk

In dat gebied is ook veel natuur te bewonderen. Roofvogels, eekhoorn en veel zangvogels, Vlaamse gaaien, kraaien en eksters. Verder explodeert de lente met talloze voorjaarsbloemen, zoals de bosanemoon. Die vind je hier langs de beken en niet in het bos 😊

Verder is dit het gebied van "*Brommers kieken*" en "*Høken*" en semilegale jachthutten. De gebruikelijke beelden vind je hier dan ook nauwelijks.

Ergens staat een molen, die ik weet te missen, net zoals het bord van het dorp Kotten. De kleine lieden lijken geëmigreerd naar oorden met meer fantasie, er wordt alleen een vermomde haas gespot 😊

Brinkheurne heeft, in tegenstelling tot Kotten nog wel een bord. Er zit een rare bocht in de route, waarvan de zin met wat ontgaat. Ik besluit de bocht toch te nemen en hoor veel spechten en roofvogels, helaas komt er niets in beeld.

Toch blijkt de bocht de moeite, want het brengt je langs een prachtige werkende watermolen met twee draaiende raderen.

Daarna is het een kwestie van de bocht nemen en teruglopen naar het station. Met een kleine stop om nog wat te drinken te kopen sluiten de verbindingen perfect op elkaar aan.

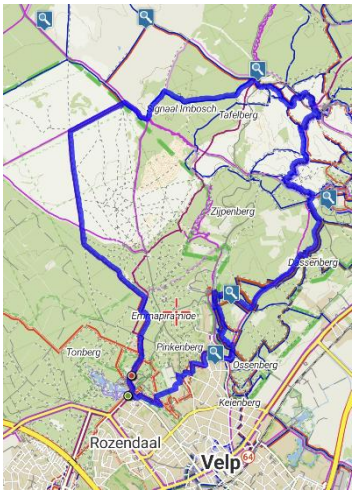

Winterswijk is een alleraardigste dagtocht al denk ik niet dat ik de rest van het Scholtenpad ook ga lopen.

Zelfs niet om dit prachtige verkeersbord opnieuw te bekijken.

ROZENDAAL, 13 APRIL´26

Wat te doen als je halverwege de dag een vergadering hebt bij Stichting Landschapsbeheer Gelderland in Rozendaal bij Nationaal Park de Veluwezoom? Even een ommetje is dan toch wel heel aantrekkelijk. Het gebied is wel een beetje bekend, dus pak ik een route die in ieder geval iets van een nieuwe omgeving laat zien.

De wandeling gaat direct Rozendaal uit en het open, heuvelachtige bos in.

Daarbij kom je door landgoed Beekhuizen. En jawel, je passeert wat huizen, of liever megalomane kasten, die nu vierkant en met glazen puien lijken te moeten zijn. Ook, en vooral, beken.

Mooi stromend door het bos. Langs bloeiende brem gaat het tussen vogels door: puttertjes, spechten en Vlaamse gaaien.

De tocht gaat over de Posbank die langzaam groen begint te worden. Het paars laat nog wel even op zich wachten. Relatief zijn er toch al veel wandelaars en fietsers. Een groep wilde paarden leeft zich uit op het jonge groen.

Een eind verderop hangt een kudde Schotse hooglanders rond. In principe vreedzame dieren, met opvallend stevige horens.

Wat crossfietsers scheuren tussen de kudde door, zij vinden altijd dat het pad van hen is. Ik ben wat laffer. Er zijn wat (zogende) kalfjes en vredelievend of niet, recent is er nog een wandelaar doodgedrukt na overmatige belangstelling met een camera. Het advies om minimaal 25 meter bij een kudde vandaan te blijven is, als zo vaak, niet te realiseren. Een klein bochtje door de hei er omheen is goed te doen.

Tot slot even het bewijs dat je dan nog steeds voldoende dichtbij bent om een foto te maken.

Als “gids” voor de route zijn er twee GPX routes die goed de tijd vullen tot de vergadering op het landgoed Rozendaal. Door de combi van routes zie je een stuk van het Maarten van Rossempad, een knooppuntenroute, de blauwe Veluwezoomwandeling van Natuurmonumenten en uiteindelijk het Veluwe zwerfpad.

Dat brengt je langs een gerestaureerde brandweeruitkijktoren in de heide bij Rozendaal. Die kan je voor een deel beklimmen (zoonlief zou gaan voor “helemaal”, maar dat terzijde). Dat klimmen kan je ook laten en vervangen door een pauze op een van de bankjes en dat gaat me een stuk beter af.

De heide van Rozendaal gaat over in het bos rond kasteel Rozendaal. De begraafplaats levert materiaal voor de weerfoto van vandaag. Op het terrein van Kasteel Rozendaal staat de mooie boerderij van SLG, de vergaderlocatie. Daar is ook, voor de kasteelvijver een beeld van een kikkerkoning en daarmee het mythisch figuur van vandaag.

Dat je daar niet gering over moet denken blijkt wel uit het verkeersbord voor het kasteel in het centrum(?) van Rozendaal. De natuur is de grootste aantrekkelijke factor van het wandelen, maar als je goed oplet is er toch ook best wel veel ruimte voor humor!

BUREN, 16 MEI'26

Een ommetje. Een klein ommetje zelfs in Natuurgebied Tichelgaten. Mooie beelden of kabouters hoef je er niet te zoeken, dan eindigt het met voor paal staan. Nelleke en ik hebben een goede reden om het toch te doen. Allereerst is het alweer even geleden dat we dit rondje hebben gedaan en verder is dit een gebied waar we dicht bij huis weer eens de bioloog uit kunnen uithangen.

Zeker in het eerste deel van het jaar is dit de plek om in het wild orchideeën te zien. Het is nog aan de vroege kant, nu bloeit alleen de soldatenorchis volop. Geeft niet, goede reden om het binnenkort nog eens te herhalen. Nu in ieder geval met een extra pagina met iets van de vele bloemen.

Wie de Nederlandse flora een beetje kent maakt hier geen tempo, het aantal bloeiende soorten houdt nooit meer op. En daar komen we precies voor.

Een deel van het gebied is nu tot "kwetsbaar" verklaard. Hoewel terecht, het is jammer dat daarmee een mooi deel van het gebied is afgesloten.

De wandelingen hebben me al veel typen boerderijen laten zien. Degene die hier in beeld komt valt uitsluitend als "complex" te omschrijven.

Behalve de vochtige weiden biedt het gebied ook nog de nodige sloten en meertjes.

De laatste reden om nu juist hier aan de wandel te gaan is mijn nieuwe mobiel. De oude liep te snel leeg en de camera was twijfelachtig. Of de nieuwe beter is? Beoordeel het zelf hierna.

Wij zijn in ieder geval tevreden met dit trainingsrondje voor lijf en camera.

DRUTEN – AFFERDEN – DEEST, 5 JUNI'26

De bedenker van de *"Trage Tochten"* vertelde me dat hij de voorkeur geeft aan struinen. Opmerkelijk voor een pad-ontwikkelaar, maar ook een stimulans het zelf weer eens ergens te proberen, want struinen heb ik al lang niet meer gedaan.

Lang hoef je niet te zoeken naar mogelijkheden. Als je op zoek bent naar leuke wandelingen komt er van alles voorbij, zoals deze IVN wandeling. Het gebied tussen Druten en Deest in de uiterwaarden is voormalige landbouwgrond die tussen 2015 en 2020 op de schop is gegaan om de kans op overstromingen te verkleinen en tegelijk meer ruimte te bieden door de natuur. De bedoeling is dat je zoveel mogelijk struint door het gebied en daar de verschillende vegetatietypes ziet, van oude zomerdijk die zelden onderloopt en waar veel bomen groeien tot het slikachtige terrein naast het water. In principe is in het hele gebied een nevenstroom aan de Waal, waar rust minnende vissoorten kunnen paaien en vogels als reigers en aalscholvers ze weer kunnen opeten 😊.

Direct bij de start staat een kudde van 20+ paarden met jonge veulens. Niet onmiddellijk iets om tussendoor te lopen. Westelijk is er goed te zwerven en wordt er weer een plantenpagina bij elkaar gefotografeerd.

Op dit moment staat het water zo laag dat je door de nevenstroom kunt waden. Aan de noordkant van de stroom is een zandwal met een mooie gelaagdheid van grover en fijner materiaal dat in de loop der tijd is afgezet.

Die wal wordt gebruikt door oeverzwaluwen om de holen voor hun nesten te maken. Je hoeft niet zo heel erg bioloog te zijn om die te ontdekken, de zwaluwen scheuren overal rond. En laag, wat toch een teken is dat het niet al te mooi weer is. Hoewel ik mazzel heb, alleen in het begin is er wat regen (en heel veel net na afloop)

Na de oversteek neem ik een stuk langs de Waal oostelijk. Het water staat vrij laag, dus de nevenstroom staat deels droog. Bovendien is er ergens nog een bedrijf met daarnaast de schoorsteen van een voormalige steenfabriek. Hier keer ik om. Struinen kost tijd, vooral als je alles wat bloeit extra bekijkt en fotografeert. Met iets meer kennis van het gebied en het voornemen om meters te maken kan je hier nog een heel stuk verder lopen. Vandaag is de kijker mee. Dat is ten dele een succes. aalscholvers, reigers, nijlganzen en wilde- en bergeenden kan ik zo wel onderscheiden.

Een blauwe kiekendief is te snel weg, maar de puttertjes en de bontbekplevier waren zonder kijker niet op soort te brengen geweest.

De omschrijving zegt dat er ook dikke koeien in het gebied grazen, maar daarvan komen alleen sporen in beeld. Dat geldt trouwens ook voor reeën.

Alles bij elkaar is het een mooie biologische tocht, met ook vlinders, bijen en langs het water schelpen van zwanenmosselen en resten van wolhandkrabben. Voor het laatste stuk naar de auto pak ik een comfortabele voetgangersbrug in het midden van het gebied. Mooie tocht op dit Staatsbosbeheer terrein. Bij de volgende 75 plan ik er weer een.

ZOELEN, 26 SEPTEMBER'26

Een oefenrondje met Nelleke in de buurt op bekent terrein. Al hadden we dit al even niet gelopen. Geen ommetje voor een uitgebreid verhaal, want er is geen kunst en er zijn geen zichtbare kabouters. Wel een tocht met mooi weer. En een familie die graag op de foto wil, waarbij ik ze graag help. De eerste paddestoelen zijn te zien, dus de dagfoto komt uiteindelijk toch goed.

Het bos is aangelegd met strakke paden en loopt langs een aantal weilanden. Meest opvallend is het 14e eeuws kasteel Soelen met een heuse slotgracht.

Los van onze eerdere wandelingen trek je er ook tijdens het Betuwepad door, met onze ervaringen op deze site.

De heersers over het kasteel vormen een boek op zich, onder hen was het geslacht van Benthem. Wikipedia meldt niet of ze konden schaatsen, zou toch een mooi gebruik van de slotgracht zijn.

De vraag is of het ooit een serieuze plaats is geweest. Nu is het onderdeel van de gemeente Buren, dat onder invloed van de v.O.N.'s de halve Betuwe omvat.

Dus laten we er de familie logica op los en stellen vast dat er een kerk en een molen is en dat Zoelen een serieuze plaats is. Dit soort gewichtige overwegingen doe je niet zomaar. Gelukkig is er een restaurant. Met Bosche bollen!

BILTHOVEN – UTRECHT, 13 JANUARI'26

Over de situatie bij de start kunnen we kort zijn. Het is nog donker en overal liggen sneeuw- en ijsresten. Het is een wandeling op bekend terrein. Een aantal jaren geleden heb ik met mijn werk de NS wandeling al een keer gelopen. In de tussentijd blijkt die fors omgegooid te zijn. Door de winter is het nu hier en daar wat glibberen.

Naast die eerste wandeling heeft hier jarenlang veel familie gewoond en loopt een deel van de route parallel aan etappe 12 van het Waterliniepad. Het is, los van het glibberen en glijden, daarmee een ideaal trainingsloopje.

Als eerste kom je langs wat scholen, zoals het nieuwe lyceum, dat nog niet over de kerst heen is, en de Kees Boeke school.

Daarna loop je de bossen van de Leyen in, wat zo bij het aanbreken van de dag heel aardig is, zeker met de velden tussen de bossen in, die nog onder de sneeuw liggen.

De route wordt op verschillende manieren weergegeven. Een ervan is Utrecht te voet van Wandelnet, daarnaast komt je ook aanwijzingen van Utrechts landschap, knooppuntenroutes en een klompenpad tegen.

Het laatste is het Beukenburgerpad. Beukenburg is een gebied met veel agrarische bedrijven. De schoonvader van mijn zus is er nog jachtopzichter geweest. Ter hoogte van hun oude huis aan de Groenekanse weg in, jawel, Groenekan. Het is een krankzinnig drukke sluiproute, dus tot aan het spoor is het heel voorzicht lopen.

Onmiddellijk na het spoor is een begraafplaats. Het is de *Bijzondere* (zeggen ze zelf, heb ik niet verzonnen) *begraafplaats Blauwkapel – Groenekan*. Persoonlijk vind ik hem vooral saai, een Hilarius, zoals in Assen, tref je er zeker niet aan.

Na de Chr[2] plek (geen grafonderhoud op zondag) neem je de bocht de polder in, langs de Hoogkampense Plas. Ooit een enorm diepe zandafgraving, nu deels volgestort voor natuurontwikkeling. Er zwemmen veel watervogels.

Even voorbij de plas ligt Fort Voordorp. Daar is de koffiekar "*bij Maria*", waar ik in 2022 ook langsgekomen ben. Deze keer is het tijd voor een nader onderzoek. Ik maak een warme chocomel en neem een gevulde koek. Deze wegwerkerskar beschrijven kost pagina's. In plaats daarvan weer een fotopagina. Ik kan het iedere wandelaar aanraden.

Na het kruisen van de oprit naar de snelweg passeer je de hoogbouw van provincie Utrecht waarna je in park Bloeyendaal terecht kom. Zoals het "*Wandel Weer*" laat zien: het is ruim boven 0°C., dat maakt het mogelijk nog glader.

Daarna is het nog een klein stukje naar de Utrechtse Berenkuil die tegenwoordig leuk betegeld is.

Dan sta je ook echt in Utrecht, en lijkt het een korte eindsprint tot de trein naar huis. De route neemt echter de bocht naar de Maliebaan waar een hele leuke reeks beelden is geplaatst. Bij het Spoorwegmuseum steek je over naar de rand van het middeleeuwse Utrecht en loop je, met aan je ene hand de Malie- en de Catharijnesingel en aan de andere kant de wallen en de bolwerken, naar Hoog-Catharijne.

Zo langzamerhand is het haptijd, dus er volgt nog een korte stop bij Bakker Bart voor een Bartje® Brie met walnoten, honing en tegenwoordig helaas ook gras. Daarna is het alleen nog even uitlopen naar perron 20.

KOFFIE
OPEN
Life ain't no krentenbol.

HOUTEN, 31 JANUARI'26

Weer een trainingsrondje. Nu 11 km in Houten. De route laat zien dat een plaats goed bekeken is. Jawel, de Duikvaker beurs. Gewoon met de trein naar Houten en dan van daar heen en terug lopen.

Het station loopt nog niet over van enthousiasme en onderweg zie je voornamenlijk honden die hun baasjes uitlaten. Het weer is niet geweldig en de tocht gaat door een wijk die in de '90-er jaren is gebouwd. Net als bij ons in Passewaaij is er wel een park met een Imkerweg in het midden. Best aardig lopen. Er staat wat kunst onderweg en er vliegen allerlei vogels.

De honden zijn al genoemd. Het is onderweg aardig om te zien dat je groepsgewijs onder leiding hun baasjes ook trainen. Daarbij is geen rekenig gehouden met de wandelaar die dezelfde weg gebruikt. De honden blijken echter al gevorderd en gaan keurig opzij. De wandel weerfoto mag uiteraard niet ontbreken. Deze komt van de beurs. We kunnen ons daar melden bij de NOB[6] balie waar ik na veel gezoek op een lijst gevonden wordt en naar binnen mag. Daar worden we vriendelijk ontvangen

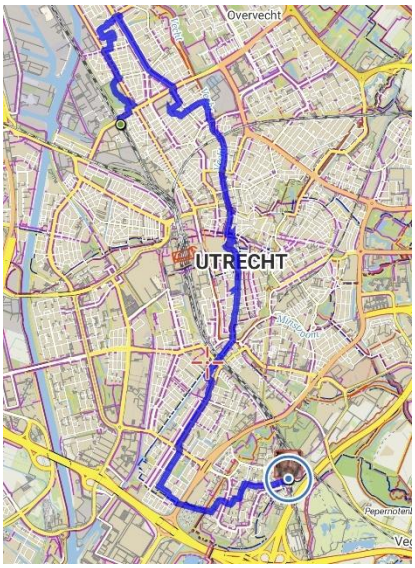

en krijgen we een leuke foto sessie. Tegen de tijd dat alle bekenden gegroet en gesproken zijn gaat het met een iets grotere bocht terug naar het station. Misschien volgende jaar hetzelfde loopje.

[6] Nauwelijks Opmerkelijke Bezoeker

UTRECHT, STATION-TO-STATION I, 8 FEBRUARI'26

Met een overstap in Utrecht-Vaarste Rijn gaat de tocht naar Station Utrecht-Zuilen. De wandeling van vandaag past in het opbouwen van conditie en het maken van leuke wandelingen; met het boek heeft het niets te maken. Sterker nog, het is geen uitgezette wandeling, maar een jeugdsentimentele tocht. Vanuit het station gaat het naar "*de tuin van Kol*", zoals de oorspronkelijke naam van het park was. Het werd verkocht aan de gemeente die het uitbreidde en omdoopte tot het Juliana-park. Daar heb ik leren lopen, we hebben er onze trouwreceptie gehouden en er is de covid-trouwreportage van Esther en Kasper gemaakt, dus een plek met familiegeschiedenis.

Dan is het doorlopen verder Zuilen in. Er staat veel reclame voor het museum van Zuilen. Iets om een keer te bekijken. De site is in ieder geval de moeite waard.

Deel van de aandacht wordt getrokken door een – voor mij nieuw - deel van de spoorbrug van Zaltbommel dat hier neergezet is.

Langs de Amsterdamse Straatweg staat veel nieuwbouw. Zo is het oude Demka bedrijf vervangen door woningen en is Café Elinkwijk op de hoek met de Lessepsstraat niet meer. De familie Kool woonde er op nr. 24. Dat ziet er nog als vanouds uit.

De buren hebben inmiddels wel last van een grote vlinderplaag 😊.

Vervolgens gaat het door naar de Wijnmalenstraat, een paar straten verderop. Hier woonde ik tot mijn tweede jaar met mijn ouders in bij mijn grootouders.

Het is passend om te melden dat er onderweg kabouters zijn. En gekleurde schapen. Het huis van beide grootouders was klein naar moderne maatstaven. Bij het huis in de Wijnmalenstraat is dat inmiddels iets opgelost door een dakkapel.

Dan vervolg ik de wandeling zuidelijk richting het centrum van Utrecht. Langs veel woningen zijn tegels gelicht, er zijn nu tuintjes en reclame om de buurt zo (nog) mooier te maken.

Over de geheel verbouwde Marnixslaan kom je langs een leuk oud gebouw, en even daarna langs de Rietendakschool.

Dan is het nog een paar meter naar het plein waar Esther en Kasper hebben gewoond. Ze waren er eerste bewoners, maar nu al is het plein aangepast, waarschijnlijk om gecross met brommers tegen te gaan.

Door de wijk het Ondiep gaat de tocht verder richting de Rode Brug en langs de Vecht en de Lauwerecht richting Oude Gracht. Het is het stukje van de stad dat weinig is veranderd. De gracht “begint” waar deze samenvloeit met met de Weerdsingel en als de Vecht verder gaat.

Zo langzamerhand wordt het haptijd. De keuze valt op Meneer Potter, die in het oude hoofdpostkantoor zit.

Niet een plek voor fastfood, maar de boterhammen kaas zijn lekker. Het is een aardige stop om even te rusten voor het tweede deel: verder langs de gracht, waar de foto van vandaag wordt gemaakt.

De Oude Gracht gaat over in de Vaartsche Rijn. Zo kom ik in de wijk waar ik ben opgegroeid en wordt het helemaal een jeugdsentiment wandeling. Hoewel, er is erg veel veranderd. Bij de kerk aan de Vultostraat is Johannes de Sloper langs geweest en heeft er een klein perkje achtergelaten. In 't Goylaan zijn de gebouwen vervangen, evenals in grote delen van de Duurstedelaan. Alleen het deel van de straat waar ik vanaf mijn tweede tot ik het huis uit ging heb gewoond (in twee opeenvolgende flats) is nog hetzelfde.

Aan het eind van de straat gaat het linksaf langs het Kastelenplantsoen en via een tunneltje naar de Oude Liesboschweg die je naar de wijk Lunetten brengt.

Die is duidelijk van na mijn tijd. Het stratenplan is er best overzichtelijk, ook al blijft de gedachte dat we hier tussen de koeien hebben gelopen door mijn hoofd spelen.

Dat er zelfs een winkelcentrum zit kan eigenlijk niet uitblijven.

Deze wandeling heeft de titel "*Station – to – Station*" meegekregen. Altijd leuk om te verwijzen naar muziek, zoals naar David Bowie, nu ook heel letterlijk. De tocht eindigt bij station Utrecht – Lunetten en daarmee bij de directe verbinding naar huis. Daar Nelleke en ik op meer plaatsen in de stad hebben gewoond vraagt deze tocht om een deel II. We gaan het zien.

AMERSFOORT (BIJ HERHALING)

14 MAART ‘26

Dankzij Wandelnet eindig ik (weer) regelmatig in Amersfoort, dat ruim is vermeld in het verhaal over het Utrechtpad. Deze maand worden er twee wandelingen gemaakt. De eerste tijdens en voor/na de jaarlijkse Wandelnet inspiratiedag. Die wordt gehouden in het voormalige *Klooster Sint-Helena* het complex heet nu het *Constantinianum*, al zijn er maar weinig die dat laatste gebruiken.

Als je de Daam Fockemalaan oversteekt kom je in een klein, aardig stukje bos rond het Belgenmonument. Niet iets om voor op pad te gaan, maar zo tussen de middag een leuk ommetje als je er toch bent. De Wandel Weerfoto is een aardig beeld dat je onderweg passeert vanaf het station.

16 MAART’26

Wandelnet neemt deel aan het Blue Zone Festival. Daar ben ik eerder geweest en het is niet een evenement waar ik direct stuk van ben. Het is een aardig moment om aandacht te vragen voor wandelen, dus ik werk graag mee aan het uitzetten van een “Weeting”[7]. De deelnemers moeten binnen een uur een route lopen en dan in gesprek over de “zingeving” en de hardware kant van het lopen.

[7] Wandel Meeting, ik pleit “niet schuldig”

De wandeling begint bij het kantoor van Wandelnet, waar we het geheel doorpraten. Daarna loop ik de verkenningsroute. Eerst richting Koppelpoort[8], waarbij je een heel leuk deel van de oude binnenstad doorkruist.

De echte verkenning begint bij die

Koppelpoort. Dit is een van de punten waar je een rondje binnenstad kan starten. Drie km wandelen of hardlopen. Via de link kom je terecht bij de volledige reeks die de Gemeente in samenwerking met lokale partners heeft opgezet. In groepen wordt hier twee keer in de week gelopen, dankzij de promotie van de partners, kan je er daarnaast op ieder moment zelfstandig aan de slag.

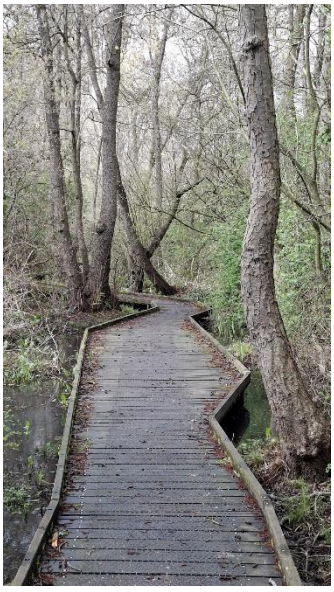

Direct in het eerste stuk staat een aardig kunst-klimwerk opgebouwd uit oude verwarmingsonderdelen.

Hier vragen we de deelnemers t.z.t. welke tips er zijn om te vergroenen zonder functieverlies voor de omgeving.

Daarna sturen we de groep door een jongere uitbreiding van Amersfoort, die autoluw is opgezet. Het moderne winkelcentrum aan de andere kant van de Eem is autovrij en via een voetgangers- en fietsbrug uitstekend bereikbaar. Een 2e stop is bij de Hoogelandseweg. We gaan over een vlonder pad door de Oude Eem. Een mooi moerasbos met veel vogels en planten.

Riet, duizendknoop en brandnetel worden hier ingeperkt/bestreden. Zonder dat zou het moeras verlanden. Ecologen zoeken hier naar een evenwicht.

[8] Zie het verhaal van het Utrechtpad

Korstmossen duiden meestal op gezonde lucht. Ze groeien langs het pad volop.
Het water is bruin en dat lijkt op vervuiling, de kleur komt echter van metaal dat meekomt met opwellend water van de twee natuurlijke bronnen in het gebied. Wit water duidt wel op vervuiling: er wordt dan ook terecht opgeroepen hier geen eendjes te voeren.

Langs de Eem gaat het naar de laatste stop bij de Kwekersweg. Het leukste is om er dicht langs het water heen lopen.

De beheerder van het geheel spreekt me aan omdat ik foto´s maak.

Er moet ook aandacht zijn cultuur onderweg: van hier zien ze de oude Prodentfabriek met de Bluezone locatie. Er staat een enorme spuitbus en er staat veel graffiti van “schrijvers” als kbtr, XO, Tik-Tok en Insane Society. Hier legaal, zoals in Amsterdam in en rond het museum op de MDSM werf.

Als blijkt dat ik een deel van de schrijvers persoonlijk ken volgt er een aardig gesprek, waarbij hij me wijst opp een Banksi-achtig werk dat hij heeft gemaakt om aandacht te vragen voor kinderen van gescheiden ouders.

Tot slot gaat de wandeling over het moderne winkelcentrum terug naar het centrum.

En de kleine lieden? Uiteraard iets van KBTR 😊

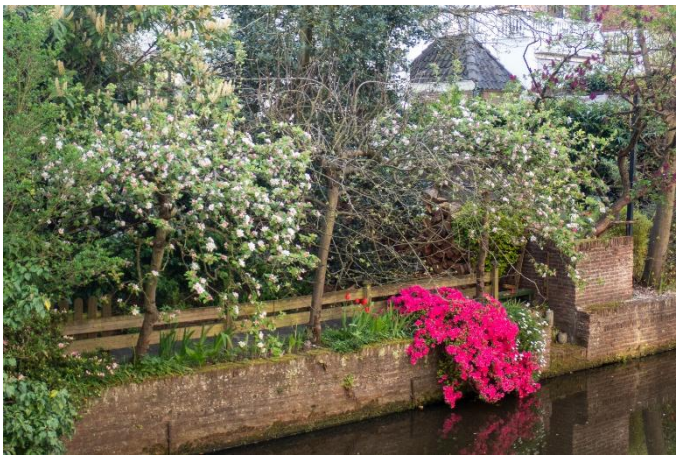
16 APRIL'26

Weer naar Amersfoort, nu voor het Blue Zone Festival. In het blok de tekst van hun site waarin ze het uitleggen. Deze keer ga ik zo vroeg, dat ook het stadsommetje gemaakt kan worden.

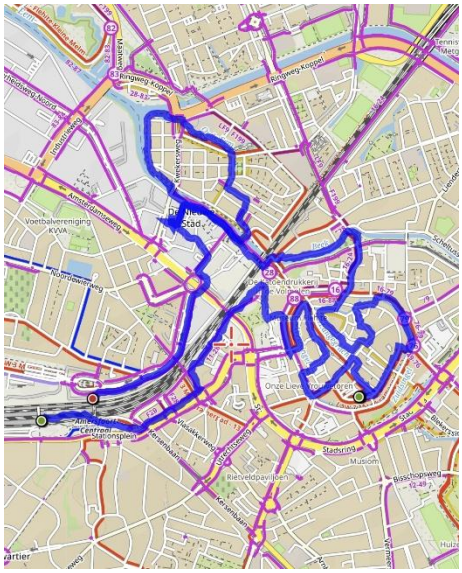

Het Blue Zone Festival verbindt en informeert bij opgaven op gebied van ruimtelijke ontwikkelingen, wonen, zorg, ontmoeting, bewegen, natuur, gezonde voeding, zingeving en gastvrijheid. Het festival is gericht op enerzijds het prikkelen van de deelnemers en anderzijds op het inzichtelijk maken van de hoe-vraag. Hoe werken we aan zo'n gezonde leefomgeving? Hoe realiseren we sociale interactie? Hoe kun je via "omzien naar elkaar" gezondheid verder integreren in het dagelijks leven van mensen? En meer.

Ook Amersfoort had stadsmuren en poorten. De waterpoort is verreweg het beroemdst. Toch is er veel meer, zoals de Kamperbinnenpoort. Daar tussendoor zitten veel grachtjes, die mogelijk allemaal aftakkingen van de Eem zijn.

Bomen en struiken staan prachtig in bloei en in het zonlicht, beter wordt het niet. De gemeente is ernstig aan het kotteren en spitten, en zet daarbij delen van het centrum af. Zeker nu ik een stuk ben afgevallen wurm ik me er soepel tussendoor.

Bij de synagoge ben ik ineens de verbinding kwijt. Toeval?

Er wordt in ieder geval een kabouter vastgelegd 😊 bij "De dikke koning"

Na een aantal kilometers wordt er koers gezet naar het Prodent terrein en de keynote speech van Jan Peter

Balkenende. Samenvattend: hij vindt zichzelf goed, en het CDA ook. Wat obligate opmerkingen over innovatie en duurzaamheid en we kunnen door.

Hij toont een milde vorm van zelfspot: hij heeft het grootkruis van Zweden gekregen, met een grote geel/blauwe sjerp. Wordt hem gevraagd of hij IKEA medewerker van de maand is.

Daarna volgt onze wandelende workshop, zie aparte pagina. Het loopt voortreffelijk, al kunnen we de bocht via de Waterpoort wegens tijdgebrek niet maken. Omdat de deelnemers enthousiast zijn zal je mij verder niet horen.

Onderweg wordt de weerfoto gescoord.

Na afloop gaan Frank en ik door naar een symposium van de expertgroep lopen. Frank wijst me er op dat de discussies over een gezonde leefstijl ook hier in Amersfoort nog verder gevoerd moet worden. 😊

Ommetjes als verbindende schakel

Ommetjes dragen bij aan:

- Sociale cohesie in de wijk
- Gezondheidswinst
- Deelnemers leren de buurt & de gemeente kennen
- Goedkoop medicijn
- Deelnemers helpen hun omgeving te verbeteren

Integrale benadering:

WANDELNET

ONS **PLAN**

Meer informatie:
- www.wandelnet.nl
- fhart@wandelnet.n

Stop 1 bij de Kwekersweg

- Beleven:
  - Hoe voelt dit punt als wandelaar?
  - Welke keuze maken jullie mbt 'kunst' op straat?
    - Tip: Kijk terug naar de Bluezone locatie. Er staat een enorme spuitbus en er staat veel graffiti van "schrijvers" als kbtr, XO, tik tok en Insane Society. Zijn enorme murals van "echte" beschilderingen zoals in teeuwanden of Winterswijk een alternatief of aanvulling?

- Routekeuzes:
  - Kies je voor beschutting achter het dijkje, of gaan jullie in 'ganzenpas' langs het water?
  - Welke keuze maken mensen met een beperking?

Stop 2 bij Hooglandsedijk

- Waarnemen (in stilte):
  - Welke geluiden hoor je?
  - Korstmossen duiden op gezonde lucht. Zie jij ze?
  - Kijk ook eens naar het water, welke kleuren zie je?

Bruin: lijkt op vervuiling, maar het komt van metaal dat meekomt met opwellend water van de twee natuurlijke bronnen in het gebied.
Wittig: dit duidt ook op bronwater.

- Beheer openbare ruimte
  -
  - De houten vlonders in het moerasje zijn onlangs opgeknapt, in de loop der jaren wordt hout glad of verrot het.
  - Door de ligging dichtbij de opvang wordt het moerasje vaak gebruikt als badkamer voor dakloozen.
- Welke tips zijn er om te vergroenen zonder functieverlies voor de omgeving?

Onderweg naar stop 3

We lopen door **het Gildekwartier** een jongere uitbreiding van Amersfoort, autoluw opgezet.

- Hoe belangrijk is autoluw voor jullie?

Het moderne **winkelcentrum Eemplein** aan de andere kant van de Eem is autovrij en met een **voetgangers- en fietsbrug** (recent voorzien van nieuwe planken) bereikbaar.

Onderweg zien we aan de grote Koppel een **verzakking in de Eemkade**. De gemeente werkt hier aan herstel in combinatie met een groene verblijfsplek langs de Eem.

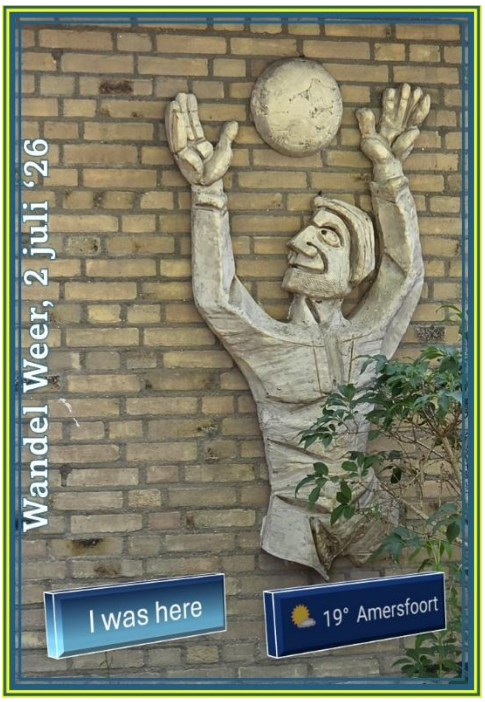

Stop 3 bij de Koppelpoort

Dit is een van de punten waar je een rondje binnenstad kan starten. Drie km wandelen of hardlopen. In groepen wordt hier twee keer in de week gelopen Gemeente Amersfoort heeft deze in samenwerking met lokale partners opgezet.

- Een onderwerp om te bespreken op de weg terug naar de prodentlocatie:
  Welke adviezen hebben jullie vanuit je praktijk om bewegen en gezondheid te promoten en stimuleren.

VATHORST, 2 JULI'26

De NOB vraagt me een bijeenkomst *Kennisbijeenkomst Netwerk Waterrecreatie* bij te wonen. Geen zin om te rijden en er wordt veel gesproken over wandelen over industrieterreinen. Een aardig aanleiding om met trein- en bus naar

industrieterrein "de Hoef" te gaan en van daar, na de vergadering, naar station Vathorst te lopen om weer naar huis te gaan.

Het is rond lunchtijd als ik over het industrieterrein loop dus kan ik zien hoe bewandelbaar het gebied is. Er lopen vrij veel mensen een rondje tijdens de lunch, dat gaat langs de toegangshekken en enorme terreinen, dus niet erg inspirerend. In ieder geval kan ik nu zeggen dat het ook eens bekeken heb, maar dat deze tocht de "*Leuke Wandelingen*" niet heeft gehaald is volkomen terecht.

Van Vathorst heb ik al aardige nieuwbouw gezien; de tocht van de Hoef naar het station is niet erg opwindend, al is er materiaal voor de dagfoto en een aardig meertje.

Wel kom je Wandelnet stickers tegen, dit stuk is onderdeel van het Westerborkpad.

Die staat toch niet op het programma, dus aardig dat ik er, na Amsterdam, iets van mee krijg.

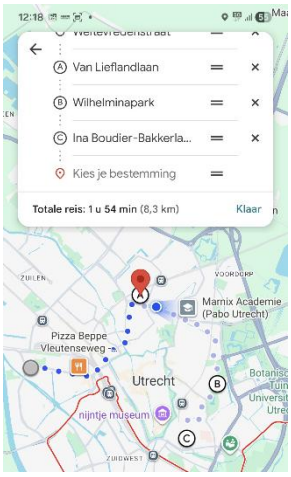
En ja: op de kaart is duidelijk te zien dat ik op het industrieterrein niet onmiddellijk de juiste bocht had 😊.

UTRECHT, STATION–TO-STATION II, 28 MAART'26

Deze wandeling gaat langs de huizen waar we in Utrecht hebben gewoond, een vervolg op de vorige "Station-to-Station" tocht.

Geen pijltjes, geen GPX, dus tijd voor een nieuwe truc. Gewoon de adressen in Google maps invoeren en dan schuiven tot er een uitdagende route is. Dat combineren met stevige veldkennis en er ontstaat een hele leuke wandeling.

Wel met verbazing.

Die begint net achter Utrecht CS.

Het kantoor waar ik jaren heb gewerkt is nu gerenoveerd, het heeft nu een heel andere gevel. Het enorme metalen konijn dat op de trap zat is gevlucht (Zie "*Utrechtse Pad*" verhaal).

Langs de Leidsche Rijn (met zaagmolen) gaat de tocht verder; de Kanaalstraat en de Laan van Nieuw Guinea zijn grotendeels bekend gebied, maar onze oude etage aan de Weltevredenstraat is een volgende verrassing.

Het oude huis heeft nu met een extra etage, balkon en dakterras.

Via de Vleutenseweg loop ik terug richting centrum. Daar wordt de weerfoto met Wim Sonneveld gemaakt. Onder het spoor door kom je bij de Weerdsingel en het centrum van de stad.

Daar moet je maar net weten dat je over een vlonder leuk langs het water kan lopen. Onderweg zijn twee opmerkelijke punten.

Allereerst moeten we ons realiseren dat Utrecht groot is in het negeren van historisch erfgoed. De stadsmuren en poorten zijn al heel lang geleden gesloopt. Hier langs het water is nog een klein stukje van het oude verdedigingswerk te zien en er staat een “historische” molen.

Langs de grachten hebben tientallen van die kranen gestaan. Recent heeft men bedacht dat het leuk zou zijn er weer een neer te zetten. Dus sinds 2022 kunnen rondvaartboten wijzen op een historische hijskraan. Chinezen zouden het goedkeuren.

Een oude molen staat in de Adelaarstraat, en steekt ver boven de bloeiende bomen uit.

Met nog een blik op “het zwarte water” is het tijd om de Troelstralaan af te lopen naar onze 1e gezamelijke kamer. Onderweg kan er uiteraard gezwaaid worden naar het beeld van Pieter Jelle.

Die oude slaapkamer was in een flat aan de van Lieflandlaan. De studentenkamers waren klein, dus we woonden en studeerden in het IBB en gingen dan ’s avonds naar deze kamer om te slapen. Vanuit de trein is al gezien dat de flats een aantal etages zijn opgetopt. Er blijkt meer verandert. Zo was er een inpandige fietsenstalling, die niet voorkwam dat het motorblok onder mijn Zundapp vandaan gehaald werd, en het had een tamelijk obscure ingang.

Die laatste is vervangen door een keurige hal en betere liften. De fietsen worden nu gewoon ergens voor de deur “gezet”.

Het volgende doel ligt bij het Wilhelminapark. Voor die tijd moet je de Kardinaal de Jongweg af, die onderdeel uitmaakt van de racebaan naar de snelweg.

Bij de Jan van Galenstraat sla ik af. Het laboratorium voor vergelijkende fysiologie blijkt al decennia opgeheven en, misschien wel toepasselijk, vervangen door een complex met bejaardenwoningen.

Nu pas ontdekt ik dat er een wandelpad is dat grotendeels parallel loopt aan die weg. Dat loopt al heel prettig en zal alleen maar mooier worden als alles in blad staat.

Via onder andere de Huizingalaan en de Buys-Ballotstraat gaat de route naar het Wilhelminapark. Met haar beeld, om een eerdere bewering dat het altijd nog lelijker kan dan dit te onderbouwen.

In het park is ook het Exbunker museum met “het kleinste kamertje”. De oude bunker wordt omgeven en overgroeid door planten, en is ons daarom nooit opgevallen, hoewel we hem bijna konden zien vanuit de voordeur.

Ze hebben maandelijks wisselende tentoonstellingen waar ik in dit geval van harte achter sta, want het afdrukken van foto-negatieven en dat kunst noemen vind ik helemaal niks. Mogelijk wordt het door mensen die digitaal zijn opgegroeid briljant gevonden en dan is het een generatie dingetje.

Dan een kleine zijstap naar de van Limburg Stirumstraat en de etage van waaruit we zijn getrouwd.

Het huis zelf is niets veranderd, al is het huis waar de “gastarbeiders” zaten, waar we toen prima contact mee hadden, overgenomen door de SSH.

Verderop in de straat zijn sloophamer en nieuwbouw wel grondig toegepast, zodat het er ook hier anders uitziet.

Daarna is het wandelen door deel twee van het park en verder via de Abstederdijk en de Minstraat naar het IBB[9].

Verbazing één is de nieuwbouw van het stedelijk gymnasium.

Creatieve uitingen blijken er nog steeds te zijn en ook de positie van de fiets is onveranderd.

De spoorlijn achter het IBB is een mooie wandelweg geworden.

Het Pieter Baan Centrum heeft ook een nieuwe bestemming, al wijst de dakrand nog op een crimineel verleden.

Dan is het nog een klein stukje naar Station Vaartse Rijn voor de trein naar Tiel-Passewaaij.

Bij het paseren van het Amsterdam Waal kanaal is nog net een enorme drukte te zien. Vandaag wordt de Varsity verroeid. Sommige dingen blijven toch echt hetzelfde.

Verbazing twee wordt veroorzaakt door de nieuwe gekleurde studentenflats.

Niet verbazend is dat de supermarkt met zijn afzettersprijzen het heeft afgelegd in dit gebied.

[9] Voor non-Utrechters/-academici: Ina Boudier-Bakkerlaan.

BREUKELEN – WOERDEN 27 APRIL'26

De reis begint met de constatering dat er soms varkens op het station zijn (of ratten???).

Daarna is het met de trein naar Breukelen om uit te stappen naast het motel met de molen.

Het is prachtig wandelweer, al heb ik getwijfeld over deze wandeling, omdat het sterk lijkt op de wandeling "*Nieuwer-ter-Aar – Woerden*" van het Diagonaal Pad.

In praktijk valt het reuze mee. Weliswaar zijn er gelijke stukken en is het vooral lange einden door het groene hart, deze keer vroeger in het jaar dan de vorige tocht en er zijn wat duidelijke verschillen.

Het begint met een vrij saai stuk over een verhard pad door de Galgerwaard, langs gemaal de Klop.

Na het gehucht Portengensebrug wordt het leuker lopen, dan gaat het over dijkjes en jaagpaden. Planten staan in volle bloei dus er is van alles te bekijken voor je in Kockengen bent. Dat is vandaag goed voor de weerfoto.

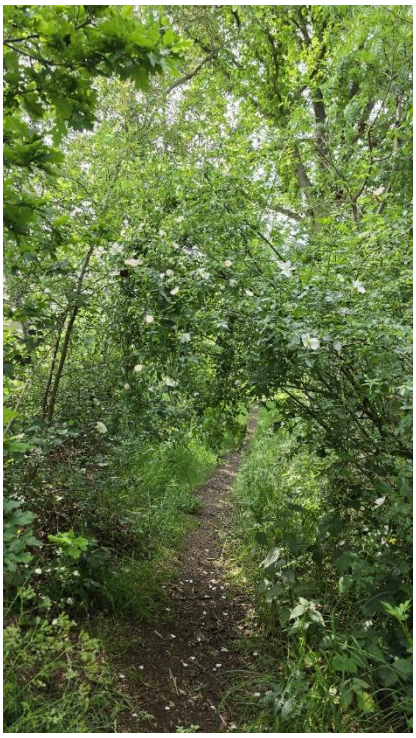
Vogels zijn er genoeg te zien kpv's (zoals leeuweriken), ganzen, kieviten en protesterende grutto's. Vanaf Kockengen gaat het door de Heicop polder naar de Rodendijk.

Daar ging het de vorige keer mis. Het pad (groene pijl) was totaal overwoekerd en er moest een alternatief worden gezocht.

Nu had de bosmaaier zijn werk uitstekend gedaan; er valt heerlijk te lopen over het smalle pad tussen de sloten.

Dit loopt tot bijna in Harmelen, waar de bocht richting Woerden wordt genomen.

Met dit pad kom je ook goed uit op het jaagpad langs de Oude Rijn, wat toch prettiger wandelt dan de vorige keer langs de autoweg bij de andere oever.

Tijdens de tocht vallen de kleine lieden niet op, maar ze moeten er zijn, wat ik ben er in geslaagd hun schaapskudde vast te leggen.

Zo langs de Oude Rijn passeer je de Limesbrug en sta je voor je het weet bij het station in Woerden en de trein naar huis.

Mooie tocht!

UTRECHT, STATION-TO-STATION III, 11 JUNI'26

Het Nationaal Masterplan lopen heeft een conferentie in Utrecht georganiseerd. In de middag. Dus tijd over voor Station-to-Station III. Nu van station Vaarste Rijn naar CS.

Halverwege de Oosterkade stond de laatste stadboerderij, daar kon je prachtig de Wulpstraat inscheuren. Daar saat nu halverwege een heg, zodat dit niet langer kan. Een fietser, die het toch probeert, rijdt me scheldend bijna plat. Waarschijnlijk had ik over de haag moeten kruipen. Maar goed, wandelend zie je meer, en zo vallen me nu tegels met wapens op. Met wat zoeken blijkt het terug te voeren op de *Fundatie van Maria van Pallaes* uit de 17e eeuw. Uit haar nalatenschap is sociale bouw gerealiseerd. Deze bejaardewoningen uit 1938 waren de laatsten.

Met een bocht kom ik in de Gansstraat. Vroeger een leuke winkelestraat, nu een saaie bedoeling. Vandaar is het snel doorsteken naar de binnenstad, om te beginnen naar "ons" botanisch laboratorium. Nu is dat het Utrechts Universiteitsmuseum (het Centraal- en het Nijntje museum ben je dan al voorbij).

Het museum zelf sla ik even over, het gaat me vooral om de tuin en de kassen die er in deze tijd van het jaar fantastisch uitzien. Het betekent dat je geen meters maakt, maar wandelen "a plaisance" moet zeker ook in het repertoir blijven. Bij toeval gaat het hek aan de Nieuwe Gracht even open, zodat ik het geheel jeugdsentimenteel kan verlaten. Tenslotte kwamen we daar als student binnen.

Vanaf de gracht neem ik de afslag naar de Kromme Nieuwe Gracht. Daar kan je met een bruggetje het terrein van Paushuize op. Dat wijst op de enige paus die Nederland ooit heeft gehad. Niet dat Adrianus zijn paleis ooit heeft gezien, hij was een jaar na zijn benoeming dood, zijn beeld staat op de hoek van de straat.

Na het bekijken van de rest van de gracht neem ik langs het water de bocht naar de Vismarkt en daarna via de Mariaweg naar de Springweg. Langs de Mariaweg kijkt een representant van de kleine lieden naar buiten. Op straat lijkt het te druk voor ze.

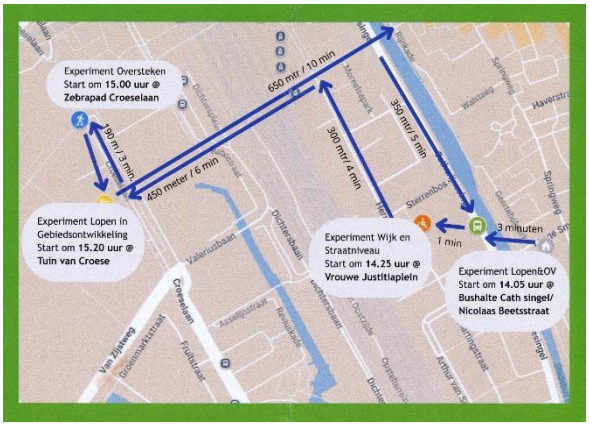

Daarna is het tijd voor de bijeenkomst in het Bartholomesus Gasthuis aan de Lange Smeestraat. Ik ken het gebouw van wandelen in de omgeving, tot nu toe viel het in de categorie “oud gebouw”. Dat blijkt een understatment. Het gasthuis voor ouderen staat er sinds 1367.

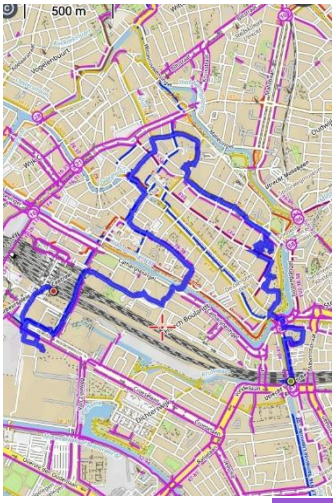
Naast een onderkomen voor ouderen biedt verhuurt het zalen, in dit geval maken wij ons op om te praten over lopen. Dit niet voordat er een uitstekende en veranwoorde lunch soldaat is gemaakt. Na een vriendelijk inleiding kunnen we kiezen uit workshops binnen of buiten. Met mooi weer is dat geen keuze natuurlijk.

We krijgen een kaart mee die me langs de laatste twee kantoren brengt waar ik in Utrecht heb gewerkt. En langs het laboratorium waar we scheikunde hebben gestudeerd. Dat is nu verbouwd tot rechtbank. Met gratis koffie voor de deur kijken we er graag even rond.

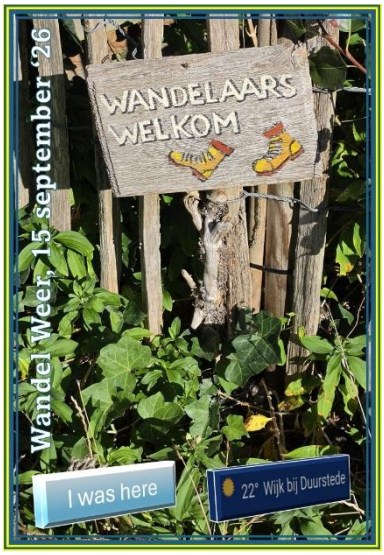
Daarna steken we het spoor over via de voetgangers- en fietsbrug. Helaas struikel ik bij het afdalen en ervaar ik andermaal dat bloedverdunners het bloed behoorlijk doen stromen. De wandeling wordt afgemaakt, maar bij CS bedenk ik dat het mooi geweest is. De bocht terug naar Bartholomeus laat ik voor wat het is. Toch stap ik optimistisch in de trein. Ondanks de schaafwonden was deze 3e “Station-to-Station” de moeite meer dan waard.

WIJK BIJ DUURSTEDE, 15 SEPTEMBER'26

Prinsjesdag. Sabotage op het spoor, brandende hooibalen langs de snelwegen en de grootmoeder aller files op de A2. Een wandeling in de buurt is dan een idee. Na een struin-wandeling in Deest geprobeerd te hebben lijkt een poëzie route iets om te proberen.

Laat me kort zijn: heb ik nu wel gezien, doen we niet meer. Daarmee is het geen mislukte wandeling.

Het is prachtig weer en ik bekijk de stad nu eens anders, al alleen al omdat je toch op zoek gaat naar de aangegeven gedichten.

Bovendien is het lekker warm, en je loopt prettig in een stad waarin ze laat weten dat ze onze soort graag zien.

Wel maak je zo niet echt meters, het blijft slenteren in zo'n stad.

Verder heb ik nog een duidelijk doel. Bij de Limes route ben ik al langs de resten vaan Dorestad gekomen. Mooie geschiedenis en heeft recht op een eigen museum. Dat museum zit in het oude stadhuis aan de markt. Bij mijn eerste poging om er te kijken had ik even niet opgelet: het was nog niet geopend. De tweede keer had ik beter op de dag moeten letten: het was net die ene dag dat het gesloten was. Nu loop ik er met getrokken museumkaart binnen, om direkt om te kunnen keren. Vandaag zijn ze dicht voor een noodreparatie, alleen er zit er iemand achter de balie om dit uit te leggen.

Van de gedichten onderweg is er een in steen gehauwen. Zelfs dan blijf ik geen liefhebber van de rijmpjes van Toon.

Toch levert het letten op details wel wat dingen op. Zo kan je in Wijk niet om de ruïne van de stad heen. Nu blijkt er een hele mooi relief van het oorspronkelijke gebouw in de muur bij het kasteelpark te zijn.

En het is niet de enige. In het oude park kan je een Nijntje reliëf vinden.

In dit geval nijntje met vriendjes. Het staat inmiddels min of meer symbool voor de provincie en, waarschijnlijk omdat ik in de klas zat met de dochter van Dick Bruna, vallen ze me altijd op.

Als altijd wordt er gelet op de vertegenwoordigers van de sprookjeswereld. Die van vandaag is sneu. Het is een heks die met haar bezem is neergestort achter een container. Daarbij is ze ook nog een had kwijt geraakt.

In het verhaal van vandaag blijft het bij de details. Zo is er een prachtige gevelsteen van een aannemer boven een antieke brievenbus.

Zoals het routekaartje laat zien wordt het hele oude centrum doorkruist. Daarbij is nog goed te zien wat voor een vesting de oude stad was. In combinatie met een reeks middeleeuwse muren is Wijk bij Duurstede een prachtige stad om in te wandelen.

Eén tegeltje zal waarschijnlijk bijna iedereen ontgaan, het is voor mij het hoogtepunt bij het rondkijken. De tekenaar van de stripfiguur “bunbun” is een fanatiek wandelaar en heeft op veel plaatsen stickers met dit figuur achtergelaten. De foto’s van dit werk zijn terug te vinden in de verhalen van het Utrecht- en het Limespad.

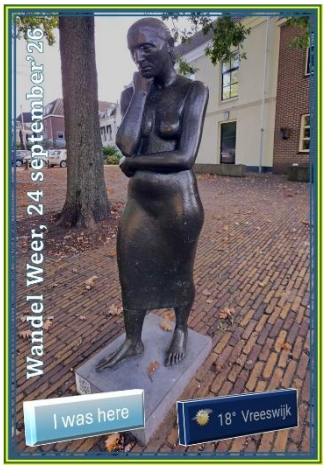

Ooit heb ik een boekje van zijn werk gehad via Copy-Cat. Van de laatste wist ik al dat hij ook tegels met zijn werk maakt. Nu blijkt ook “Bunbun” dit te doen. Een mooi werk dat ergens op een muur is geplakt.

De wandeling wordt geëindigd met een stukje lopen langs de Rijn, waar ik toch een pont zie varen, ondanks het zeer lage water. Dus toch met een korte route naar huis.

Eenmaal in de Betuwe leidt de routeplanner me eenvoudig naar Tiel.

VIANEN – VREESWIJK V.V., 24 SEPTEMBER'26

Deze bundel is niet in volgorde van de wandelingen geschreven. Dit is nr. 71. Ik heb vanuit de "*leuke wandelingen*" vooral nog tochten over waarvoor je een eind moet reizen en dat komt vandaag niet zo uit. Daarom wordt gekozen voor Vianen – Vreeswijk v.v.. Dat is niet de meest opwindende tocht. De auto wordt op een van de parkeerplaatsen in Vianen gezet. Vandaar gaat het in bijna rechte lijn naar de pont naar Vreeswijk.

Je loopt de plaats uit via de Lekpoort, een 14e eeuwse toegangspoort tot de stad. Van de rest van de verdedigingswerken is weinig meer over, toch is deze poort best indrukwekkend.

Daarna is het, langs natuurgebiedje Pontwaard, door naar het pontje dat je over de Lek naar Vreeswijk brengt. In mijn jeugd een heus dorp, nu een wijk in Nieuwegein.

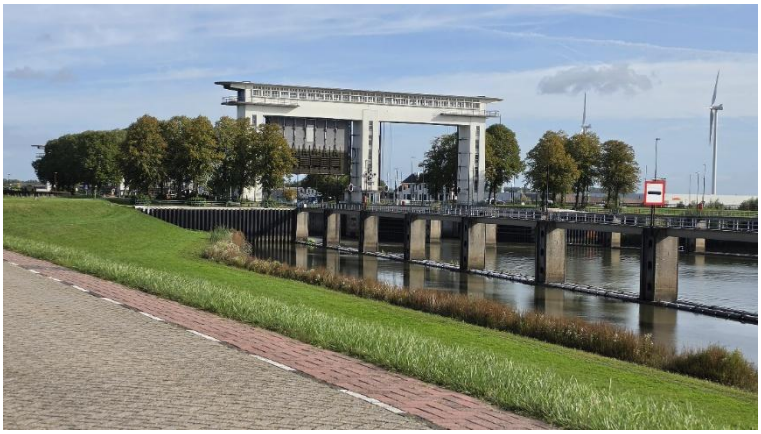

Daar begint de wandeling langs het water door het gras om vervolgens richting centrum te draaien. Hier liggen al eeuwen de sluizen voor het scheepverkeer richting Utrecht. Over de sluizen en het water liggen mooie bruggen. En daarvan wordt er een gerestaureerd. Om precies te zijn degene die cruciaal is voor een hele leuke bocht door de oude stad.

Wandelen is aanpassen, toch is het niet te vermijden dat je mooie stukken mist, en andere stukken dubbel moet lopen.

Deze sluizen zijn vrij klein en gaan richting Merwedekanaal. De tocht gaat ook langs de grote sluizen van het Amsterdam-Waal kanaal.

Dat is ook weer even op-en-neer lopen, waarbij het niet valt te ontkennen dat die sluizen groot en indrukwekkend zijn.

Dat geldt, om een heel andere reden ook voor het volkstuinen complex.

Die kom je onderweg veel tegen, echter zelden zo groot als dit complex langs de dijk.

De hoek merwedekanaal/lek is uiteraard ook van strategisch belang. Het zal dan ook niemand verbazen dat er ooit eens een bunker is neergezet.

Die zijn bijna per definitie lelijk en ja kan er bijna niets mee (oké, eerder staat vermeld dat je er een museum van kan maken).

Hier is bedacht dat je er ook met verf tegenaan kan gaan om het nog een beetje een uiterlijk te geven.

Om niet helemaal hetzelfde te lopen op de terugweg ga ik door een veel jongere wijk, met de dagkabouter.

Daarna is het langs nog wat water en boten terug naar het pontje naar Vianen.

Daar ga je nog een stuk langs het centrum. Er is een aardig beeld van een paard, en je loopt langs nog een stadspoort en een stuk door de polder in de buurt van de A2.

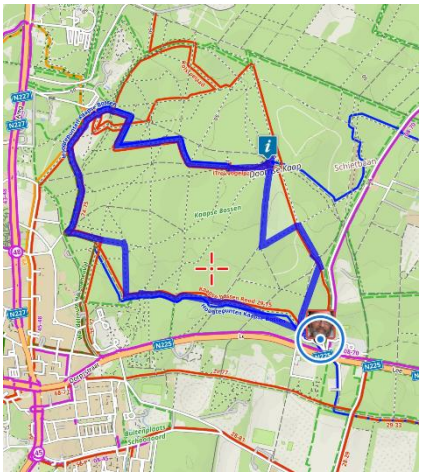

Op papier zou je ook door een kasteeltuin kunnen, helaas ik kan de opening niet vinden. Dus na een blik op de watertoren loop ik terug naar de parkeerplaats.

Vandaag was zeker niet onaardig, en zeker Vreeswijk verdient een herkansing, maar pas nadat de route weer helemaal vrij is.

DOORN, 6 OKTOBER'26

De Kaapse Bossen zijn absoluut geen onbekend terrein en de wandeling uit het herfst brochure van Natuurmonumenten is slechts een klein blokje om. Je kan je zelfs afvragen waarom deze wandeling is gemaakt en opgetekend. Daar zit enig chagrijn achter. Deze bundel is ingedeeld naar provincie en daarna in volgorde van wandelen. De wandeling hiervoor was in Marknesse, en de eerste van genoemde brochure. Mooie wandeling in het Waterloopbos, met waanzinnige paddenstoelen. Door verkeerde camera-instellingen met

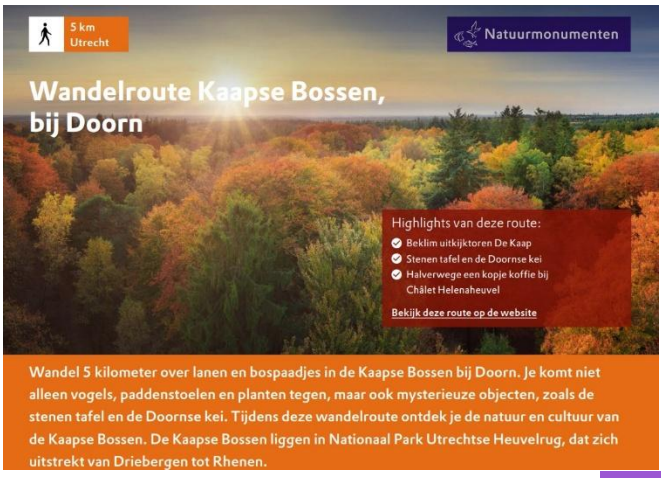

bijna nul resultaat.

Absoluut geen lange wandeling dus. Wel een langdurige als je op zoek bent naar paddenstoelen.

Een hulp: de brochure heeft duizenden mensen bereikt en absoluut volk getrokken. Gelukkig nog net onder het niveau dat het vervelend wordt. Door te kijken waar de mede bosbezoekers gebogen staan, zeker met camera's, wordt het zoeken van deze schimmels een stuk overzichtelijker.

Het resultaat van deze tocht is samengevat in de twee pagina's hierna.

De mislukte foto's van Marknesse blijven knagen, dus mogelijk volgend jaar toch in de herkansing.

MAASTRICHT - KANNE (B) VV., 26 JANUARI'26

Maastricht is geen onbekende plaats alleen al omdat:

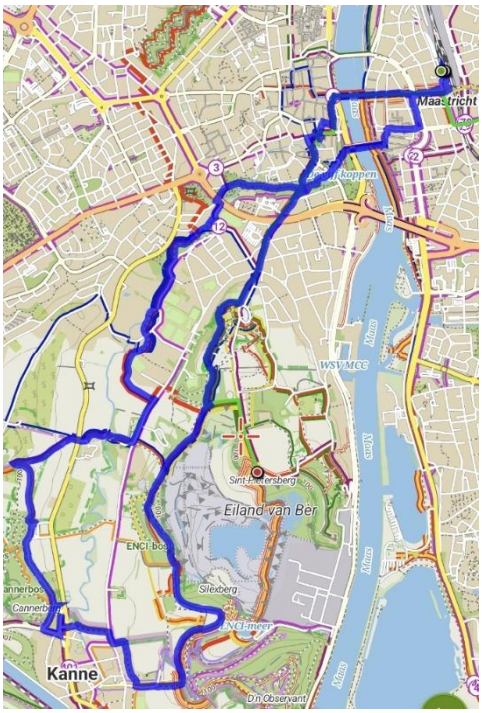
- Mijn moeder er geboren is.
- Ik chef was van een netwerk met een kantoor daar.
- We er de afdaling van de Maas hebben gezwommen.
- We er buitenlandse collega's hebben ontvangen.
- Met Nelleke heb ik er de laatste meters van het Pieterpad gelopen.
- We hebben overnacht bij Alex.

Dan zou je toch zeggen dat er niet mis kan gaan. Dus is mijn voorbereiding marginaal: ik zoek uit welke trein ik wil. Niets mis? Niets is minder waar. De coupé is versierd met reclame voor de boekenweek en ik probeer een paar keer de bril te pakken, het vriest en de route… het verdient een beschrijving.

De oudere boeken van Wandelnet hebben een nauwkeurige beschrijvingen zo van "*ga hier links, 50 meter rechtdoor en dan weer rechts*". Zolang er niets veranderd is dat prima. Er verandert altijd iets.

Je kan ook merktekens volgen. Vandaag vooral blauwe wibertjes en gele blokjes naast onze vertrouwde rood/wit aanduidingen van Wandelnet. De laatsten wijzen me op een NS-wandeling, de route van de Noordzee naar Nice en van Wissant naar Aken. En natuurlijk de stickers van ons onvolprezen Pieterpad. Allen zijn ze goed te zien, al hebben ze op zijn best een vage relatie met de geplande wandeling. Feitelijk is de conclusie dat ze de NS route vaker tegenspreken dan ondersteunen.

De 75 leuke wandelingen heeft een globale routeomschrijving die je goed helpt om keuzes te maken. Meer is het niet.

De oplossing is te wandelen met de GPX. Naarmate ik langer met deze sport bezig ben blijkt dat de meest betrouwbare oplossing,

Dat is: zolang er geen extra hekken staan of de weg onder water staat of is afgegraven.

Vandaag klopt het, al ontdek je dat de terugweg kilometers gelijk is aan de heenweg. En dan komen we terug bij het begin van deze etappe: met de aanwezige kennis passen we dat aan.

De hele wandeling is het fris. Of sterker nog: het vriest. De tocht begint langs het het hotel waar we de laatste keer hebben geslapen 😊 .

Daarna gaat het via de fiets-wandelbrug de Maas over.

Op school leerden we dat Maastricht onze oudste stad is, omdat de omgeving de Romeinen wel blij maakte. Aan de andere kant van de Maas is de historie goed te zien. De tocht gaat langs de stadswallen en torens. Oké niet Romeins, maar de Middeleeuwen zijn toch ook alweer een tijdje terug.

Even verder kom je bij de Jekker. Limburg heeft een lange geschiedenis van het “for granted” nemen van rivieren. Zeker in Zuid-Limburg is de filosofie “*We zitten hoog en droog, dus wat zullen we zeuren*?” Helaas voor hen, klimaatverandering leidt tot grotere schomellingen en dus staat het water ook daar met enige regelmaat in de kelder en in de schoenen. Bij de rivier de Jekker is de conclusie getrokken dat er wat moest gebeuren om droog te blijven, dus is het watertje recent verdiept en de loop wat aangepast. Op dit moment, met veel smeltwater, gaat dat goed, met hier en daar spectaculair waterverval en schuimende koppen.

Bij de stadsmuren passeer je nog wat oude sluisjes, die kunnen worden gesloten als de rivier zich alsnog misdraagt.

Dan verlaat je de stad en gaat het naar het heuvellandschap. Het is stil, met uitzondering van een enkele hondenuitlater lijkt het alsof de wereld in winterslaap is. Normaal is daar veel voor te zeggen, nu niet.

Het bevroren heuvellandschap is adembenemend, zeker als je heuvelopwaarts loopt 😊.

De wijngaarden, akkers en weilanden liggen er stil bij met wat paarden. Verder kom je alleen wat vogels tegen.

Typisch voor dit gebied zijn de carré boerderijen met een grote poort voor de karren en een binnenplaats waar de gebouwen omheen staan.

De tocht brengt je verder langs de mergel, waar overal gaten in zitten. Vaak afgesloten, wel kennen we mensen die toch het gangenstelsel in weten te komen.

Ooit was een deel echt gebruikt. In WOII om kunst op te slaan die we niet wilden afgeven, wat later als NAVO hoofdkwartier.

Hier kan je nu op excursie, zolang je op een ander moment komt. Nu had ik toch al geen plannen, ik moet nog naar Kanne.

Even voor je daar bent staat er wat in de weg op de route.

Om eerlijk te zijn staat er heel wat in de weg. Om precies te zijn een kasteel. Het vermoeden bestaat dat er in de 17e eeuw een wedstrijd is uitgeschreven om een mooie naam voor dit kasteel te bedenken. Daarbij heeft de eenvoud gewonnen: het is kasteel Neer Kanne. Het kasteel heeft twee enorme poorten, waardoor je zonder vertraging het pad kan vervolgen. Ik maak er nog wel de “Wandel Weer” foto van vandaag. Daarna is het bergafwaarts tot de grenspaal die eenzaam aangeeft dat je het land uitgaat.

Het dorp is niet heel opmerkelijk. Er is een kerkje waar hard wordt geklust, maar dat verder maximaal één foto waardig is. Ik loop iets verkeerd waardoor ik onder de heuvel met Neer Kanne eindig. “*Moet kanne*”, denk ik en maak deze aardige foto van het geheel.

De namen hier verwijzen regelmatig naar het illegale handelen uit het verleden. Zoals het commiezenpad en de smokkelaarsmolen. Aan die laatste straat staat wel een prachtige, werkende watermolen.

Dan zie ik nog een groot verkeersbord met “Vlaanderen” dat de terugkeer verraadt naar eigen land.

Voor dat je het goed en wel door hebt ben je België dus weer uit en gaat de route de Pietersberg op. Toch een beetje de “holy grail” van het wandelen in ons land. En waar je verder geen kip tegenkomt onderweg, zie je hier overal echte wandelaars.[10]

[10] Voor de definitie van “echte wandelaars”: zie het 1e deel van het Pieterpad verhaal.

De faam is terecht, zeker ook met deze lage temperaturen. Een fotopagina is als bewijs bijgeleverd.

Op de Pietersberg passeer een heuvel met het bord “Motte”, een plek waar men kon matten. Want je vlag op het hoogste punt van het land dat heeft toch wel wat. Op de vlaggen komen we terug 😊. Eerst is het genieten van de beheer geiten die de berg kort houden.

Even later komt een groot fort in beeld. Met een zelfde geestelijke krachtinspanning als het Kasteel is hier in dezelde periode een naam bedacht. Fort St. Pieter. Tot 1867 was het onderdeel van de verdedigingswerken van Maastricht. Nu is het toeristische attractie. Dat is niet gelijk aan een toeristisch hoogte-punt. De ijspegels zijn hier op dit moment ongetwijfeld een verklaring voor.

Een grote rode vlag met een zilveren ster wappert op het fort. Daarmee komen we op de vlaggen. De vijfpuntige ster duikt sinds de 12e eeuw steeds weer op en is nu het wapen van de stad. Er zijn speculaties dat het te maken heeft met een Mariaverering ergens in Zuid Europa, bewijs hiervoor vind je nergens. Dus accepteren we dat dit gewoon het stadswapen is.

Verder valt op dat het aantal rood-geel-groene vlaggen toeneemt, sommigen met de Mastreechter Staar. Het is de voorbode voor de *vastelaovend in Mestreech*. Gaan we verder niet op in, we wensen ze veel plezier.

De horeca is overal aanwezig, en ik scoor een lekker “12 uurtje” voor de wandeling eindigt via de Romeinse brug op het station. Bruin brood bij een 12-uurtje? Wie hier wandelt moet accepteren dat dit Limburg is. Dat soort fratsen van boven de rivieren beginnen ze hier niet aan!

KALDENKRICHEN (D) – VENLO, 5 APRIL'26

1e Paashaasdag, en winderig. Dit is een tocht uit "het" boek met een start in Duitsland na een lastige treinverbinding (extra pagina). Ook de eindbestemming Venlo ken ik nauwelijks, al komt het Pieterpad er langs. Dus ben ik benieuwd.

In ieder geval mag er in Venlo overgestapt worden op een trein naar Duitsland. En zo maak ik het nog een keer mee. Niets in- en uitchecken, gewoon een ouderwets papieren kaartje; uit een automaat.

Na een rit van wel vier minuten stoppen we bij het oude station van Kaldenkirchen. De tocht kan beginnen. Denk ik.

Voor de uitgang staat een auto met duidelijk opschrift Polizei. Er stappen zwei Polizei uit. Of Polizisten. Of Oberfeldwebels. Mijn Duits was de nagel aan de doodskist van meerdere Duitse leraren, en is sindsdien ook nog roestig geworden.

De gezagsdragers zijn duidelijk. We zijn een grens overgestoken en dan moet er tegenwoordig weer aan een document worden gesnuffeld.

Iedereen staat in de starthouding voor een wandeling, dus we laten het ons blij aanleunen. In een groepje is een jonge man niet helemaal Arisch van kleur. Dus willen ze weten of hij zijn paspoort heeft weggegooid. Zijn Duits is, waar mogelijk, slechter dan het mijne, maar uiteindelijk dringt het tot hem door. *"Ik heb niks weggegooid, dit is mijn ID!"*. Dat is meer dan mensen die alleen een rijbewijs tonen. Tegen de tijd dat ik aan de beurt ben heb ik met iedereen een babbel gemaakt, inclusief de Feldwebels (die me proberen te overtuigen dat de Meinweg mooier wandelen is). Met het predicaat "*mostly harmless*" willen ze niet eens aan mijn plastic snuffelen.

De afmars over het industrieterrein van Kaldenkirchen kan beginnen! Dat is niet heel spannend, al zijn er hier en daar paashaasuitingen te zien, en er zijn wat kwekerijen van sierboompjes.

Buiten de bebouwde kom wordt het beter, al komt binnen de kortste keren Leuth in zicht.

Het is een dorp met een oud raadhuis annex school en er zijn meer paashazen.

Die vertegenwoordigen vandaag de mythologische wereld en de Wanderwetter foto, want we blijven 12,5 km in Duitse stijl!

Dat bericht geeft ook aan dat het code geel is. Toegegeven, het waait iets, en af en toe valt er een spetter, verder lijkt de waarschuwing nergens op te slaan. (Dat lijkt trouwens ook te gelden voor de vrolijk wapperende vlag van Hawaii).

Na Leuth wordt het echt aardig lopen door een afwisselend landschap. Er is veel water, zowel in de vorm van beken als van meren. Er vliegt en zwemt van alles, zoals grauwe ganzen met jongen en een fuut op een nest.

Verder verbaast het niet dat de route keurig is aangegeven. Er zijn ook wel andere stickers (zoals BunBun), verder alle lof voor aanduiding en onderhoud. Je passeert het natuurcentrum van de Krickenbecken Seen, wat in niets afwijkt van alle andere natuurinfo punten. Goed dat ze er zijn, maar na één blik heb ik de voorlichting over de meren wel gesehen. Voor de meren zelf is aanmerkelijk meer tijd nodig, de wandeling gaat er omheen en tussendoor.

Inmiddels hebben onze oost-buren de paashaasbrunch achter de rug en slaat men massaal aan de wandel, vaak met een of meer woefs.

Tussen de bomen is slot Krickenbeck te zien. Met een start in 1104 en een stevige doorstart in 1250 is er door de graven van Gelre een stevig slot neergezet, dat nu als conferentieoord in gebruik is.

Daarna blijft het leuk lopen, al is het verhaal niet spannend. over het terrein van het oude vliegveld Venlo gaat het terug naar Nederland en het station. Met het beeld van de vereniging Vastelaovend sluiten we af.

SPAUBEEK – SITTARD, 8 APRIL'26

In de "*75 leuke wandelingen*" wordt deze wandeling omschreven als een mooie wandeling over Limburgs plateau. Het ziet er goed uit en heuvels lopen lijkt me een nuttige training.

De NS app plant een overstap ruim, en gaat er vanuit dat ik de korte overstappen in Den Bosch en Sittard zal missen. Dat doe ik niet en zo sta ik een uur vroeger in Spaubeek. Geen idee of dat echt bestaat, want je loopt direct de prachtige heuvels in. Detail: het komt me allemaal erg bekend voor, wat krachtig wordt ondersteund door goedgeplaatste rood/witte stickers. En jawel, vandaag is de route een deel van het Pieterpad. Was me bij de voorbereiding niet opgevallen, want het Pieterpad had ik opgehakt in "praktische" etappes, waarbij de finish van deze etappe werd verlengd naar Valkenburg.

Nu is het voorjaar, het is prachtig weer en ik loop het nu zuid-noord, dus herhaling is zeker geen straf.

Er zijn schitterende bloeiende bomen en veel voorjaarbloeiers in het Geleenbeekdal.

De route gaat langs kasteel Terborgh, waar ik nog smakelijke herinneringen aan heb. Helaas is het nog te vroeg, dus vandaag geen proemevlaai.

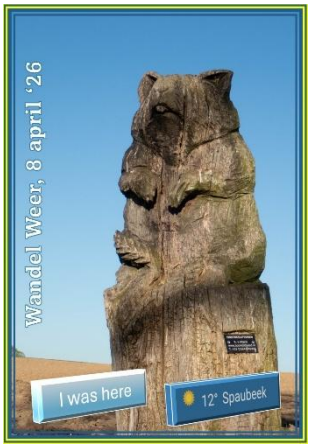

De kabouters uit het Pieterpad verhaal zijn helaas gevlucht. Je loopt door Puth/Pöt[11]. Men heeft in dit dorp niet voldoende aan de executiebeelden langs de kant van de weg, die de basis van onze westerse beschaving vormen. Hier is ook een Bokkenrijdersroute uitgezet, een wandeling die voert langs de hoogtepunten van deze criminele organisatie met een detailbeschrijving van het proces van de gang naar de galg. Deze bende uit de 17e eeuw was aanleiding voor het executeren van tientallen mensen. Achteraf kon worden vastgesteld dat het in de meeste gevallen ten onrechte was…

Na het dorp gaat het door het Geleenbeekdal verder richting Windraak.

[11] Limburg beschouwt zichzelf al als tweetalig gebied. Het is een kwestie van geduld.

Onderweg wordt de weerfoto van vandaag gemaakt. Van een WOLF! Nou ja, een korenwolf, of eigenlijk van een houtsnij-beeldje van dat knaagdier.

Windraak zelf heeft mooie oude vierkante boerderijen met hoge poorten voor de wagens met hooi.

Verder is er een nonnenklooster van de Liefdezusters van het Kostbaar Bloed. Met gedachten aan Buffy the Vampire Slayer wordt de tocht vervolgd naar Sittard.

Tussen akkers en bos staat een enorm gebouw met eigen kerk. Het is *Huis Watersley,* dat in 1752 is gebouwd als jachtslot. Na een periode van verval en leegstand is het nu in gebruik als een indrukwekkend sportcentrum.

Een richtingbord naar de steenweg ontkracht de wenselijkheid van tweetaligheid 😊, verder is het heerlijk uitlopen naar de Kappelenweg op de Kollenberg in Sittard, bekend van de St. Rosa processie.

Via Fort Sanderbout loop ik langs het voormalig klooster van de stad richting station. Daarbij zijn nogal wat verwijzingen naar de leukste Sittardenaar tot nu: Toon Hermans.

De nieuwbouw in Sittard blijft indrukwekkend, het is tenslotte nog pas een jaar of tien geleden dat ik hier leiding gaf aan een team, dus ik ken de plaats best goed, daarom is het verbazingwekkend wat er bij gekomen is.

Nieuwbouw hoeft zeker niet lelijk te zijn, vandaag wordt het beperkt tot de foto van de vogel nieuwbouw 😊.

STEENWIJK, 3 FEBRUARI'26

Koud! Steen(wijk) koud. Toegegeven, het "*Wandel Weer*" komt op -5°C en dat is te doen, maar, zoals het stoere beeld van Johan van den Kornpul laat zien, het waait stevig. En zeker in de stukken met open veld en bij verradelijke hoeken in de stad tikt dat stevig door.

In het verhaal over het *Diagonaalpad* is al geconstateerd dat hier alle wegen naar Steenwijk leiden. De wijze van bewegwijzering in Overijssel is tijdens mijn eerste tocht, Pieterpad deel I, al uitgebreid besproken met het vermoeden dat er een WMRO[12] bestaat. Vandaag komt dat ook weer volledig langs. Er zijn vele en veelkleurige pijlen, waarbij de belofte dat je de tocht beide kanten uit kunt lopen over het hoofd wordt gezien en de kleur van de gebruikte pijlen door een mede-kleurenblinde aan de "op de paal schroever" zijn aangegeven. Het resultaat past bij feestelijke activiteiten dus ik geniet er in verbazing van en loop op de GPX.

De tocht in de door mij gekozen richting begint over een nare voetgangersbrug over het spoor. In de kou en de harde wind voelt het onveilig.

Dan volgt een lang stuk langs het water en onder de snelweg door. Dat deel zat ook in een eerdere etappe en heb ik toen als onprettig ervaren. Nu is er minder verkeer en loopt het aardiger.

Eerder in dit verhaal is het bestaan van "het kleine volk" toegelicht en aangetoond. Vandaag is er weer een heel fraai voorbeeld. Langs een sloot is een duikplank aangelegd. Daar stond een sportive kabouter klaar om te duiken. Met de vorst en het ijs op het water vindt hij het kennelijk geen doen. Mogelijk overwintert hij zelfs in Benidorm. Een goed gemutste eland met een jas die door de Kerstman is achtergelaten heeft zijn plek overgenomen. Of dit figuurtje IJsman Wim Hof nadoet of alleen toezicht houdt is onduidelijk.

[12] Welstandscomité ter Regulering van het Wandelen in Overijssel (De WRWO)

Even verder duiken de bossen rond Woldberg op en kan er een tijdje beschut worden gelopen.

Er zijn wat landgoederen, zoals het “Fredes Hiem” en de “Baars”. Ze variëren van vaag spiritueel via vergadercentrum tot vakantiepark.

En, ik wil er niet over blijven zeuren, ook hier kan je weer op bezoek bij de kleine luitjes. Deze keer laat ik ze lopen, mijn doel is een training van ca. 15 km dus ik maak gebruik van een aangekondigde short-cut bij “de Bult”, langs rietgedekte huisjes, waardoor er tijd overblijft voor een stadswandeling.

Ondertussen is het wel genieten van de kale beuken en van

bomen en struiken die een eerste groene glans beginnen de krijgen. Daartussen vliegen veel vogels, waaronder veel koolmezen. Die maken veel herrie alsof ze opgewonden zijn dat ze dit weekend de vogeltelling hebben gewonnen door de mussen te verslaan.

De vorige keer is al opgevallen dat er veel aandacht wordt besteed aan de wallen die hier in de ijstijd zijn opgeworden. Daar moet je even overheen, dat is heel goed te doen. Aan de rand van het bos zie je hier en daar nog autentieke boederijen (soms met andere bestemming). Deze kop-romp is een mooi voorbeeld.

Na Woudberg is het weer onder de snelweg door, als is de bocht via dit tunneltje een stuk prettiger. Daarna volgt een lang eind langs het spoor bij Tuk tot aan de bocht de stad in en terug naar het station.

Daar begint de stadswandeling. Op de putdeksels is de echte atractie al te zien. Steenwijk is ee vestingstad met ravelijnen, wallen, poorten en bolwerken. Allemaal goed te zien, en er is uitleg van wat er rond de 15e en 16e eeuw hier allemaal is gebeurd.

Volgens de borden wordt alles binnen 2 km goed uitgelegd. Helaas ook hier weer een wirwar aan borden en pijlen, waardoor het verhaal fragmentarisch blijft, maar daarom niet minder leuk. Zo is er in 1523 een enorme stadsbrand geweest, aangestoken door Maarten van Rossem (de oudere)[13]

Daarnaast maken stadswallen de route uiterst overzichelijk. En de "*Wandel Weer*" beeld vat het goed samen: ze waren groot in de 80 jarige oorlog!

De wandeling over de wallen maakt op het westelijke punt een uitstapje naar De villa Rams Woerthe en het park van 10 hectare er achter. Het is gebouwd in opdracht van Jan Hendrik Tromp Meesters. Het Jugendstill gebouw ziet er mooi uit en er achter ligt een enorm park met een wei met damherten. In de lengte van het park ligt een hele lange vijver. Dat is niet zo vreemd, het was een riviertje, de nu afgedamde Steenwijker Aa. Aardige details: de landschapsarchitect die het park heeft aangelegd was de Groenekanner Henderik Copijn, terwijl het huis is ontworpen door AG van Gendt, die ook het Amsterdamse Concertgebouw ontwierp.

[13] Er is nog een LAW naar hem genoemd.

Na een mooie park wandeling kom je terug bij het huis. Ooit gemeentehuis, nu is het eigendom van Vereniging Hendrick de Keyser die het opensteld als museumhuis (en de eerste etage verhuurt aan een IT bedrijf om uit de kosten te komen. Het gebouw staat in de top 100 van de Rijksdienst voor Monumentenzorg. En daarmee is het tijd om de museum jaarkaart in te zetten. Je moet aanbellen om binnen te komen, dan wordt je ook heel vriendelijk ontvangen door een vrijwilligster. Die probeert me jas en tas in te laten leveren. Over de tas doe ik niet moeilijk, en ze ziet al snel dat haar gedachte om me mijn bodywarmer in te laten leveren zinloos is. De binnenkant van het huis is de moeite waard.

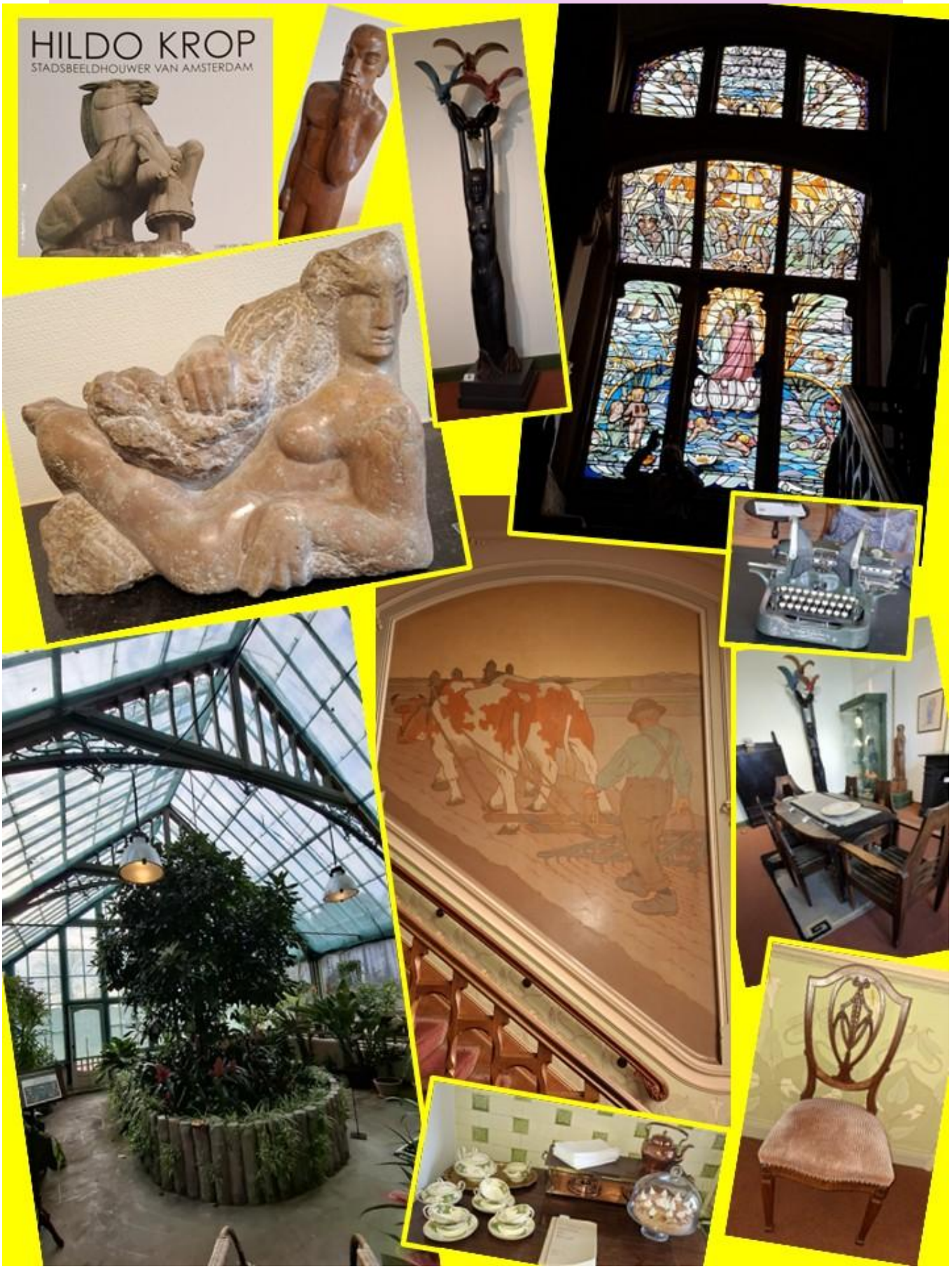
Er is een omvangrijke plantenkas, een enorm glas in lood raam bij de trap naar boven en grote muuschilderingen. Ze bieden je een rondleiding met een audiotour en een gratis kop koffie. Ik geef aan dat ik deze plek absoluut niet ken en dat het perongeluk op mijn route ligt. Als blijkt dat ik iets van de architectur en de kunst ken wordt ik vriendelijk op het gebouw losgelaten. En het aardige: je mag overal gaan zitten en dingen bekijken. In het gebouw is ook het Hildo Krop Museum, een kamer met kunst van de Amsterdamse kunstenaar met die naam. Ik loop er binnen voordat ik het hele gebouw heb bekeken en wordt dus weggestuurd.

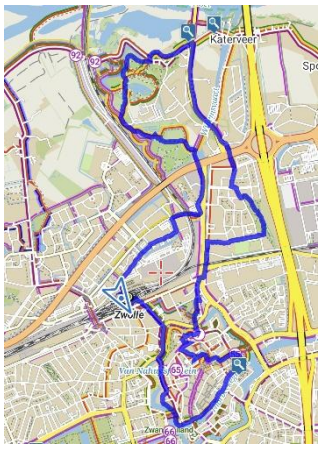

Soms moet je je dat gewoon laten aanleunen. Na een tijdje ga ik opgewarmd verder naar het eind van de wandeling bij het station, het museum krijgt een eigen pagina!

HILDO KROP
STADSBEELDHOUWER VAN AMSTERDAM

ZWOLLE, 28 MAART'26

In de 75 leuke wandelingen komt Zwolle niet voor, maar ondertussen moet duidelijk zijn dat ik rekkelijk ben als het gaat om de relatie tussen boek en werkelijkheid. Nu lijkt het aardig om niet alleen, net als het boek, de wandelingen te spreiden over alle delen van het land, maar daarbij ook de provincie hoofdsteden mee te pakken. Zo komt de bestemming van vandaag in beeld. Ooit heb ik er een half jaar als " interim" gewerkt, dus ik ken de omgeving redelijk. En met twee GPX routes moet er toch een leuk wandeling te maken zijn.

Bij het uitstappen valt een vrouw met fel blauw gelakte nagels me op. De neiging om te vragen of dit een eerbetoon aan de Zwollenaren is weet ik net te onderdrukken.

De tocht begint aan de achterkant van het station, waar direct de Wandel weerfoto wordt gescoord, en loopt daarna langs de grote kantoren richting Dinoland.

Die breiden de parkeerplaatsen uit; en voor alle zekerheid is alles afgezet, te beginnen met de route.

Met wat gehannes is er een pad te vinden tussen weilanden en bos, met veel water. Dat eindigt bij de uiterwaarden van de O. IJssel. Overal staan route pijlen, alleen wordt mij niet duidelijk welke pijlen een relatie hebben met de gekozen route.

Nadat de Willemsvaart is overgestoken verschijnt de Pepermolen in beeld en daarmee de weg naar het oude centrum. Het is leuk om te merken hoe geleidelijk de overgang is van modernste nieuwbouw naar de historische panden bij, en in het centrum.

Daar heb ik iedere meter eerder gehad. Nu dus een herhaling. Eerst langs het prachtige gebouw van museum de Fundatie, met voor de deur een bronzen afgietsel van het beeld van Wilhelmina, gemaakt door Charlotte van Palland.

In het verhaal over Rotterdam is de intense lelijkheid van het beeld in al haar omvang al beschreven.

Doen we niet over, anders dan te stellen dat de nazaten nog meer werk hebben. Even later volgen de indrukwekkende resten van de oude stadswallen en -poorten.

Het is veel minder bekend dan Maastricht en Nijmegen, maar zou best in de lijstje met mooie middeleeuwse resten mogen.

Via de singel gaat het terug naar het station. Langs hotel Wientjes, waar ik voor mijn werk regelmatig heb overnacht.

Er volgt alleen nog een foto van een ernstig kijkende Thorbecke, voor ik de trein in stap.

BORNE- ALMELO (TWENTSE BEKEN), 31 MAART'26

Op Facebook staat een tip voor de wandeling. Overijssel is niet oververtegenwoordigd in deze tochten, dus de tip wordt zomaar een plan. Wel is het een lange reis naar Borne, met 2 overstappen. Het laatste stuk met het stoppertje van Blauwnet.

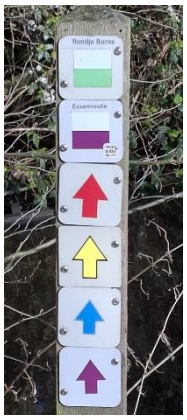

Onderweg is het druk. De hoge brandstofprijzen jagen de mensen uit de auto. Daarbij: hij die kan zitten, zal niet zeuren.

Na een paar wandelingen in bekend gebied is dit weer eens wat anders. Alleen het eindpunt Almelo ken ik als duikdocent een beetje.

Verder ben ik benieuwd naar de route aanduiding. Geen enkele provincie is dat zo geregeld als Overijssel, wat in eerdere verhalen al is uitgelegd.

En inderdaad, als je het station uitloopt zie je al de eerste oranje pijl in de goede richting. Deze wordt snel opgevolgd door groene, rode, gele, en die van Wandelnet. Meestal wijzen ze dezelfde kant uit, wat tot enige geruststelling leidt.

Borne blijkt een leuke plaats om door te wandelen. Veel aandacht voor de oude Twentse textiel industrie en een beeldje van Palmpasen, dat in deze tijd van het jaar een plek verdient op de weerfoto.

Onderweg kom je van alles tegen aan kunst. Deze mamoet is toch wel zo leuk dat je hem niet kan negeren in een beschrijving van de route.

Zoals in veel plaatsen is er een overmaat aan religieuze gebouwen. Opmerkelijk zijn de twee voormalige synagoges.

Wat sick: in één zit nu een uitvaartonderneming.

Over een onverhard wandelpad door een nieuwbouwwijk verlaat het pad Borne en gaat het door het coulissenlandschap langs beken richting Almelo. Bij de grens van Borne komt je langs het Spanjaardgemaal en het Staatsbosbeheerterrein Stroomisch.

Het gemaal is men aan het herstellen. Vroeger werd er water gepompt voor de textielindustrie, nu wil men het voor natuurbeheer gaan gebruiken.

De Deuringerbeek is het volgende water dat wordt gevolgd. In praktijk kronkelt de route langzaam weg van Borne. Er zijn allerlei voorjaarsbloeiers te zien (extra pagina) en ik zie koolmezen, karkieten, een groene- en een grote bonte specht. Verder zijn er opmerkelijk veel Vlaamse gaaien.

Bij de Bornesche beek is het middeleeuwse Weleveld te vinden. Met een grote reeks metalen reliefs worden de drie standen uit de middeleeuwen weergegeven. Geen idee of het bezoekers trekt, maar met de informatie over de tijd rond 1300 is het zeker leuk om even rond te kijken.

De Bornsche beek gaat over in de oude Bornsche beek. Verder niet heel relevant. Omdat dit de “Twentse Bekenwandeling” wordt het toch even vermeld.

En er is nog iets wat een vermelding vereist in dit verhaal. Er staat een aanwijzing voor kabouters. Nieuwsgierig loop ik een stukje om. Leven ze hier in het wild? Houden ze hier een paas bijeenkomst? Geen idee, wel een extra pagina!

WELCOME
FOREVER

Na dat mini ommetje gaat het langs een snelstromende beek richting Almelo en de rivier de Loolee. Daar gaat het route-technisch gruwelijk mis. De GPX geeft aan dat het pad langs de rivier afgesjouwd moet worden tot Almelo. En het ziet er uit als een degelijk pad, dus ik begin er enthousiast aan. Terugkijkend is de conclusie dat je bij een pad van een paar kilometer moet inzoomen als je op een GPX loopt.

Na een paar kilometer blijkt dat er voor de verkeerde oever is gekozen. Deze kant brengt je bij een natuurgebied. Mededelingen dat iets verboden is vind ik betrekkelijk. Hier blijkt zoveel water dat terugkeren de enige optie is. Wel zijn er veel watervogels en hollen er hazen met nog een dikke wintervacht. Het korthouden van de planten gebeurd door een mooie kudde lakenvelders.

Via de andere kant blijkt Almelo goed bereikbaar, en de tegenliggers geven veel vertrouwen dat het nu wel goed zit.

Bij een stoplicht aan het begin van de plaats gedenk ik Herman Finkers, waarbij er een blik op Kasteel Almelo geworden kan worden vanaf de oprijlaan.

De bocht naar het station is niet vervelend, en zeer afwisselend. Oude kerk, moderne winkelgalerij, oude textielbouw en een hypermodern stadhuis wisselen elkaar af. En steeds dicht bij het water. Bij het stadhuis staan wat mooie beelden van ijsvogels, ik maak er een tweede weerfoto van. Daarna rest nog een broodje scoren en naar huis. Tip: loop van Almelo naar Borne, da's boeiender.

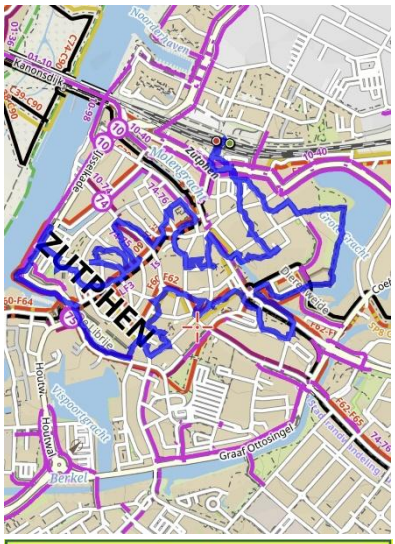

HANZESTEDEN – 21 APRIL'26

Hoe precies moet je zijn in een korte verhalenbundel als dit? Vandaag een tocht in Gelderland en Overijssel samen met mijn zus Karin. Om dat te delen in geografisch correcte stukken draagt hoogstens bij aan de totale chaos van deze bundel, maar niet aan de samenhang. Dus wordt het één verhaal over twee steden, die worden verbonden door de IJssel en door een spoorlijn.

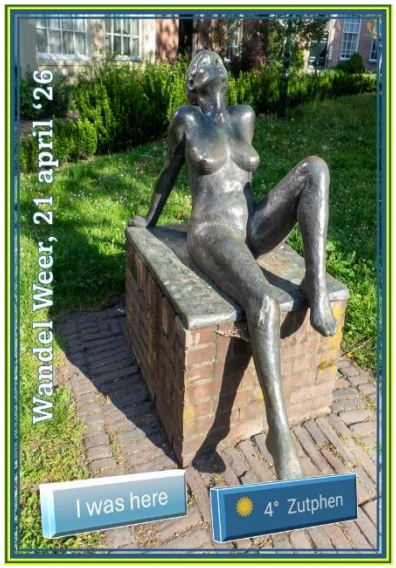
ZUTPHEN

We ontmoeten elkaar op het station in Amersfoort en reizen verder naar Deventer. Daar beredeneert Karin waarom we in Zutphen moeten starten en niet hier. Ze wil een Deventerkoek en heeft weinig vertrouwen dat dit een succes wordt als de koek de hele dag wordt meegesleept. En dus stappen we nog een keer over en beginnen de wandeling een kwartier later in Gelderland.

Op het station laat een vlag onmiddellijk zien dat we vandaag in een Hanzestad lopen. Onderweg wordt als snel duidelijk dat het een oude stad is met veel resten van de oude vesting, te beginnen met de Spanjaardspoort. Daana komen we de de Oude Bornhof, de Berkel-, Drogenaps- Bougonje- en de Wijnhuistoren tegen. Ze krijgen een extra pagina.

Ook zijn er een reeks hofjes, met hier en daar kunst. De zonnende vrouw ligt er mooi bij in de zon, maar, zoals de weerfoto laat zien, ons is het nog te fris.

Verder is het centrum van de stad echt oud, met prachtige panden en een reeks kerken.

Uiteraard wordt er ook uitgekeken naar de kleine lieden, en zowaar we zien een engeltje in het gras 😊

Van de verdere beelden maken we ook een extra pagina.

Drogenapstoren
Spanjaardspoort
Geweldigershoek
Bourgonjetoren
Vestingmuur
Berkelpoort
IN DE ARMEN

Er staat veel in bloei en alle bomen lopen uit. Dan heb je de neiging naar de schoonheid van de stad en zijn natuur te blijven kijken. Dat is zeker de moeite, maar het blijft een Hanze stad en dan moet er een haven zijn, want anders was het niet Hanze maar hannessen met de schepen die de handelssteden verbonden. Tegenwoordig is de haven niet heel indrukwekkend meer, wel laat de enorme havenmuur zien dat het een serieuze stad was in het oostelijk deel van het land.

Tegenwoordig tref je er alleen nog sport dobberaars aan.

Het aantal kerken is zo groot dat dit wel tot leegstad moet leiden. Of tot alternatief gebruik. We nemen er in één een kijkje, die is omgebouwd tot een indrukwekkende bibliotheek.

Van de vele oude panden met mooie gevels valt zeker deze op. Het “Dat Bolwerk” met de vele luiken verwacht je een stadsarchief of gemeentemuseum, maar hier zit nu een kunstenaarscollectief.

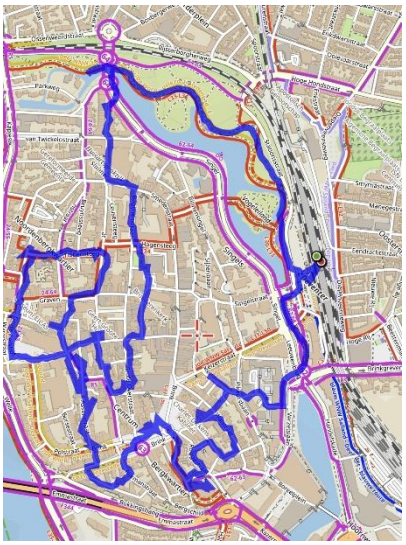
Ondertussen doen we ons uiterste best lang van de plaats te genieten, toch valt het niet te vermijden dat we aan het eind van de ochtend weer voor het station staan.

We kunnen het oude centrum van harte aanbevelen, maar stappen toch op de trein richting Vlissingen, om na een kwartiertje te beginnen aan de 2e wandeling van vandaag.

DEVENTER

Karin had bedacht dat deze stad ons doel van vandaag moest zijn. In tegenstelling tot Zutphen ken ik de plaats wel een beetje. Ik heb er wat klussen gedaan voor mijn werk en we zijn er een keer geweest voor de jaarlijkse Dickensmarkt. Om met dat laatste te beginnen, er zijn nog al wat boekhandels in Deventer maar, op een tweede handsboekhandel na, is er in deze tijd van het jaar geen spoor van Charles te herkennen. We hebben inmiddels wel in een NS Huiskamer ons cafeïne gebrek aangevuld en beginnen opgewekt aan het vergelijken van de steden. De route omzeilt de oude stadsmuur en de IJssel, dus het Hanze element valt niet op.

Het park langs het station verraadt nog wel dat er in het verleden een stadsmuur stond. Dat is niet zo gek van de plaats hoort tot de vier oudste steden van het land.

De wandeling gaat eerst langs het kunstwerk Dialoog van Jan Snoeck en langs tamelijk saaie kantoorgebouwen. Daarna draaien we het oude centrum in, net voor we langs het voormalige RVO kantoor komen. De eerste vaststelling is dat er een overmaat aan boekhandels is. Verder is het minder een eenheid dan Zutphen. Niet erg, wel opvallend. Er zijn veel winkels en de winkelstraten, die zijn versierd met paraplu´s, maken ons best wel blij zo in de zon (waar trouwens weinig voor nodig is). Er is kunst te zien, en die is veel gevarieerder dan tijdens de eerste wandeling, o.a. over humanisme.

Ook hier hobbelen we een kerk in. Die is zeker niet onaardig. We worden er “ontvangen” door een chagrijnige vrouw die vraagt of we voor de Palestina tentoonstelling komen of voor de kerk. Met zo’n morele verontwaardiging in haar stem die verraadt dat je verwerpelijk bent als je voor de kerk kiest.

Als ik opmerk dat de Guernica is nagemaakt worden we afgeschreven. We kijken rustig rond 😊

Hoogtepunt van de wandeling is de Brink, dat claimt het grootste plein van het land te zijn, met daarop de oudste waag van het land uit 1528. Nog steeds is het een prachtig gebouw. Een ander “must see” op het plein is het beeld van Albert Schweitzer.

Voor we de Waag kunnen bekijken zien we al “*het*” doel van Deventer: Bakkerij Bussink.

Aan de gevel hangen niet een, maar twee “hofleverancier” wapens. De van O.N.’s moeten zich dus ongans vreten aan hun product, jawel, de Deventer koek. Je kunt iets van dat product vinden, maar de winkel is een bezienswaardigheid op zich en krijgt een eigen pagina.

Op sommige punten is te zien dat de stad echt oud is, zoals bij de huisjes tegen de kerk en de oude panden met enorme luiken.

Wel bedenken we dat we niet een dag kunnen lopen op koffie alleen, dus, o wat een narigheid, we vinden een aardig restaurant voor een lunch, waar ze zomaar karnemelk bij serveren.

We zien nog wat hofjes en combinaties van oude en nieuwe gebouwen, zoals het stadhuis van de stad.

Daarna is het uitlopen langs het park bij het station waar we nog even een bankje testen en ik nog even zwaai naar het grote kantoor van Staatsbosbeheer aan de andere kant van het water. Daarna is het echt tijd om de trein naar het westen weer op te zoeken.

Ons terras en de koffiekamer
zijn op dinsdag gesloten.
In onze winkel bent u van
harte welkom!
Deventer
koek
J. BUSSINK

BUSSINK
DEVENTER KOEK
KRUID-
KOEK
BUSSINK
DEVENTER KOEK
J. BUSSINK

J. Bussink's
Echte
Deventer Koek
A° 1593

BUSSINK
DEVENTER KOEK

DALFSEN – ZWOLLE (OVERIJSSELSE BUITENPLAATSEN), 29 MEI'26

Het weerbericht is vannacht veranderd van "*achter in de middag nat*" naar "*code geel eerder in de middag*". Doorwaggelen vanaf de start lijkt zomaar het beste plan.

Die start is in Dalfsen waar de weerfoto wordt gemaakt. Niet het soort kunst dat de meeste indruk op me maakt, maar verder zie ik geen bruikbaar materiaal. Vanaf het station gaat het verheugend snel de bossen in. Die horen bij Havezate Den Berg, een kasteeltje dat je ook aan de andere kant van het water ziet liggen.

Er zijn veel watertjes omheen, die, als ik het goed begrijp, verbonden zijn met de O.Vecht. Vooraf was ik gewaarschuwd voor de slechte bewegwijzering. Nu heb ik een mening over de provinciaal routebeleid van Overijssel. Die staat al eerder in deze bundel. Vandaag vind ik het meevallen, vooral voor kleurenblinden. Er staan altijd wel een of meer pijlen de kant uit die je toch al van plan was te nemen. En vandaag kleur ik niet heel erg binnen de lijntjes. Het route programma toont leuke bospaden die er aantrekkelijker uitzien dan doorsjouwen langs fietspaden.

Dit gaat goed tot een bord "eigen terrein" met ondersteunend schrikdraad. Dat laatste heeft een handige greep, zodat de dislectische wandelaar het bord kan negeren en bezoekervriendelijk langs het draad kan.

Een heel stuk later kom ik een man tegen die vertelt dat dit niet alleen een eigen weg

is, maar vooral zijn eigen weg. Ik geef aan dat ik de route niet ken, en aan de wandel ben naar Zwolle. Hij blijkt niet onredelijk en wijst me de weg, zodat ik via zijn eigen weg de tocht kan vervolgen.

Er volgen nog wat natuurgebieden richting Wijthmen waarbij ik steeds de autowegen goeddeels weet te omzijlen. Daarbij is er genoeg te zien: ooievaar, hazen, eekhoorns witte kwikstaarten is een greep uit wat wordt waargenomen. De flora krijgt een aparte pagina, met hier nog speciale aandacht voor een haas en een orchidee.

Op Wandelnet staat het commentaar dat je over een boerenerf met een bijtende hond moet. Dat blijkt wat overdreven. Een boer heeft het pad bij zijn erf getrokken door er materiaal een voortuigen langs te gooien, de waarschuwing hapgrage hond geldt alleen voor het terrein dat wel van hem is. Je kan er dus gewoon doorlopen.

Als er dan we het dan toch over boerderijen hebben: er zijn veel prachtige exemplaren te ontdekken onderweg.

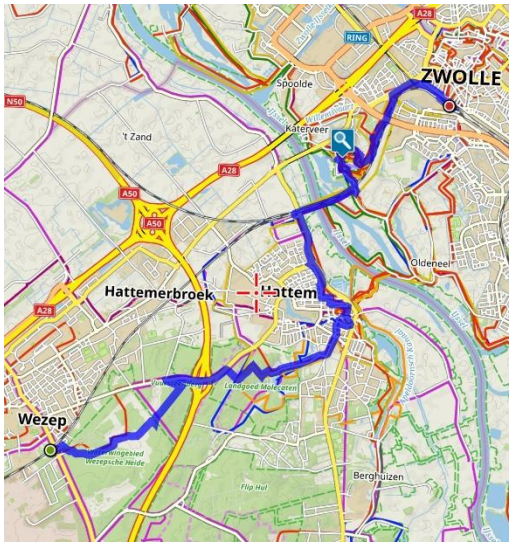
Met alle watertjes en bruggen is het prima lopen, en ik blijf de regen duidelijk voor.

Wijthem is de laatste plaats voor Zwolle. Feitelijk is het al deel van die stad en zijn ze het aan het volbouwen. Voor je echt in de provinciehoofdstad bent ga je langs de Wijthemer plas, waar wandelaars stuiten op een afgesloten voetgangersbrug. We tonen aan dat dit ons niet afremt en groeten elkaar, na het nemen van de horde, vriendelijk. Daarna is het alleen nog langs de ravelijn van Zwolle naar het station lopen voor de trein naar huis.

WEZEP – ZWOLLE, 10 OKTOBER 2026

Vandaag geen gebrek aan routebordjes. Vaak staan er zelfs twee paaltjes naast elkaar. Een rechtvaardige vraag lijkt dan ook welke tocht ik heb gelopen. Het houtsnijwerk naast het station laat in ieder geval zien dat het vertrek in Wezep was.

Het boek geeft aan dat het een NS en SP11 wandeling is.

Lijkt overzichtelijk. Vooral als je gewoon loopt en nergens over nadenkt. Kan ik aanbevelen, al is niet per definitie mijn modes operandi. De bordjes geven een reeks opties. SP11 is het Hanzenstedenpad. Detail, en in deze best belangrijk, die heeft bij Zwolle-Hattem een rondwandeling en dat is best nog een stukkie waggelen vanuit Wezep. Bovendien is de SP sticker geel/rood en hier is geen geel te zien (in ieder geval niet de eerste kilometers). Wel zijn er stickers met het prikkeldraad teken van het Westerbork pad. Verder worden de paaltjes versiert met klompenpaden stickers: het Assenradepad, het Hoenwaardsepad en het Wisperpad. Samen zorgen ze voor een kleurig geheel op de paaltjes. Mijn keuze valt op de GPX streep op mijn mobiel, waarbij ik voornamelijk de Westerbork route volg.

Vanuit het station ga je eerst de Wezepsche heide in. Misschien niet zo spectaculair als bijvoorbeeld de Posbank, maar absoluut mooi en een beschermd waterwin gebied. Dan is het even inspannen om de Vuursteenberg op te lopen. Laat je niet verleiden door de naam “berg”. In de Tour de France m/v zou het vals plat worden geoemd. Het paaltje bij de berg krijgt de dagprijs voor mooiste routeduiding. Je bent dan inmiddels in Hattemerbroek. Er zijn wat vochtige greppels, geen idee of een ervan in vochtiger tijden echt een “broek” is. Ondertussen is vastgesteld dat het vandaag een prachtwandeling is!!!

Het volgende gebied is Molencate, ook met een eigen beek (in betere tijden). Er hangen wat paarden rond in de weiden. Er is ook een veulen dat er plezier in lijkt te hebben voorbijgangers te trakteren op bokkensprongen.

Dan is het tijd voor Hattem. Ooit ben ik er een paar keer op zomerkamp geweest met de Utrechtse Watervrienden. Nu kan ik de conclusie trekken dat de kampleiding niet het risico heeft genomen Utrechtse jeugd op de plaats los te laten, want dat zou het me zeker herinneren. Het blijkt een prachtige Hanzestad. Het heeft een molen en stadsmuur- en poorten. Door de stad (het heeft sinds

1299 stadsrechten) loopt een gekanaliseerde sloot die, een stad waardig, "*de grote gracht*" heet. We zitten inmiddels wel diep in de bible-belt. Beelden vind je er dus nauwelijks, laat staan kleine lieden. De eerste dagfoto is daarom een plaquette die aan de kerk zit. Het is de Waalbrug die in 1940 en '45 gebombardeerd is.

Met een paar bochten door de plaats, waarbij je langs veel prachtige bloemenperken komt, verlaat je, na marktplaats en stadhuis, via een poort de plaats.

Daarna is het nog een stuk lopen over een smal pad tussen de nieuwbouw en de auto-weg richting de (spoor) brug over de O. IJssel.

Ook deze rivier staat waanzinnig laag, maar vanaf de brug is het een mooi gezicht.

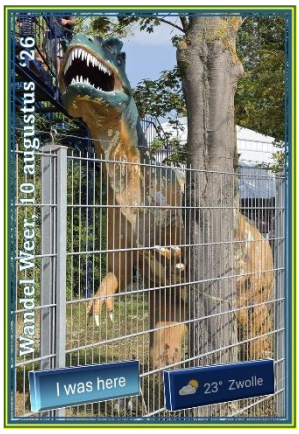

Daarmee komt de tocht in Overijssel. En zo komt ook de vraag of dit verhaal onder Gelderland of Overijssel moet staan. De afstanden zijn in beide provincies nagenoeg gelijk en ook, hoewel totaal anders, zijn ook beiden erg mooi. Bij gebrek aan een VAR is er dus lukraak gekozen voor Overijssel.

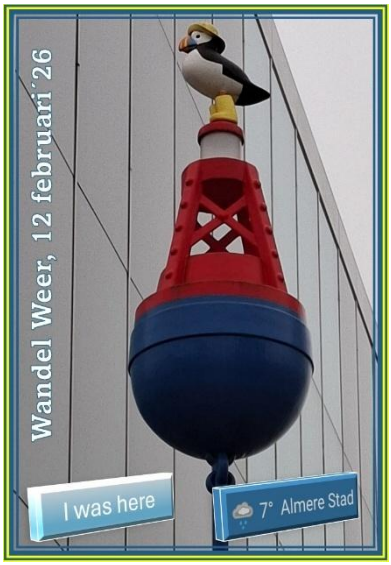

Na de brug loop je “het Engelse Werk” binnen. Het heeft lange historie. In de 16e eeuw is hier een verdedigingswerk opgericht dat in de eeuw erna stevig is uitgebreid met muren en poorten. Toen in 1790 Zwolle niet langer een vestigingsstad was moest men iets met het gebied en sinds 1828 is het een wandelplaats. Het is heerlijk wandelen, waarbij de medenatuurgebruikers vandaag opmerkelijk te scheiden zijn in twee groepen: de woef- en buggy walkers enerzijds en de Zwollenaren anderzijds. De eerste groep komt vriendelijk groeten voorbij, de andere zouden allemaal geëmigreerde Amsterdammers kunnen zijn een vriendelijk knik wordt stevast beandwoord met een “*je kan doodvallen-blik*”. Het Engelse werk gaat over in het Spoolderbos waarna je het echte Zwolle in loopt, met direkt een leefgebied voor de kleine lieden. De 2e provincie, dus 2e weerfoto. Nu met een goed afgerasterde T-rex. Vorige keer heb ik gemerkt dat de uitbreidingen van NS/Dinopark de routes hebben onderbroken, dus pak ik direkt de korte extra bocht naar het NS station in Zwolle.

ALMERE, 12 FEBRUARI'26

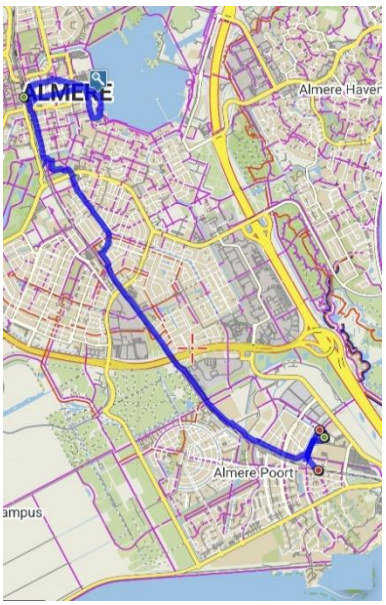

Het is leuk om van tijd tot tijd naar een conferentie te gaan. Als je daar pas om 12:30 wordt verwacht is het een beetje zonde van je dag. Een ommetje voor die tijd is dan een optie, ook al is het weer matig.

Almere is blij, het is jarig.

Vanaf het station Centrum is een wandeling van 2,6 km uitgezet. Normaal kom je voor die afstand je bed niet uit, als je daarna doorloopt naar het Top Sport centrum in Almere Poort gaat de teller toch nog >10 km.

De reis begint met gezeur. Ik reis eerste klas, maar een software programma zet dat van tijd tot tijd om. Zo ook nu. De conducteur schijnt zijn werkgever te kennen en laat me doorreizen als ik aantoon dat het niet mijn keuze is.

Daarna is het moderne centrum van de stad leuk om eens te bezoeken. De van Rossems hebben er eens een programma over gemaakt. Uitgaande van "*het is helemaal niets*" kwamen ze tot de conclusie dar het eigenlijk architectonisch best een leuke plaats is. Daarbij kom je langs het water en dat levert de weerfoto. De bouw krijgt een aparte pagina.

Ook in de Flevopolder kom je weer sprookjesfiguren tegen.

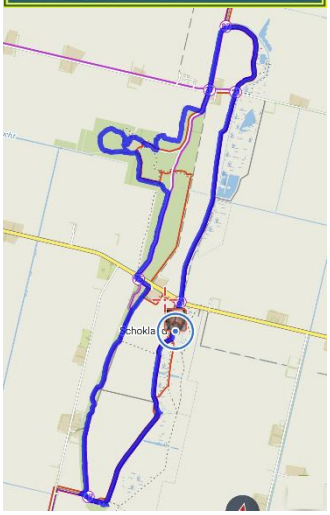
Na de rondwandeling is het min of meer langs het spoor lopen tot je bij het nationale sportcentrum bent. Je kan door het J. den Uylpark, hoewel men zijn best doet dit aan te duiden als Beatrix park. Het beeld van onze oud premier zal in ieder geval niet bijdragen aan het onthouden van zijn naam. Verder passeer ik een bekend zwembad en is de conferentie van de Beweegalliantie aardig.

het Duikcentrum van Almere
BEVER

SCHOKLAND (MIDDELBUURT), 9 MAART'26

Een deel van deze wandeling is onderdeel van het Diagonaalpad. Dat heb ik in oktober'24 gelopen, maar via de "*75 wandelingen*" loop je het voormalige eiland rond, in plaats van dat je er via de kortste route in de lengte overheen gaat. En nu ben ik in gezeldschap van mijn zus Karin. Door omstandigheden is dat ook al weer een tijdje geleden.

Een rondje Schokland is meer een uitgebreid ommetje dan een serieuze wandeling. Dus nadat zus en ik de auto in Middelbuurt hebben geparkeerd vertrekken we opgewekt in zuidelijke richting. Het voormalige eiland is *Unesco werelderfgoed* en dat laten ze weten ook. Op diverse plaatsen staan blauw/witte beeldjes van een mens en een dier, waar je info kan krijgen over een van beiden door aan een wiel te draaien. De Wandel weerfoto is een voorbeeld.

Het gebied van Schokland is duizenden jaren bewoond geweest. In die tijd heeft de zee serieuze pogingen gedaan ons land op te eten. Eerst was er een stevig meer, het Flevomeer. Dat groeide uit tot Aelmere (Romeins) en uiteindelijk de Zuiderzee. In die laatste bleven wat eilandjes achter, zoals Marken, Urk en dit Schokland.

De omstandigheden waar vaak bar op de eilanden en zo besloot de regering in 1859 dat de resterende bevolking van Schokland moest opzouten.

Zo'n eeuw geleden besloot men tot "*We willen ons land terug*", wat in WOII, na het eerdere gereedkomen van de afsluitdijk, leidde tot de start van de inpoldering van de Zuiderzee, te beginnen met de Noordoostpolder. Daarmee kwam Schokland als een 5 km lang "stokbrood" net boven de omgeving te liggen. Rond het voormalige eiland ligt een ring van nat natuurgebied met veel water- en weidevogels.

Bij het wegpompen van het zeewater kwam er van alles boven water. Scheepswrakken en neergestorte vliegtuigen worden in de polders aangegeven met oranje bordjes. Omdat we wat hoger lopen zien we er een aantal in de verte.

Ook zijn er menselijke resten gevonden, o.a. bij de kerk op de zuidpunt. Daar staat alleen de fundering nog van. Men heeft er een monument van gemaakt en er de gevonden resten herbegraven.

Vlak bij de kerkruïne is nog een grote vuurplaats. Daarna draait de route in noordelijke richting langs de westelijke kant van het ex-eiland. Het gebied is bosrijk. Men doet niets/nauwelijks wat aan onderhoud om een natuurlijke omgeving te creëren.

Dat niets doen geldt helaas ook voor de verzameling stenen die langs het pad is aangelegd. Met info zou het een leuke deel van de wandeling zijn.

We passeren nog verschillende beeldjes voor we bij de voormalige vissershaven komen, compleet met vuurtoren, brulboei-huis en voormalige woning van de havenmeester annex veldwachter.

Ook hier ligt een massagraf veld. De tocht gaat door tot het noordelijkste punt, waarna we langs de oostkant teruglopen richting auto.

Daar is ook het museum, en nu we er toch zijn nemen we dat meteen mee, om te beginnen met het restaurant dat Schokkerbrok en goede koffie serveert.

Het museum bestaat uit de kerk en een paar huisjes. Leuke bonte verzameling die varieert van het skelet van een holenbeer via klederdracht tot een propeller van een neergestort vliegtuig. De dijk laat zien hoe is geprobeerd de Zuiderzee buiten te houden… het is een leuke afsluiting van een mooie tocht.

De beelden onderweg en in het museum krijgen een extra pagina.

1859
ONTRUIMING

LELYSTAD: STADSWANDELING OOST EN STADSWANDELING WEST, 27 APRIL'26

Tijdens de “leuke wandelingen” hebben we carnaval al gehad. Vandaag is het koningsdag. Het nieuws meldt dat 66% er blij me is. Voorlopig hou ik mijn mening voor me, want de reis gaat over Amsterdam en je weet maar nooit.

In ieder geval lopen in Utrecht al de 1ste reizigers in het oranje, al dan niet met de Nederlandse vlag.

Voor Utrecht en Amsterdam geldt de NOS-oproep “*blijf hier weg*”, geen idee of dat ook geldt voor de laatste van de provinciehoofdsteden in deze reeks wandelingen, ik waag het er gewoon op.

Lelystad is eerder langsgekomen tijdens het Diagonaalpad, alleen niet als stadswandeling. Nu is de GPX van twee stadswandelingen gevonden. Bij goed weer moet het mogelijk zijn beiden in één keer te lopen, zolang er geen kleedjes in de weg liggen.

Dat blijkt te kloppen. Lelystad bouwt en verbouwd, dus het is even zoeken hoe je het station uit komt, daarna sta je ook onmiddellijk op het kleedjesplein. Het is nog niet erg druk, waardoor het eenvoudig fotograferen is. Koningsdag krijgt een eigen fotopagina.

Daarna gaat het verder met wandeling “oost”. De Wandel Weerfoto geeft goed aan hoe ik het ervaar. Er is helemaal niets mis mee, maar wel: “mostly boring”.

INTERMEZZO

Tijdens de Schoklandwandeling zijn we al langs de wrakaanduidingen op Flevoland gekomen. Nu staat er één midden in de stad. Hier het verhaal van de QR

Batavialand te Lelystad, Maritiem Archeologisch Depot

Type	*Scheepswrak*
Locatie	*Lelystad, Nederland*
Periode	*circa 1500*
Ontdekt in	*1975*
Soort	*Vrachtschip*
Status	*Weggehaald*
Protectie	*Wettelijk beschermd*
Processtap	*Opgegraven*
Auteur	*Joran Smale*

KONINGS
FEEST

Historie

In 1975 zijn steengoedscherven te voorschijn gekomen bij de aanleg van een riool in Lelystad, op kavel B55 in Oostelijk Flevoland, aan het Maerlant. Bij een nadere verkenning bleek ter plaatse een scheepswrak te liggen. In datzelfde jaar is de vindplaats opgegraven. Het betreft een vrij lang en smal vaartuig met een plat vlak. De vorm van het voorschip, waarvan de zijden ontbreken, kon niet worden vastgesteld, maar zal evenals het achterschip gepiekt zijn geweest. De bodem is karveel gebouwd, terwijl de zijden een overnaadse bouwwijze vertonen. De naden tussen de planken zijn voorzien van gesinteld mosbreeuwsel. De overnaadse planken zijn met twee keer omgeslagen spijkers aan elkaar bevestigd. Het schip heeft rechte vallende stevens en een stevenroer. Enige zware stukken hout op zes meter van de voorsteven wijzen op een mastspoor. Het schip lijkt minder geschikt voor het varen op open zee; mogelijk toonde de Zuiderzee in de late middeleeuwen een minder grillig karakter dan in de periode daarna, toen de Zuiderzee zijn grootste omvang had bereikt. Op de vloer in het achterschip zijn aanwijzingen voor een stookplaats gevonden: een aantal beroete handvormstenen, fragmenten van een grote vloertegel en een halve kloostermop. De turven die daar ook lagen hebben gediend als brandstof. Voor het bereiden van de maaltijden waren een steelpan, twee kleine grapen, een bronzen grape en een koperen aker aanwezig, die alle sterk waren beroet aan de onderkant. Een kruik en een kan zullen hebben gediend om voedselvoorraden in te bewaren. Evenals in andere schepen uit deze periode zijn ook in dit schip enige wapens aangetroffen: een nierdolk en een goedendag. De opbouw van het bodemprofiel wijst uit dat het schip is vergaan in het begin van de tweede helft van de vijftiende eeuw. De datering van de voorwerpen wijst eveneens in de richting van die periode.

Beschrijving: Een vrachtschip uit de vijftiende eeuw, Lelystad

Opgraving van een 15e eeuws vrachtschip aan het Maerlant in Lelystad. De scheepsarcheologen werden pas gewaarschuwd toen een deel van de riolering al was aangelegd.

De wandeling is dus weinig opwindend en gaat voor 99,95% over een verharde ondergrond, zoals dit asphaltpad door een park. Als je de wandeling exact loopt kom je bijna helemaal niet tussen we woonblokken vandaan.

Wel is het een veilige wandeling. Er liggen wat wegen door, en rond, de start met een maximale snelheid van 50 km/u, die zijn zo aangelegd dat ze uitnodigen tot veel hogere snelheiden.

aandachttrekker tijdens het lopen. Ook kunst is marginaal aanwezig.

Wandeling West sluit goed aan op Oost. De bouw lijkt sterk op onze eigen omgeving en is iets minder blokkenbouw. Dat is margnaal prettiger.

Bij een winkelcentrum staat een lollige sculptuur van winkelend publiek, waar iemand een extra wagentje tussenin heeft gezet.

Ook bij dit tweede deel blijft het meer meters

Doordat er een reeks wandel/fietsbruggen overheen zijn aangelegd is het prettig om ze over te steken is.

Verder is er echt heel weinig dat de aandacht trekt. Oké, er zijn een paar kleine lieden en hier en daar is plek voor wat voorjaarsbloeiers. Verder is de nationale driekleur, eventueel met extra oranje vod, de enige

maken, onder uitstekende omstandigheden, dan dat het inspirerend wandelen is.

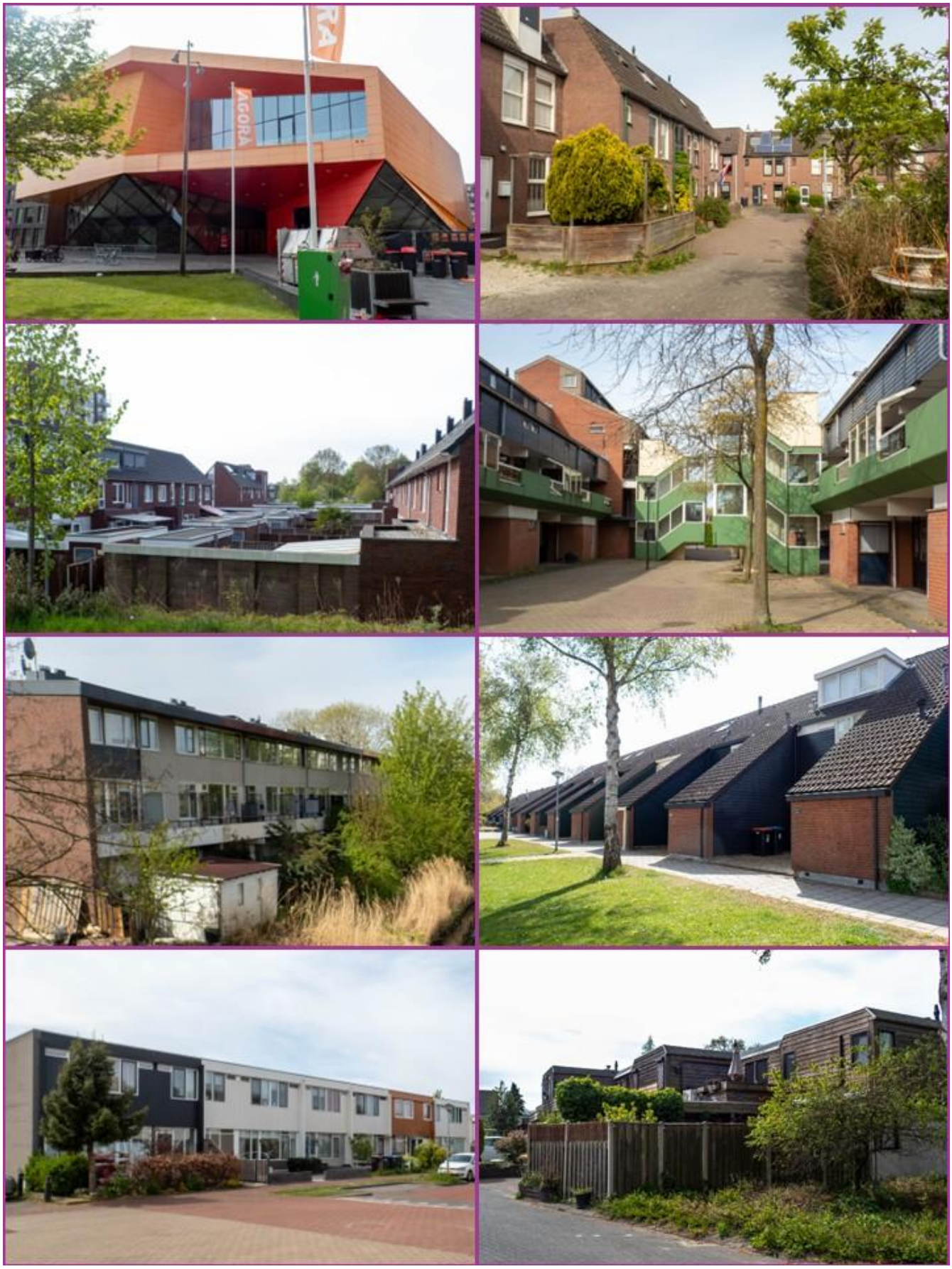
Als ik het station begin te naderen valt op dat de dresscode vandaag duidelijk oranje is.

En dat er duidelijk veel meuk van eigenaar is gewisseld, want er komen hordes mensen met grote tassen en zakken uit de richting van het kleedjesplein.

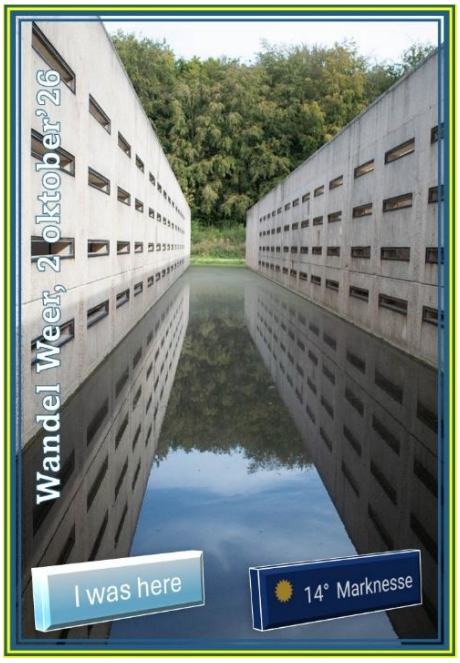
Om toch een impressie te geven van de wandelomgeving volgt er nog één pagina met voorbeelden van de bouw waar je langs sjouwt.

Van het station gaat het in verheugend tempo naar huis. Het publiek is van mening dat het onderscheid tussen de 1ste en 2e klasse belachelijk is en dat dit ook geldt voor het onderscheid treincoupe en vuilnisbak. Het NS personeel laat zich dan ook niet zien en beperkt zich tot wanhopige opmerkingen over het meenemen van de zooi. Ik kom goed thuis en kan Lelystad afvinken.

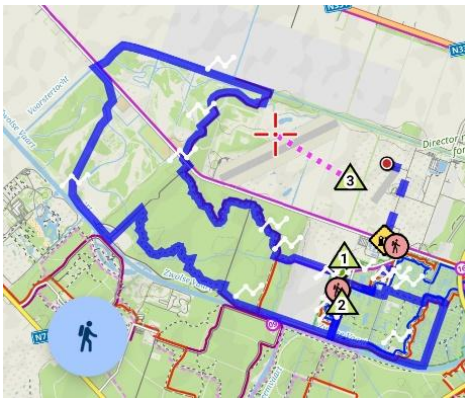

AGORA

MARKNESSE, 2 OKTOBER'26

Het verhaal over deze etappe is naar kort. Het was en mooie wandeling in het Waterloopbos bij Marknesse. Dit is een terrein van Natuurmonumenten, en in het verleden van Rijkswaterstaat. Een gebied vol proefopstellingen voor grote waterprojecten zoals de Maasvlakte en de pijlerdam. Tweejaar geleden volledig beschreven in de etappe Vollenhove – Enservaart van het Diagonaalpad. Dat hoeft niet over.

Tijdens die wandeling maak je een korte doorsteek door het gebied. Nu pak ik de hele route, met een groot stuk door het bos waar je de ene paddenstoel na de andere tegen komt.

Sterker nog, Natuurmonumenten heeft het op één gezet in hun huidige najaar folder voor iedereen die paddenstoelen wil zien.

Een paar dingen gaan niet goed. Ik stel het fototoestel niet goed in. Bijna alle foto's van de paddenstoelen eindigen als zwarte vlakken.

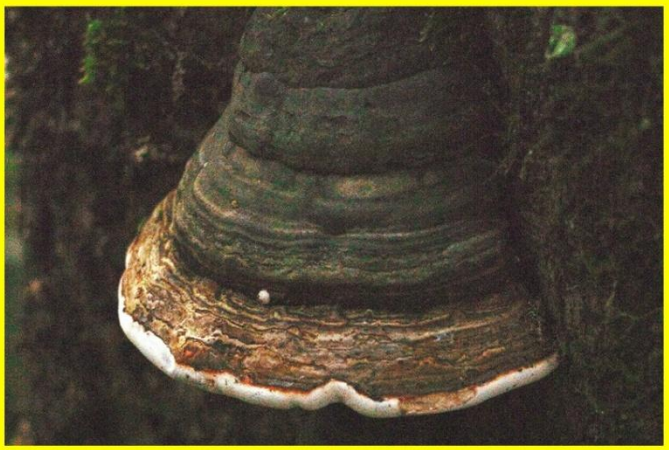
Dus er moet nog een andere paddenstoelen wadendeling uit het gidsje van Natuurmonumenten worden gemaakt.

Daarnaast is het wandelprogramma van slag en trekt rare strepen. Het kaartje toont dan ook de geplande route en niet de extra bochten.

De wandeling start bij het voorlichtingscentrum "het Proeflab" van Natuurmonumenten.

Daarna gaat het langs paden met veel bochten langs de modellen van de waterwerken en die zijn absoluut de moeite waard en de oorzaak van nogal wat extra meters die worden gemaakt.

Niet alleen bij het voorlichtingscentrum is het druk, zeker ook op het terras. Ook onderweg zie je overal mensen wandelen, vaak met kind en/of woef.

Het is echt verbazingwekkend hoeveel mensen er op dit “cultureel erfgoed” afkomen.

Voor mensen die nog meer willen dan de 14,5 km die ik nu heb gemaakt is er een trek pontje om naar de overkant van de vaart langs het bos te gaan.

Sinds ik er de vorige keer ben langsgekomen, tijdens het Diagonaalpad, is het hier betaald parkeren.

Tenzij je lid van Natuurmonumenten bent, wat we in ieder geval kunnen aanraden.

LEEUWARDEN(LJOUWERT, LIWWADDEN OF LEEWADDEN), 23 FEBRUARI´26

Zeker nu besloten is dat iedere niet-eilandbewoner in deze provincie de Friese taal moet leren is het passend om wat namen in het Fries te melden.

Het is nat. Niet dat het regent; die twee spetters tellen niet. Door alle sneeuw en regen van de afgelopen weken is de grond verzadigd en treden rivieren een beetje buiten hun oevers. Zo zwemmen de eenden zelfs in de plassen naast het pad.

Het is dus goed dat er is gekozen voor een stadswandeling, anders was het een moeizame tocht geworden.

De wandeling bestaat uit twee delen. Eerste een zuidelijk deel, waarbij je lang langs het riviertje de Potmarge loopt, daarna met een enorme kronkel door het centrum.

Het NS station ligt op het verbindingspunt van de delen, dat is heel comfortabel.

Het is een NS wandeling, dus ik ken mezelf een extra punt toe voor deze foto. In het algemeen geldt ook hier: loop op GPX of vergeet het maar.

De stadswandeling kent veel afwisseling met aardige stukken door en langs parken in het

eerste deel van de wandeling, waarbij je dus langs de rivier komt. En er is een overmaat aan kerken onderweg.

Die rivier schijnt erg smerig geweest te zijn, maar met veel baggeren en spoelen is de Potmarge nu helder en er zit vis.

Door de stad lopen meerdere kanalen met veel (woon)boten, wat ook niet verkeerd is om naar te kijken.

Verder is er veel laagbouw van voor WOII.

Zoals veel grotere steden heeft Leeuwarden de buurgemeente(n) opgegeten; zoals hier Huizem. Het beeld van de kolenplukkende boer dat ter herinnering is neergezet staat op de extra beeldenpagina.

In Huizem staat de dorpskerk, het oudste gebouw van Leeuwarden. Zo oud zelfs dat men niet weet hoe oud, maar reken maar op een 800 jaar. Nu is het gebouw van Stichting Alde Fryske Tsjerken en beschikbaar voor bruiloften en partijen. En voor uitvaarten, al kan je hier niet meer terecht op het kerkhof. Vol = vol!

In het centrum passeer je de nieuwbouw van het Friese Museum, waar je nu naar een filmvoorstelling kan. Niets mis mee, maar voor een wandelaar een te grote onderbreking.

Leeuwarden heeft een lange geschiedenis en de Friezen gaan terug tot voor het knokken met de Romeinen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de oude stadskern is gebouwd als vestingsstad kompleet met ravelijn. De vorm is nog duidelijk herkenbaar als je goed oplet.

Uit de 15e eeuw is het Burmaniahuis. Een lange geschiedenis, nu opgenomen in het moderne stadhuis.

Verder staat er een ietwat scheve grote toren, de Oldenhove (wat ook weer een geannexeerd dorpje is).

De toren heeft de putdeksels gehaald, en daarmee dit verhaal.

Een andere toren is de St.Bonefatius kerk uit eind 19e eeuw naar een ontwerp van Pierre Cuypers. Deze is veel slanker en gedetaillerder dan de torens die hier uit de middeleeuwen stammen.

Na het Fryske Museum heb ik mazzel, in het Natuurmuseum Fryslan kan je wel terecht.

Ze hebben vandaag een programma voor de jeugd, om ze tijdens de voorjaarsvakantie van de straat te houden en je kan er gratis koffie drinken. De bijzondere tentoonstelling gaat deze keer over mummies. Samen met een toiletbezoek een prima stop.

De stad heeft nog veel meer te bieden, zoals het Provincie Huis, de Waag en de Groningse Universiteit. Ik beperk me hier tot het beeld van twee enorme hoofden voor het station met de titel *Love* van Jaume Plensa, die ook verantwoordelijk is voor een enorm beeld in de hal van het Erasmus ziekenhuis in Rotterdam.

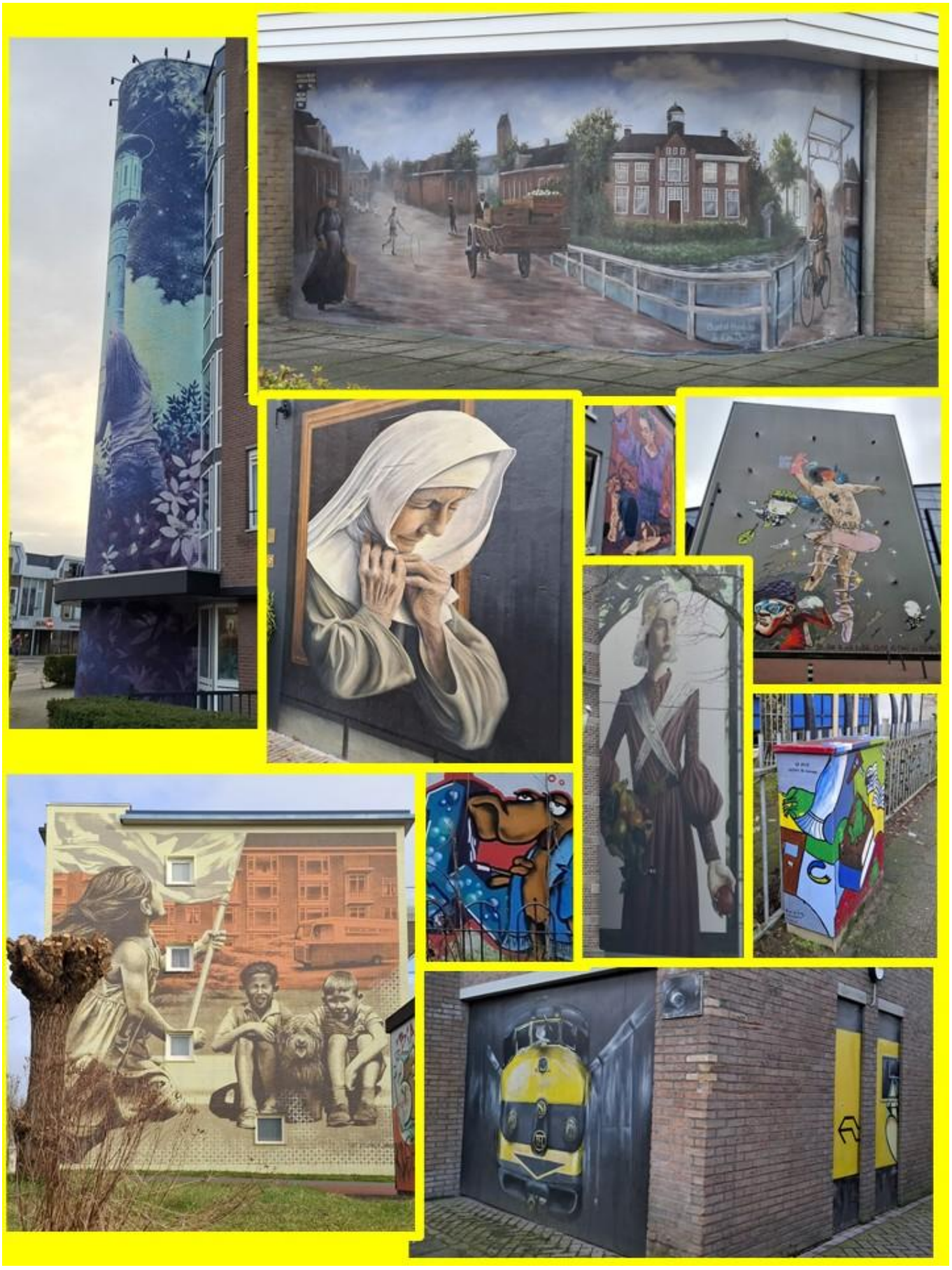
Een uitzondering is een detonerende megalomane flat bij het station van 115 meter: de Acmeatoren.

Helaas, je kan er niet omheen kijken op weg naar het station.

De stad heeft nauwelijks graffiti die de moeite waard is, maar wel enorme murals, die mogelijk ook zijn bedoeld om de graffiti tegen te houden. Ook voor deze kustvorm hier een eigen pagina.

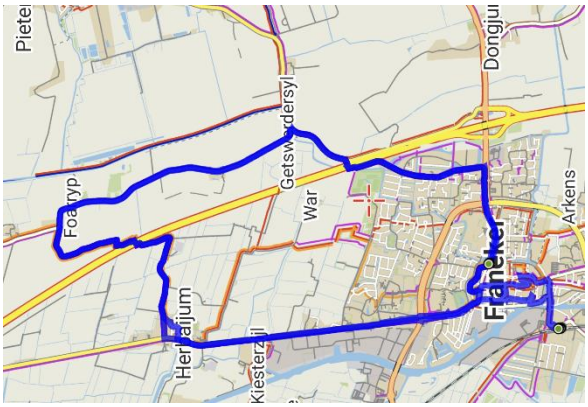

ANNE
VONDELING

FRANEKER (FRENTSJER), 3 MAART´26

Deze plaats maakt deel uit van de grootste sport fata morgana van ons land: de Elfstedentocht. Want net als bij de echte fata morgana in de woestijn, waar de oase iedere keer net verdwijnt voor je er bent, zet hier iedere keer de dooi in voor de veters van de noren zijn gestrikt.

Tijdens het diagonaalpad gaat het ook fout. In de verte zie je de kerktoren liggen, daar neemt de route onverbiddelijk een bocht en laat de plaats links liggen. Nu heeft Franeker de "*75 leuke wandelingen"* gehaald en zal het gebeuren: er gaat gewandeld worden. En niet zomaar: ik heb verse hanwaggels![14]

Het is in ieder geval een prachtig dag en de eerste ooievaar wordt gespot. Als de trein de O. Vecht kruist is ook duidelijk dat er nog veel water in het land is.

De overstaptijd in Leeuwarden is 5 minuten. Met een vertraging van 4 minuten vraagt dat om een conditioneel hoogstandje, maar het lukt.

Ook bij aankomst is Franeker nog geen vanzelfsprekendheid. Het station wordt door het "van Harinxmakanaal" gescheiden van de bewoonde wereld. Wel maakt een bord duidelijk dat we hier in het tweetalig deel van het land zitten waar "de andere" taal de voorkeur heeft. Gelukkig is er een brug, die me de plaats in brengt, en ook een route die me er weer direct uithelpt.

[14] Verwijzing naar mijn "professionele" wandelschoenen de Hanwags.

Het eerste stuk gaat door de oude stad. Prachtige oude gebouwen en heel vriendelijke mensen die graag een praatje maken. Zeker als blijkt dat ik de omgeving bewonder zoals een gevelsteen voor een weeshuis. Dat voormalige weeshuis betekent hier veel, een beeld haalt zelfs de dagfoto.

Er is een leuk hofje, het Wester Vrouwen Gasthuis uit 1737 en onmiddellijk daarna de kasteeltuin van een mooi stadskasteel uit eind 15e eeuw, de Martinastins.

Het gemeentehuis van gemeente Waadhoeke is hypermodern, groot, maar maakt verder weinig indruk.

Daarna is het in gestrekte draf de plaats uit richting Herbaijum. De route probeert het gat te omzeilen; ik tuin daar niet in.

Bij café *Oat Moan* loop ik het dorp in en er onmiddellijk via het *Paradyske* aan de andere kant via een klein paadje langs een grasveldje weer uit. Daarbij de passeer je de ziel van de Friezen, het kaatsveld. Vanaf daar is het vooral meters maken tussen de weilanden en onder de snelweg door naar Foarryp. In de verte liggen Wijnaldum en Harlingen. Bij wat op de kaart Foarryp heet keert de route en begint de grote bocht het terug naar Franeker. Onderweg vooral akkers en boerderijen met uilenborden, maar weinig om over te schrijven.

Een dijkmonument in Getswerderzijl (Getswerdersyl) herken ik uit eerdere wandelingen, maar nu gaat de terugweg door een tweede gat over de A31.

Er zijn mooie muurschilderingen in het tunneltje aangebracht.

De meest opmerkelijke is die van een oude schoolplaat, “de sloot” van Koekoek.

Het tunneltje brengt je terug bij de weg naar Franeker. Eerst langs een heuvel, waarschijnlijk een oud verdedigingswerk, met schapen.

Dan door de nieuwbouw met posters en vlagen van de aankomende gemeenteraadsverkiezingen. Vooral de ware Friezen maken veel reclame in verschillende deel facties.

Het eerste stuk is weinig opmerkelijk, al loop je een stuk over het Westerbolwerk, de oude vestingwal, dan kom je bij een groot groen veld met twee behoorlijke torens. Dit is het heilige kaatsveld van de plaats, met aan de hoofdstraat er tegenover een kaatsmuseum; thans alleen te bezoeken door groepen.

Als vervanging van het museum stap ik binnen bij de buren. Daar verkopen ze broodjes haring!

De mythische wereld der kleine lieden past niet erg bij de nuchtere, vriendelijke Friezen.

De enige die er wordt vastgelegd is duidelijk incognito.

Na de hoofdstraat, waarbij de wandeling onder andere langs de voorkant van de Martinastins gaat, is er nog een slinger door de binnenstad. Langs een aantal kanalen loop je terug naar het station.

Het meest opmerkelijke gebouw onderweg is het oude stadhuis van Franeker. Het is een gebouw in renaissancestijl uit 1594 en staat in de Top 100 van de Nederlandse Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Nu de gemeentelijke activiteiten zijn verplaatst naar het nieuwbouw kantoor van Waadhoeke (Waddenhoek) is het een favoriete trouwlocatie.

Franeker, het is de moeite waard.

SNEEK (SNITS), 9 MEI'26

De laatste maanden hebben in het teken gestaan van weer stabiel leren lopen en kilometers maken. Hoewel daar nog iets valt te winnen komt het vanzelf wel goed, als er genoeg gewandeld wordt. Daarom vandaag een stadswandeling in een Snits van de gemeente Súdwest-Fryslân. De plaats stamt uit de 10e eeuw en is een van de 11 oorspronkelijke steden van Friesland, waar later nog eens een aardige, lange schaatstocht naar vernoemd is. Daarvan zijn de vier noordelijkste nu bezocht. Hoewel ik in dit geval geen echte verzamelaar ben en voorlopig niet van plan het streekpad, dat is vernoemd naar de Tocht der Tochten, te wandelen lijken er onder de resterende zeven toch wel een paar te zitten die het wandelen waard zijn.

Vandaag een korte wandeling door Sneek dus. Dan kan het worden gecombineerd met een bezoek aan het Fries Scheepvaart Museum.

Daarvoor zijn meerdere redenen. Er is een symposium dat info kan leveren voor een NOB artikel (maar dat blijkt niets), de museum-jaar app kan worden uitgeprobeerd en er is oer Friese info.

Om met dat laatste te beginnen: Wandelend door Friesland wordt je met regelmaat geconfronteerd met twee dingen: schaatsen en dobberdingen met zeil. Ook als je voor de buis hangt kan je bijna niet om Thialf en Skûtsje zeilen heen. Een keer rondkijken in een museum dat hier in zijn geheel aan gewijd is lijkt best leuk. Dat blijkt te kloppen. Het museum is niet heel groot, wel de moeite waard met heel veel traditionele scheepsmodellen en een eindeloze verzameling Friese doorlopers. Het krijgt een extra pagina. Wat de museum jaarkaart betreft: tot dit jaar waren musea allergisch voor een digitale variant van de museumjaarkaart. Als je dat toch probeerde werd je aangekeken alsof je een variant van de gouden helm van Coţofeneşti kwam stelen. Nu is er een officiële digitale variant en zit ik met de vraag of dit nog steeds minachting oproept of, sterker nog, of je niet alsnog met pek-en-veren de straat wordt uitgedragen. De eerste ervaring verloopt positief. Men is zelfs verbaasd dat ik me er druk over maak. De wandeling in het zonovergoten Sneek is vervolgens prima. Vooral de waterpoort uit 1492 is prachtig, de dag foto ligt in het verlengde van dit monument.

Sneek had als eerste Friese stad een reeks van dit soort poorten en stadsmuren. Jammer maar helaas, de schepen werden te groot voor de poorten en de muren te zwak voor het buskruit, dus in de eeuwen daarna is alles weer afgebroken. Met uitzondering van deze poort, die door een combinatie van verbouwingen, verfraaiingen en jeugdsentiment (de bevolking pikte de geplande afbraak niet) overeind werd gehouden en uitgroeide tot het wapen van de stad. Zeker zo in de zon kan het alleen uiterst bezienswaardig genoemd worden. Er zijn reeksen leuke oude gebouwen en een kerk die de moeite waard is en er is nieuwbouw in de lelijkste en fraaiste soort. Bij de kerk wordt oud en nieuw op een aardige manier gecombineerd, waaronder de uit- en aanbouw met een losse houten klokkentoren. Wie de nieuwbouw lelijk vind kan Oud-Kerkhof verder rondlopen richting '40-'45 monument en dan verdwijnt dat vanzelf uit beeld.

Over lelijk en fraai: samenvoeging van gemeenten leidt tot nieuwe gemeentehuizen en dat van Súdwest-Fryslân is er een die ten onrechte door een selectiecommissie gekomen is. Aan de andere kant: hey Stadstheater is er een die in mijn ogen een voorbeeld is van hoe het wel kan, al er zijn ongetwijfeld ook mensen die die "groene zooi" op het dak helemaal niets vinden.

De stadswandeling is niet aangegeven en ik breid hem uit met een extra bochtje.

In de stad zijn verschillende verwijzingen naar Pier Gerlofs Donia, Grote Pier (1480-1540) die uitgroeide van boer tot Fries verzetsheld. Hij ligt begraven in de kerk die al langs kwam. Op de extra beeldenpagina zijn de laarzen van de volksheld te zien. De extra bocht brengt me door een prachtig park.

En de kleine lieden? In navolging van Pier zijn die hier van de ruige soort!

Sneek? Wordt vervolg!

playmobil
SLEEK

STAVOREN – WORKUM, 28 JULI '26

Het Kustpad is voltooid, maar om nu te stoppen met lopen…. Dus vandaag een route die in het verleden deel uit maakte van dat pad. Nu is het opgenomen in het Groot Frieslandpad, of het Elfstedenpad. De routekaarten zijn onduidelijk. Wel duidelijk is dat ik voor 06.00 uur de trein moet pakken om looptijd over te houden. Wel met mooi weer houd ik me maar voor.

De dag begint met een vriendelijke conducteur die een praatje begint over wandeltochten en die eigenlijk controleert of de grote verhalen van zijn collega's kloppen. Ik stel hem niet teleur. Pieterpad, Trekvogelpad: "*been there done that*". Ik voeg het Kustpad toe aan zijn kennis.

Ik weet nu zeker dat ik het uiterlijk van een echte wandelaar heb, waar bij de start van het Pieterpad over geschreven is: als ze je voor 6 uur 's ochtend correct op type determineren dan valt het niet meer te ontkennen.

De eerste treinen zijn helder: Passewaaij-Utrecht-Zwolle-Leeuwarden. Daarna de uursdienst naar de startplaats.

In Utrecht begint mijn hoofd te zingen "*It's the season to go holly*". De vele (rol)koffers die over het station worden rondgesleurd zijn verantwoordelijk voor de variant op het kerstnummer.

De reis is traag maar voorspoedig, met een wat langere stop in Leeuwarden waar ik lunch en wat te drinken kan inkopen. Vandaag drie plaatsen van de Elfstedentocht. Om te beginnen Stavoren (Starum) om 10:14.

Het icoon van Stavoren is het vrouwtje van. Het staat voor "hoogmoed komt voor de val" met een mooi verhaal over de rijkste vrouw van de stad, die door hoogmoed alles kwijtraakt.

Na wat zoeken vind ik het beeld en direct ook de overeenkomst met de zeemeermin van Kopenhagen en de Lorelei: grote verhalen en kleine pestbeeldjes. Dit beeld is duidelijk de kleinste, maar zeker aardig. Deel van het verhaal is dat je haar ring in zee gooit, die wordt opgegeten door een kabeljauw, die later wordt gevangen. De vis wordt ook met een beeld/fontein geëerd in de stad, waarbij de opdracht geweest moet zijn: niet weer zo'n klein prutsding. Het resultaat valt dan ook niet te missen.

Verder gaat de route direct de plaats uit. Je kan dan kiezen uit drie routes die elkaar grotendeels overlappen. Ik kies voor een etappe van het Groot

Frieslandpad die over Molkwerum gaat. Hoewel het prachtig is om over de dijk te lopen en de zeilschepen op het IJsselmeer te zien heeft afwisseling ook heel veel. Oude veestallen met gaten in het dak op de plek waar het uilenbord heeft gezeten en hele nieuwe gebouwen van mensen die niet eens weten wat een uilenbord is.

In de plaats zelf maak je een bochtje over het Tsjerkestrjitte. Wat toch indrukwekkender klinkt dan het Kerkpad. De kerk zelf heeft een heel smal deurtje, wat in later eeuwen is goed gemaakt met een deur aan de zijkant die zo groot is dat de hele gemeente er tegelijk in kan. Beiden zitten stevig op slot. Er volgen nog wat straatjes voordat je weer tussen de akkers het Friese land in verdwijnt. Daarbij passeer je wat water, we blijven tenslotte in Friesland. Dan komen de routes samen en gaat het langs en over de dijk.

Het eerste dat opvalt is een grote betonnen vleugel die opsteekt uit het water. Het is absoluut terecht de airmen, die hier in WOII hun leven verloren, herdenkt.

Neemt niet weg dat ik het lelijk vind.

Even verder op de dijk is de Bocht van Molkwar. Een pad door het oevergewas leidt naar een vogel kijkhut. Dat blijkt de moeite, er dobberen honderden ganzen en zwanen.

Het is duidelijk vakantie tijd. Naast zeilen, fietsen en wandelen zie je ook de nodige paragliders. Altijd leuk, om naar te kijken dan.

Via de dijk loop je Hindeloopen (Hylpen) binnen.

Het is tijd voor de lunch aan een tafel met bankje in het begin van de plaats. Als ik net zit komt een paar leeftijdgenoten op de fiets met de vraag of ze aan mogen schuiven. Het zijn Bosschenaren die met de camper op vakantie zijn om vervolgens de Elfstedentocht te fietsen. Als ik vertel wat ik loop zijn ze totaal niet onder de indruk. Als ik vertel wat mijn eindbestemming is vandaag zijn ze eensgezind. Dat is te ver en wordt vandaag niet gefietst. Ook wordt duidelijk hoe anders je in het leven kunt staan. Ik vouw de verpakking van het broodje op om het weg te gooien waarop de man zich duidelijk druk maakt: Nederland is slecht, er wordt veel te weinig vuil opgeruimd, het zwerft overal!! Mijn voorbeeld van hoe wel merkt hij nauwelijks op, anderen moeten puinruimen. Verder vriendelijke lui, dus ik laat de discussie en trek het plaatsje in.

De conclusie is helder: Hindeloopen is helemaal niet verkeerd! Oké, geen hert gezien, wel mooie huizen, mooie kerktoren en leuke vaarten. Ik scoor de foto van de kleine lieden, hier een stoere Friese skûtsje bewoner.

Het is hier zo mooi dat het veel toeristen trekt. Zo veel dat de plaats uitwandelen niet prettig is.

Duitsers vinden dat ik aan de verkeerde kant van de weg loop. Het zijn wegen waar weinig ruimte is en ze dus rekening met je moeten houden. Dat gebeurt, maar steeds op het laatste moment. Als een landgenoot dan ook nog begint te toeteren omdat hij tegen wandelaars is kan ik het niet laten om de vinger eens krachtig omhoog te steken.

Wel leuk is een beeldje van de Elfstedentocht.

Gelukkig volgt er redelijk snel een afslag naar het station in Workum (Warkum) over en langs de dijk. De vaart langs de dijk wordt druk bevaren door (Duitse) vakantiegangers wat een leuk gezicht is zolang je er niet tussen zwemt.

In Workum is het vooral een sprintje trekken om op tijd te zijn voor de treinreis naar huis. De verhouding reis-/wandeltijd is niet ideaal, maar voor een keer toch de moeite. Het Elfstedenpad ga ik niet lopen, misschien is het wel leuk om ook nog eens een de resterende plaatsen te kijken. Het zijn er tenslotte nog maar vier.

WALCHEREN

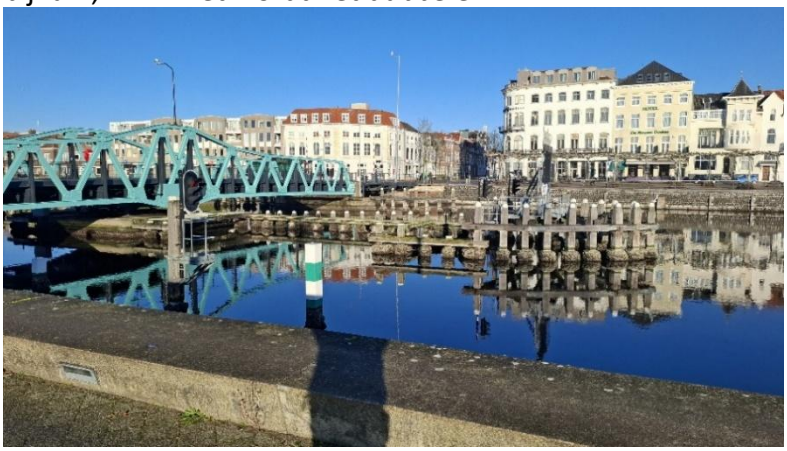
Twee wandelingen met prachtig voorjaarsweer. Te ver van huis om op verschillende dagen te lopen, daarvoor zijn ze te kort. Dus met een verplaatsing halverwege met de NS zijn hier twee etappes op Walcheren. Onderweg naar Middelburg kom je met de trein in Kapelle langs een tunnel die is versierd met Fiep Westendorp's Jip en Janneke.

MIDDELBURG, 25 FEBRUARI´26

Deze provincie hoofdstad hebben we vaker bezocht.

In WOII is de stad zwaar beschadigd. In 1940 was niet duidelijk wie de dader was, niet onwaarschijnlijk waren het de Fransen. In 1944 bombardeerde de Engelsen de dijken weg. De situatie wordt vergeleken met de Elisabethvloed. Nu ligt de plaats er prachtig bij. Er is een kluwen aan routes, de inschatting is van bijna 4,4 km. Het wordt het dubbele.

De tocht start langs het kanaal richting "*Nieuw Middelburg*" en de "*Koperwiek*".

Onderweg zie je veel water met aangemeerde schepen. En je komt langs de Oostkerk uit 1667 met een opmerkelijke koepelstructuur. Het is de eerste kerk die als protestantsgebouw in ons land is neergezet.

De weerfoto lijkt op een verlate poging tot carnaval, maar dat past niet bij dit begin van de Biblebelt.

In de Koperwiek is

aardige architectuur. Het is een heerlijke lus van de wandeling buiten het historische centrum. Er is een reeks stadswandelingen waarbij het opmerkelijk is dat alleen deze je ook deze moderne bouw laat zien.

Met een bocht door een park kom je terug bij de historische vestingstad, die je door de Koepoort binnenloopt. Dit is het hele, hele, hele kleine broertje van de Arc de Triomphe.

De stervormige vesting is prachtig met de mooie Lange Jan toren die overal bovenuit steekt. Die staat in het midden bij het Abdijplein uit 1123 toen de Katholieken in 1574 uit de stad werden geknikkerd is het gebouw gebruikt voor van alles en nog wat. Sinds 1812 zit de provincie er in en tegenwoordig ook het Zeeuws museum.

Normaal zou ik er even binnen lopen, als zo vaak is het nog gesloten als ik er langs loop. We sta ik even stil bij het kunstwerk "The Unveiling" van Sjuul Joosen. Het stelt twee kopergieters voor. In het gebouw is in het verleden koper gegoten, waaronder ook de kanonnen die op het plein liggen.

Na een verder niet heel boeiend hofje komt de route uit op de ravelijn van de oude stad, waarbij je op een hoek een oude joodse begraafplaats passeert.

De ravelijn loop wordt een stuk gevolgd, tot even voorbij een molen. Daarna is het nog een keer de stad in naar de markt met het stadhuis, wat waarschijnlijk het meest iconische gebouw van de stad is.

Het stamt oorspronkelijk uit de 15e eeuw, daarna volgden eeuwen van kotteren en verbouwen, met na het bombardement van 1940 een volledige herbouw.

De stadsschuur is uit de 16e eeuw, en het laatste opmerkelijke gebouw voor ik de bocht richting station pak.

En ja onderweg is er nog ergens eem kabouter vrouwtje gespot 😊

Wel opmerkelijk is dat vandaag de enige is. Mogelijke vinden ze de Biblebelt eng 😊.

In ieder geval heb ik mazzel. Met een klein sprintje kan ik direkt in de intercity naar deel twee van de wandeling van vandaag. En naar de lunch!

VLISSINGEN, 25 FEBRUARI´26

Vlissingen is bekend. Niet alleen door de vele keren dat de nieuwjaarsnorkeltocht er is gezwommen, maar ook door de tweede etappe van het Kustpad tussen Nieuwvliet en Zoutelande.

Wat dat betreft stelt deze wandeling niets voor. De route is net iets meer dan 2 km.

Naast het station is de pont voor het veer naar Breskens. Met uitstekende catering voor de wachtenden. Daarna is het de sluis over en via het pad langs de kust naar het centrum en de route. Dat stuk is bijna net zo lang als de route zelf, en met dit weer zeker niet verkeerd.

In de tekst over Middelburg is WOII al genoemd. Bij het passeren van een bunker wordt je weer even op de feiten gedrukt. Je kan hem bezoeken. Als je op een ander moment en een andere tijd komt schat ik. Ze geven de info niet prijs.

Het is niet de enige verwijzing. De term Uncle Beach is ook helder. Een het beeld van een militair die het strand bestormd.

Gelukkig zijn er ook veel zeevogels om naar te kijken en, waarschijnlijk omdat ik hem goed ken, ook gelukkig de skyline van de stad waar je naar toe loopt.

De rondwandeling begint met een kort stukje langs de nieuwbouw, een aantal scheef staande flats, architectuur waar ik iedere keer weer heel vrolijk van wordt. Dan is het door de kazematten naar de pier en naar zee. Daarboven staat het beeld van Adriaan de Ruyter.

Mooi beeld, maar niet zo bijzonder dat ik er (nog eens)voor omloop. En ook voor een Wandel Weerfoto is het niet heel erg bijzonder.

Het rondje door de stad is dus kort, maar wel door het oude, geheel herstelde deel en dat is leuk wandelen. De reptielen dierentuin en het maritiem museum worden over geslagen, het nadeel van twee wandelingen is dat je tijd toch wel snel om is.

Het lukt wel om er een aardige Wandel Weerfoto te maken.

Het rondje loop je vrij snel, daarna is het weer terug naar het station. Die route pak ik marginaal anders dan de heenweg, met een iets grotere bocht door de stad en een stuk over de dijk. Wat blijft is dat het uitzicht over zee sowieso niet verkeerd is, zeker niet met dit prachtige weer.

Daarna is het lang in de trein naar huis, met een prima verbinding.

MIDDELBURG – VEERE, 15 JUNI ‘26

Met OV is Zeeland een rot eind weg. Maar één van de doelen blijft meerdere wandelingen in alle 12 de provincies. Dan zit er weinig anders op dan met de 1e trein Passewaaij uit te rijden.

In Den Bosch is men pessimistisch over de dag: fris en met donkere wolken; we gaan het zien.

Vandaag is deels training, voor het eerst sinds het infarct > 20 km; deels een oude wandelwens vervullen. Bij de start van het Kustpad heb ik geprobeerd een stuk langs het Veerse meer te lopen, te starten met het veer naar Veere. Goed plan, als de veerman er geen vrije dag op na had gehouden.

Vandaag in de herkansing.

Volgens het boek, dat de inspiratie voor dit verhaal is, is Middelburg - Arnemuiden een dubbel etappe: dag 1 naar Veere, dag 2 naar Arnemuiden. Kan. Kan echter ook in één keer. We blijven de inspiratiebron trouw, dus het verhaal in twee delen.

Het begint met gestrekte draf door Middelburg, dat hebben tenslotte al uitgebreid gehad in deze bundel. Weer over het Abdijplein en het stadhuis, nu via een net andere doorsteek. Het beeld van de ringsteker had ik vorige keer gemist. Het komt op de beeldende kunst pagina van deze trip.

Bij het passeren van de stadsgracht moet ik mijn mening bijstellen. In de Tielse gracht ligt een eendeneilandje. Het is daar beging 20ste eeuw neergelegd als toeristisch hoogtepunt. Altijd gedacht dat het niet zieliger kon. Hier in Middelburg drijft er echter een die zonder discussie nog sneuer is.

Middelburg is al eeuwen een serieuze stad, en het is de laatste decennia stevig gegroeid. Niet alleen door her- en nieuwbouw, ook door het fuseren met allerlei dorpjes. De eerste waar je doorloopt is Brigdamme, een parochie die teruggaat tot begin 13e eeuw. Het lintdorp raakte in de 16e eeuw in verval toen de kerk afbrandde.

Bijgaand een foto als bewijs dat er de laatste vier eeuwen niets opmerkelijks te vinden is.

Zelfs een lokaal transportmiddel ademd uit dat dit een slapend gat is.

De route gaat door naar Schellach, een heerlijkheid uit dezelfe periode als Brigdamme. Waar in die plaats de kerk afbrande in de 16e eeuw is in dezelfde periode geprobeerd om Schellach helemaal onder de grond te stampen. De resten van kerk en kerkhof vormen nog een klein heuveltje, verder is het verwoesten gelukt. Het gebied kent nu nog een paar beschermde gebieden van archeologische waarde. Leuk voor onderzoekers, maar de kaasboerderij van Schellach lijkt nu het meest opmerkelijke gebouw.

Denk daarmee niet dat het vervelend wandelen is. De tocht gaat langs vaarten en akkers met veel mooie flora en ik slaag er zelfs in twee reeën vast te leggen. De bruggetjes die het gebied verbinden zitten vol kortmossen en tonen aan dat het niet een echt druk wandelgebied is. Ook de Woefwalkers kom je al snel niet meer tegen.

Ondertussen wordt het weer steeds beter. Langs de Veerse Kreek wordt het zelfs zo warm dat ik overweeg de pijpen van mijn broek te ritsen.

Aan het eind van de Veerse Kreek neem je de bocht naar het Veerse Meer en daarmee naar Veere. Op dat moment wordt het ook drukker. Duitsers scheuren rond in auto's en tijdgenoten doen hetzelfde op elektrische fietsen.

Het is een aardig verschijnsel om al je vooroordelen op los te laten.

Allereerst lopen "echte" wandelaars aan de linkerkant van de weg. Ik heb geleerd dat dit "*not the german way*" is. Die rijden dus vol op je af. Afkloppen, tot nu toe wijken ze op het laatste moment uit.

De fietshelm is een punt van discussie. Vandaag stel ik vast dat er meer mannen dan vrouwen met een helm rondrijden. Iets met het kapsel? Daarbij zie ik ook een excuus helm. Een Duitser loopt met helm met baseballcap overtrek 😊

RUBEN
BRUS

De weg naar Veere gaat over een dijk met links het Veerse meer en rechts, naast de weg, een strook natuur. De Kaukasische bereklauw staat hier volop in bloei. Hij hoort hier niet, maar ik blijf ze mooi vinden.

En zo verschijnt Veere in beeld met het obese bastion

aan het water en de toren van het oude stadhuis. De geschiedenis van Veere gaat, net als eerder genoemde plaatsen terug naar de 13e eeuw. Chefs van het stadje kwamen lang uit de familie van Borssele[15]. Om de stad liggen verdedigingswallen die sterk doen denken aan die van Muiden. Daar kan je overheen wandelen in een “trappenwandeling” waarbij je langs hekjes komt met uitspraken van oude heersers, zoals de papa des ouderland pWIvON en Napoleon B, die een 2e ring van muren en bastions liet aanleggen. De GPX routes leveren een kluwe van bochten door het plaatsje, waardoor ik besluit er een eigen draai aan te geven.

Na een tochtje over de verdediginswerken trek ik de binnenstad in voor lunch op een terras en om me daarmee te voorbereiden op “wandeling 2”.

VEERE – ARNEMUIDEN, 15 JUNI ‘26

Er zijn opmerkelijk weinig auto’s in de stad. Een bord maakt duidelijk waarom. Buiten het centrum parkeren is goedkoper, wel nog steeds € 15.

Het enige waar je op moet letten zijn de al genoemde elektrische fietsers. Hier, zo langs de haven, kan je bestuderen hoe men met de fiets omgaat. Nederlanders lijken er van uit te gaan dat ze niet in de hoofdstad zijn, zetten de fiets op slot en gaan aan de wandel. Duitsers onderzoeken alles om de fiets zo stevig mogelijk aan de ondergrond vast te nagelen.

Na de lunch begint deel twee van de wandeling door de binnenstad.

[15] Voor iemand die zijn werkzame leven op de Wolfert van Borssele Scholengemeenschap is gestart blijft dat leuk.

Het eerste dat opvalt is de grote kerk uit de 14e en 15e eeuw. Zeg maar rustig “De lomp grote kerk”. Het ding was zo groot dat er nooit voldoende gelovigen zijn geweest om het ding te vullen en toen begraven in de kerk ook werd verboden was er ook geen geld meer om het monster te onderhouden. Het is boeiend om te lezen waar het gebouw dan wel voor gebruikt werd en hoe een aantal malen met minder of meer succes is geprobeerd het om te zetten in bouwmateriaal. Het leukste vind ik dat het een overdekt voetbalveld is geweest. Inmiddels heeft het een culturele bestemming.

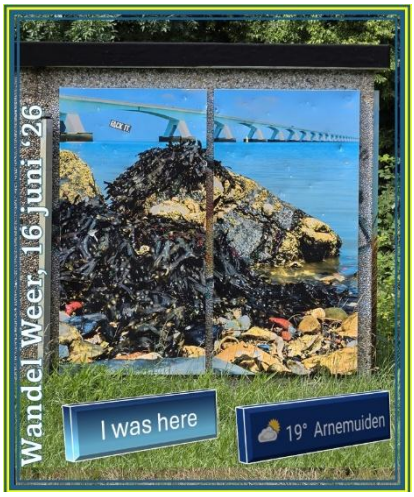
Serieuze kabouters mag je hier in de Biblebelt niet verwachten, we rekenen deze schaapshoedster ook goed.

Het stadhuis van Veere is het volgende opmerkelijke gebouw. Het stamt ook uit de 15e eeuw, en heeft een vergelijkbare schoonheid met dat uit Middelburg.

Langs het Bastion bij de haven verlaat de route Veere en gaat het over de sluizen richting Arnemuiden.

Halverwege kost het wat moeite op een dijk te komen en daar een dicht begroeid distelpad naar Arnemuiden te nemen.

Door de route zie ik weinig van die plaats, en dus doe ik het maar met de smartlap van de Havenzangers in mijn hoofd op weg naar huis…

Als de klok van Arnemuiden
Welkom thuis zal luide
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis
Als een schip op zee gebleven is.

ZIERIKZEE, 1 AUGUSTUS'26

Slappe hap. Meer kan ik niet maken van deze route. Tegelijk wil ik Zierikzee graag in dit verhaal en nu ik er als "duiker in functie" toch al in de buurt ben. Met de kennis van de plaats is de route soepel verdubbeld, ook dan mag je er niet van naast je schoenen gaan lopen. De uitbreiding zit vooral in een bocht over "wandeling" die je langs de iconische oude toegangspoorten brengt.

Ook is er een bochtje langs de haven aan toegevoegd. Advies: doe dit alleen tijdens de zomervakantie als je goed bent in talen en tegen enorme drukte kan. Voor beiden scoor ik laag.

Terug naar de tocht. Allereerst kom je, na de parkeerplaats, langs het moderne gebouw van het waterschap. Het heeft de vorm van een aantal schepen die op en naast elkaar liggen. Een vorm van uitdagende architectuur.

Dan de toegangspoorten: de Nobelpoort staat nu op de foto. Het blijkt dat er drie poorten zijn neergezet in de 14e eeuw.

De Zuiderpoort is in de eeuwen na oprichting heftig vertimmerd en ik fotografeer hem "per ongeluk". Als je het niet weet denk je "lollig boogje" en loop je door.

Van de Noorderpoort kan dat niet gezegd worden. Het is na vele eeuwen nog steeds een indrukwekkend gebouw bij de haven.

Dan volgt de de officiele route door de stad. Daar is het kermis. Goed voor nog meer drukte en alle terassen puilen uit. Als je buiten de kermis om loopt kan je in ieder geval alle prachtige geveltjes bewonderen.

Daarbij kom je langs het beeld van Job Baster (1711-1775); bioloog en oud burgemeester.

Het verhaal gaat dat hij de man was die voor het eerst goudvissen kweekte. Geen idee of het waar is, de goudvis heeft wel het standbeeld gehaald. Het kan dan ook niet missen, dit wordt vandaag de wandel weerfoto.

De wandeling komt langs het stadhuismuseum.

Het is een van de mooiste gebouwen van de stad en musea zijn ook vaak goed voor een toilet en een restaurant. Tijd om de museumjaarkaart te trekken.

Om met het museum te beginnen: het krijgt een eigen pagina, en dan doe ik ze nog steeds tekort. Een deel van de oude stadhuiszalen is indrukwekkend en een zaal over meekrap, een plant die werd gebruikt om kleding rood te verven is goed en instructief. Maar dan… ik zie in het restaurant iemand koffie drinken. Wil ik ook. Met een tosti graag. Alleen is er geen bediening. Terug naar de toegangsbalie lijkt de beste oplossing. Daar ontstaat discussie. Een van de vrijwilligers durft het aan en scoort een bevroren tosti en maakt een espresso. Ze is zo eerlijk om te zeggen dat het tostiapparaat nieuw is voor haar. Het resultaat? Laat ik het zo zeggen: “de buitenkant heeft wat aardige lichtbruine steepjes, en de binnenkant is vorstvrij”.

Als ik afreken wordt gevraagd wat ik er van vond. Er is geen reden ze te beledigen, dus ik zeg dat ik de koffie heel lekker vond. “Dan reken ik de tosti niet af”, is de respons. 😊

Daarna is het terug naar de overvolle straten van de stad, waar vroeger nog wel een broodje haring te scoren was. Nu moet je het doen met mosselen op Thaise wijze gewokt. Blij dat er al een tosti naar binnen is verdwenen.

Buiten de oorsponkelijke route en langs de haven is het zeker niet minder mooi, wel veel rustiger.

De kabouter van de dag probeerde zich verdekt op te stellen, hij hield te weinig rekening met zijn kleur.

Hoewel het niet druk is in de haven ligt die wel enorm vol met schepen. Die, en de gevels van de gebouwen, zijn leuk om langs te lopen.

Met veel toeristen is er uiteraard ook ruimte voor de verkoop van souvenirs. Populair zijn de beschilderde schelpen van de Japanse Oester. Zo is de mislukte introductie van de soort in de Zeeuwse wateren misschien toch nog ergens goed voor.

De wandeling terug naar de auto gaat langs wat kerken (we blijven in de bible-belt) en de dikke toren. Een van de dingen die ik heb geleerd bij het wandelen is dat kerken best brandbaar zijn. Zo ook de Sint-Lievenskerk. In de 15e eeuw werd er een toren bij gebouwd. Los van de kerk, want die moest heel hoog worden (schatting nu is 130 meter) en dat werkt slecht als het aan de kerk vastzit. Achteraf maar goed ook, want zo bleef hij gespaard toen de kerk afbrandde. Wat de toren betreft: na 60 meter was het geld op en de puf van het stenen sjouwen er uit. Dus dakkie er op en verder niet meer zeuren. In de 19e eeuw is er naast de dikke toren

een verse kerk gezet die, waarschijnlijk na lang nadenken en een prijsvraag, “de nieuwe kerk” is gedoopt.

Het blijft het sneue zusje van de Madeleine in Parijs. Slotconclusie vandaag: korte wandeling, maar als je toch in de buurt bent zeker de moeite van een bezoek waard.

Misschien in de toekomst nog eens een serieuze wandeling bedenken in en rond de plaats.

75Leuke Wandelingen / das Unvollendete				
Totalen in KM		622,8	909,6	
Etappe	Van - naar in KM & link	Planning	Reëel	Pad
	Friesland			
1	Leeuwarden	12,3	14,7	NS/SP19
2	Franeker	14,3	15,0	LAW5.3
3	Sneek	2,8	8,0	Stadswandeling
4	Stavoren - Hindelopen - Workum	15,3	18,0	Wandelnet
	Groningen			
5	Groningen stad I	6,5	10,5	
6	Groningen Stad II		10,1	
7	Groningen - Haren	19,7	19	NS
	Drenthe			
8	Assen	5,5	9,6	GPS Walking
9	Hunzedal (Gieten - Borger)	16,7	18,2	Drenthepad/NS
10	Meppel	12,2	13,2	Naberpad
	Overijssel			
11	Zwolle	3,9	9,9	
12	Deventer	4,1	6,3	GPS Stadswandelingen
13	Borne - Almelo (Twentse Beken)	17,2	19,9	NS
14	Dalfsen	17,4	17,6	NS
15	Steenwijk	14	15	17
	Gelderland			
16	Buren	3	2,7	Ommetjes
17	Deventer	5,4	6,3	GPS Stadswandelingen
18	Zutphen	5,4	5,6	GPS Stadswandelingen
19	Rozendaal	16,8	17	NS
20	Winterswijk	18,6	19,1	SP1
21	Zoelen		4	
22	Druten - Deest	5,1	6,4	IVN
23	Tiel		12,5	Ommetjes
27	Wezep	14,8	14,2	SP11 NS
28	Slijk-Ewijk		6	Lokale route
29	Arnhem	5,9	12,5	
	Flevoland			
30	Almere	2,7	10,1	NS
31	Lelystad	15,7	15	GPS Stadswandelingen
32	Schokland	11,2	11,2	LAW1.2
33	Marknesse - Waterloopbos	11,8	14,5	Natuurmonumenten
	Utrecht			
34	Doorn	5,6	4,6	Natuurmonumenten
35	Amersfoort	4,5	6,5	GPS Stadswandelingen
38	Amersfoort de Hoef - Vathorst		7,5	GPS Stadswandelingen
39	Utrecht		14,5	

40	Utrecht		13,6	Google maps
41	Utrecht		6,5	
42	Houten		10,6	
43	Bilthoven	13,4	13,8	NS
44	Vreeswijk - Vianen	9,5	12,4	GPS Stadswandelingen
45	Wijk bij Duurstede	4,5	8,1	GPS Stadswandelingen
46	Breukelen - Woerden	17	18	NS LAW1.3
	Noord-Holland			
47	Amsterdam Noord	7	7	
48	Amsterdam	11	10,5	NS LAW15
49	Alkmaar	4,2	19	ANWB
50	Haarlem	3,7	10	ANWB
51	Zaanstad		8,5	
	Zuid-Holland			
52	Dordrecht Stadspolders	10	10,5	LAW17 NS
53	Leiden Voorburg		9	LAW17 NS
54	den Haag Meijendel	13,1	15,9	LAW3 NS
55	Haagse Bosje	4,7	9	
56	Rotterdam	15,3	14,5	NS
57	Delft	20,3	21,3	NS
58	Delft centrum	7,7	10,7	Route you
	Zeeland			
59	Middelburg	4,4	9	Wandel.nl
60	Middelburg Veere Arnemuiden	22,3	23,6	NS
62	Vlissingen	2,1	6	ANWB
63	Zierikzee	2,7	5,5	ANWB
	Noord-Brabant			
64	s Hertogenbosch	3,7	7,6	ANWB
65	Bergen op Zoom	18,3	18	NS
66	Oisterwijk	9,5	18,2	Natuurmonumenten
67	Breda	14	16,5	NS
68	Vught	9,8	10,6	NS LAW7.2
69	Eindhoven		10,8	ANWB
70	Land vn Cuyk	14,9	14,8	SP8
71	Goirle	4,7	15,4	RoutIQ
72	Dorst	4,5	5	SBB
	Limburg			
73	Kaldenkirchen	16,6	17,1	NS SP10
74	Spaubeek	11,6	11,5	NS LAW7.2
75	Maastricht	13,8	14,5	NS

LANGE AFSTAND PADEN (LAW) VOLGENS WIKIPEDIA

LAW 1-1	Friese Woudenpad	147 km	Wandelnet
LAW 1-2	Pionierspad	200 km	Wandelnet
LAW 1-3	Floris V-pad	245 km	Wandelnet

LAW 2	Trekvogelpad		400 km	Nivon
LAW 3	Marskramerpad	Onderdeel van E11	372 km	Wandelnet
LAW 4	Maarten van Rossumpad		384 km	Nivon
LAW 5.1	Nederlands Kustpad deel 1	Onderdeel van E9;	711 km	Wandelnet
LAW 5.2	Nederlands Kustpad deel 2			
LAW 5.3	Nederlands Kustpad deel 3			
LAW 6	Grote Rivierenpad	Onderdeel van E8	267 km	Wandelnet
LAW 7.1	Pelgrimspad deel 1	Sluit aan op Belgische GR5	456 km	Wandelnet
LAW 7.2	Pelgrimspad deel 2[1]			
LAW 8	Zuiderzeepad		536 km	Wandelnet
LAW 9.1	Pieterpad deel 1	Sluit aan op Belgische GR5	493 km	Nivon
LAW 9.2	Pieterpad deel 2			
LAW 10	Noaberpad		415 km	Nivon
LAW 11	Grenslandpad		372 km	Wandelnet
LAW 12	Overijssels Havezatenpad	*Opvolger van Overijsselpad*	272 km	Nivon
LAW 13	Hertogenpad		238 km	Wandelnet
LAW 14	Groot Frieslandpad	Sluit aan op E9	362 km	Wandelnet
LAW 15	Westerborkpad		360 km	Wandelnet
LAW 16	Romeinse Limespad	Sluit aan op Duitse route X2 (naar Xanten)	275 km	Wandelnet
LAW 17	Waterliniepad		319 km	Wandelnet
SP1	Scholtenpad	Een exacte lengte is niet aan te geven.		
SP 2	Twentepad		87 km	Wandelnet
SP 3	Streekpad Nijmegen		117 km	Wandelnet
SP 4	Waddenwandelen		275 km	Wandelnet
SP 5	Brabants Vennenpad		233 km	Nivon
SP 6	Drenthepad		324 km	Nivon
SP 7	Krijtlandpad		90 km	Wandelnet
SP 8	Graafschapspad		126 km	Wandelnet
SP 9	Streekpad Westfriese Omringdijk	Ook aangeduid als *Westfriese Omringdijk*.	150 km	Wandelnet
SP 10	Maas-Niederrheinpad		342 km	Nivon
SP 11	Hanzestedenpad		120 km	Wandelnet
SP 12	Groene Hartpad		415 km	Nivon
SP 13	Utrechtpad		162 km	Nivon
SP 14	Maas- en Peelliniepad		122 km	Wandelnet
SP 15	Oosterscheldepad		196 km	Nivon
SP 16	Veluwe Zwerfpad		375 km	Nivon
SP 17	De Brabantse Wal		112 km	Wandelnet
SP 18	Biesboschpad		169 km	Wandelnet
SP 19	Elfstedenpad		283 km	Wandelnet

SP 20	Streekpad Noardlike Fryske Wâlden	283 km	Wandelnet
SP 21	Betuwepad	146 km	Wandelnet

Nog meer wandelopties vind je bij “Wandelen in het Groene Hart” van Wandelnet.